

Imatran ja Lappeenrannan ilmanlaatu vuonna 2023

TIIVISTELMÄ

Etelä-Karjalan ilmanlaadun mittausverkko muodostuu Imatran ja Lappeenrannan kaupunkien alueella sijaitsevista 11 mittauspisteestä ja kahdesta sääasemasta. Teollisuusrakenteesta johtuen ilmanlaadun tarkkailussa on keskitytty seuraamaan haisevien rikkidyhdisteiden, rikkidioksidin, typenoksidien ja hiukkasten pitoisuuksia kunkin paikkakunnan ulkoilmassa. Laskeumaa kerättiin vuonna 2023 enää vain Lappeenrannan alueelta. Marraskuussa 2023 Lappeenrantaan perustetun uuden Ojala-Tuomelan mittauspisteen pitoisuustietoja ei ole vielä käsitelty tässä raportissa.

Vuonna 2023 Etelä-Karjalan ilmanlaatua heikensi jokakeväinen katupölyjakso ja alueen teollisuuslaitoksissa esiintyneet prosessihäiriöt, ja lisäksi ajoittaiset kaukokulkeumat sekä inversiotilanteet. Vuonna 2023 ilmanlaatuun vaikutti myös Venäjän rajan kiinniolo.

Vuonna 2023 Suomen valtioneuvoston hajurikkidyhdisteiden (TRS) vuorokausiohjearvo ei ylittynyt Etelä-Karjalan mittausverkon alueella. Imatran Pelkolassa mitattiin mittausverkon suurimmat TRS-pitoisuudet, ja muuallakin mittausverkon alueella mitattiin ajoittain kohonneita TRS:n pitoisuuksia. Vuoden 2023 TRS-pitoisuudet olivat samantasoisia kuin edellisenä vuotena.

Rikkidioksidipitoisuudet (SO₂) olivat alle Suomen valtioneuvoston ohje- ja raja-arvojen sekä alle WHO:n ohjearvojen. Mittausverkon alueella eniten kohonneita pitoisuuksia mitattiin Pelkolassa. Rikkidioksidin pitoisuudet kohosivat selluteollisuuden toimintahäiriöiden aikana sekä kaukokulkeuman vaikutuksesta kaakkois-etelätuulten aikana.

Typenoksidien (NO ja NO₂) pitoisuudet olivat korkeimpia Lappeenrannan Ihalainen 2:n mittauspisteellä. Mittauspisteen pitoisuustasoa nosti läheisen kaivosteollisuusalueen toiminta ja kaivosalueella tehdyt purkutytöt sekä liikenne. Valtioneuvoston ohje- ja raja-arvot eivät ylittyneet, mutta WHO:n tunti- ja vuorokausiohjearvot ylittyivät Ihalainen 2:n mittauspisteellä. Vuonna 2023 typpidioksidipitoisuuksiin vaikutti Venäjän rajan kiinniolon takia vähentyneet liikennemäärät.

Mittausverkon suurimmat PM10-pitoisuudet mitattiin Lappeenrannassa Joutsenon keskustan ja Lappeenrannan keskustan mittauspisteillä sekä Imatralla Mansikkalan mittauspisteellä. Valtioneuvoston vuorokausiohjearvo (70 µg/m³) ylittyi Joutsenon keskustassa. Hengitettävien hiukkasten (PM10) suurimmat pitoisuudet mitattiin huhtikuussa katupölyajanjaksolla. WHO:n vuorokausiohjearvo ylittyi Lappeenrannan keskustan, Joutsenon keskustan ja Mansikkalan mittauspisteillä. Sen sijaan valtioneuvoston raja-arvo ei ylittynyt millään mittauspisteellä.

Pienhiukkasia (PM_{2,5}) mitattiin Imatralla Teppanalassa sekä Lappeenrannassa Tirilän ja Pulpin mittauspisteillä. PM_{2,5}-pitoisuuksien WHO:n vuorokausiohjearvo ylittyi Tirilässä ja Pulpilla. Suomen valtioneuvoston asetuksen mukainen vuosiraja-arvo tai WHO:n vuosiohjearvo eivät ylittyneet PM_{2,5}-mittauspisteillä vuoden 2023 aikana.

Laskeumaa kerättiin vuonna 2023 vain Lappeenrannan alueella kolmella laskeuman keräyspisteellä. Lappeenrannan sadeveden keskimääräinen rikkilaskeuma on pienentynyt viimeisten kymmenen vuoden aikana. Kuitenkin vuonna 2023 valtioneuvoston antama rikkilaskeuman tavoitetaso ylittyi Ihalainen 2:n laskeumapisteellä. Vuonna 2023 laskeuman rikki-, pH-, fosfori ja kalsiumtasot olivat kaikilla laskeumapisteillä korkeampia kuin taustataso. Imatralla laskeuman keräys lopetettiin 1.1.2023 ja Lappeenrannassa 1.1.2024.

Etelä-Karjalan mittausverkon ilmanlaatatutietoa pääsee seuraamaan ekilmanlaatu.net – sivustolta.

ESIPUHE

Vuonna 2023 Imatran ja Lappeenrannan ilmanlaadun tarkkailusta, mittausten laadun varmennuksesta ja raportoinnista on vastannut ympäristönsuojelusuunnittelija Riikka Litmanen. Mittausten järjestämiseen ja ylläpitoon ovat lisäksi osallistuneet ympäristöinsinööri Minna Ahlqvist ja ympäristötarkastaja Arto Ahonen.

Raportin ovat koonneet Riikka Litmanen ja Minna Ahlqvist.

Imatralla 25.3.2024

Imatran seudun ympäristötoimi
Virastokatu 2
55100 IMATRA
p. 020 617 4301

Kuva kannessa: Ympäristötoimen kuva

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
2. AINEISTO JA MENETELMÄT	2
2.1 Ilman epäpuhtauksien kuvaus	2
2.2 Teollisuuden ja liikenteen päästötiedot	3
2.2.1 Imatra	4
2.2.2 Lappeenranta	6
2.3 Mittauspisteet ja mittauskomponentit	8
2.3.1 Imatra	8
2.3.2 Lappeenranta	10
2.4 Mittausmenetelmät ja laitteet	12
2.5 Yhdyskuntailmanlaadun ohje- ja raja-arvot	14
2.6 Ilmanlaatuindeksi ja tiedotus	16
3. TULOKSET	18
3.1 Säättiedot	18
3.2 Imatran ilmanlaatutulokset vuonna 2023	21
3.2.1 Imatran ilmanlaatu ilmanlaatuindeksillä kuvattuna vuonna 2023	21
3.2.2 Ilmanlaatuindeksi ja haisevat rikkiyhdisteet (TRS)	22
3.2.3 Rikkidioksidi (SO ₂)	28
3.2.4 Typenoksidit (NO ₂ ja NO)	33
3.2.5 Hiukkaset (PM ₁₀ ja PM _{2,5})	38
3.3 Lappeenrannan ilmanlaatutulokset vuonna 2023	43
3.3.1 Lappeenrannan ilmanlaatu ilmanlaatuindeksillä kuvattuna vuonna 2023	43
3.3.2 Ilmanlaatuindeksi ja haisevat rikkiyhdisteet (TRS)	44
3.3.3 Rikkidioksidi (SO ₂)	49
3.3.4 Typenoksidit (NO ₂ ja NO)	54
3.3.5 Hiukkaset (PM ₁₀ ja PM _{2,5})	59
3.3.6 Laskeuma	66

4. IMATRAN JA LAPPEENRANNAN ILMANLAATUTULOSTEN VERTAILU	70
4.1 Ilmanlaatuindeksi	70
4.2 Haisevat rikkiyhdisteet (TRS)	71
4.3 Rikkidioksidi (SO ₂)	72
4.4 Hiukkaset (PM ₁₀ ja PM _{2,5})	73
4.5 Typenoksidit (NO ₂ ja NO)	74
5. TULOSTEN TARKASTELU	76
5.1 Imatran ilmanlaatu	76
5.2 Lappeenrannan ilmanlaatu	77
6. KIRJALLISUUSLUETTELO	79

LIITE 1: Valtioneuvoston asetus 79/2017

LIITE 2: Ilmanlaatuulkaisu

1. JOHDANTO

Tähän raporttiin on koottu yhdyskuntailmanlaadun mittaustulokset ja teollisuuden päästötiedot Imatran ja Lappeenrannan kaupunkien osalta vuodelta 2023.

Mittauspaikkakunnat muodostavat Etelä-Karjalan ilmanlaadun seurantaverkon, joka käsittää 11 mittauspistettä ja 2 sääasemaa. Näistä yhdellätoista suoritetaan jatkuvatoimista ilmanlaadunmittausta, mikä mahdollistaa lähes reaaliaikaisen tiedon ilmanlaatuilanteesta koko mittausverkon alueella. Mittausverkkoon kuuluvien laitteistojen hoidosta ja tulosten raportoinnista vastasi keskitetysti Imatran seudun ympäristötoimen henkilöstö.

Ilmanlaadun suhteen yhteisenä tekijänä kaikissa mittauskunnissa on selluteollisuuden haisevien rikkiyhdisteiden (TRS) päästöt. Mittausverkon alueella sijaitsee sellu- ja paperiteollisuuden lisäksi romurautaa hyödyntävä terästehdas Imatralla ja mineraalien louhinta- ja jatkojalostustoimintaa harjoittavia yrityksiä Lappeenrannassa. Etelä-Karjalan alueelle on ominaista myös kaukokulkeuma, joka näkyy mm. SO₂-, PM₁₀- ja PM_{2,5}- pitoisuustasojen kohoamisena etelätuulten aikana. Liikenteen vaikutus ilmanlaatuun on merkittävä Lappeenrannassa, jossa on muita mittauskuntia tiiviimpi keskustarakenne.

Alueen teollisuudesta johtuen ulkoilmanlaadunmittaukset ovat keskittyneet haisevien rikkiyhdisteiden (TRS), rikkidioksidin (SO₂), typenoksidien (NO ja NO₂), laskeuman ja hiukkasten (PM₁₀ ja PM_{2,5}) mittauksiin. Vuonna 2023 suoritettujen ilmanlaadunmittausten mukaan Imatran ja Lappeenrannan ulkoilmanlaatu oli suurimman osan aikaa hyvää. Ilmanlaatuun vaikuttavat merkittävästi liikenneperäiset päästöt, kevätpöly, kaukokulkeuma sekä normaalista toiminnasta poikkeavat tilanteet teollisuuslaitoksissa. Vuonna 2023 Venäjän rajan kiinniolo vaikutti osaltaan myös ilmanlaatuun.

Ilmanlaadunmittaustuloksista on tämän raportin lisäksi raportoitu myös Ilmatieteenlaitoksen ylläpitämään ilmanlaaturekisteriin, EU-komissiolle ja EEA:n (Euroopan ympäristökeskus) ilman ja ilmastonmuutoksen aihekeskukselle (ETC/ACC). Mittaustiedot ovat menneet myös EEA:n ilmanlaadun seuranta- ja arviointiverkkoon, EUROAIRNETiin. Ilmanlaatu-tietoja kansainvälisesti koko Euroopan laajuisesti voi tarkastella mm. seuraavalta nettisivustolta:

<http://airindex.eea.europa.eu/>

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

2.1 Ilman epäpuhtauksien kuvaus

Rikkidioksidi (SO₂)

Rikkidioksidipäästöjä syntyy Etelä-Karjalan alueella lähinnä energiantuotannossa ja teollisuudessa. Valtaosa päästöistä on peräisin ns. pistelähteistä kuten selluteollisuudesta. Rikkidioksidi kulkeutuu tuulen mukana sitoutuen kasvillisuuteen ja vaurioittaen sitä. Veteen liuetessaan rikkidioksidi muodostaa rikkihappoa, mikä märkälaskeumana aiheuttaa happamoitumista. Korkeat rikkidioksidipitoisuudet ärsyttävät ylähengitysteitä ja voivat aiheuttaa hengitystieinfektioita ja astmakohtauksia. Erityisesti yhteisvaikutus pienten hiukkasten kanssa on terveydelle haitallista. Valtioneuvoston ja WHO:n lyhytaikaiset ohjearvot, kuten 10 minuutin, tunti- ja vuorokausiohjearvot, on annettu mm. terveyshaittojen perusteella (taulukko 6, s.15).

Haisevat rikkiyhdisteet (TRS)

Haisevia rikkiyhdisteitä nimitetään TRS-yhdisteiksi (TRS = total reduced sulphur compounds). TRS-yhdisteitä eli rikkivetyä H₂S, metyylimerkaptania CH₃SH, dimetyylisulfidia (CH₃)₂S ja dimetyylidisulfidia (CH₃)₂S₂ syntyy selluteollisuuden tuotantoprosessien yhteydessä. Haisevat rikkiyhdisteet ovat jo pieninä pitoisuuksina yhdyskuntailmassa viihtyvyyshaitta epämiellyttävän hajunsa takia. Yhdisteillä on tutkimuksissa todettu olevan myös terveydellisiä haittavaikutuksia kuten päänsärkyä ja pahoinvointia (Partti-Pellinen ym. 1993). Juuri näiden viihtyvyys- ja terveyshaittojen takia valtioneuvosto on antanut TRS-yhdisteille vuorokausiohjearvon (taulukko 6, s.15).

Typenoksidit (NO_x)

Typpidioksidi (NO₂) ja typpimonoksidi (NO) ovat tärkeimmät typenoksidit. Niitä esiintyy polttoprosessien yhteydessä syntyneissä liikenteen ja lämmityksen päästöissä. Päästöissä typenoksidit esiintyvät yleisimmin typpimonoksidina, joka taas hapettuu ilmakehässä nopeasti typpidioksidiksi. Typpidioksidi on terveyden kannalta haitallisempi, se voi aiheuttaa hengitystieärsytystä, astmakohtauksia sekä alttiutta hengitystietulehduksille. Typpidioksidille on Suomen valtioneuvosto ja WHO antanut ohjearvot (taulukko 6, s.15).

Hengitettävät hiukkaset (PM10) ja pienhiukkaset (PM2,5)

Hiukkasia esiintyy yhdyskuntailmassa luonnon omien päästöjen seurauksena, mutta niitä kulkeutuu ilmaan myöskin teollisuudesta, liikenteestä ja energiantuotannosta. Ilmassa on eniten hiukkasia keväällä johtuen kasvien siitepölystä ja teiden hiekoitushiekan pölyämisestä lumien sulettua. Yhdyskuntailman hiukkaspitoisuuksia voidaan mitata hengitettävänä hiukkasina eli PM10:nä tai pienhiukkasina eli PM2,5:na. Hengitettävät hiukkaset (PM10) ovat kooltaan alle 10 µm ja niiden lähde on lähinnä katupöly. PM10-hiukkasilla on terveydellisiä vaikutuksia, kuten nuha, yskä, kurkun ja silmien kutina sekä hengitysoireita. Pienhiukkaset ovat kooltaan alle 2,5 µm ja ne pääsevät kulkeutumaan ylähengitysteihin ja keuhkoihin asti, ja voivat näin ollen aiheuttaa mm. astmaatikoille ärsytystä hengitysteissä. Myös terveet voivat kokea silmien, nenän ja kurkun ärsytystä tai lievää hengenahdistusta. PM2,5-kokoluokan pienhiukkaset ovat lähinnä

lähtöisin savuista ja kaukokulkeutuneista saasteista. PM10:lle on valtioneuvosto ja WHO antanut ohje- ja raja-arvot ja PM2,5:lle vuosiraja-arvot ja WHO vuorokausiohjearvon (taulukko 6 ja 7, s.15).

2.2 Teollisuuden ja liikenteen päästötiedot

Koko Etelä-Karjalan alue on esitetty kuvassa 1. Mittausverkkoon kuuluvien kuntien ympäristölupavelvollisten laitosten päästöt on koottu taulukkoon 1 ja tieliikennepäästöt taulukkoon 2.

Kuva 1: Etelä-Karjalan alue

Taulukko 1: Imatran (1-3) ja Lappeenrannan (4-11) teollisuuslaitosten päästöt ilmaan vuonna 2023

	TRS (t(S)/a)	SO ₂ (t/a)	Hiukkaset (t/a)	NO _x (t(NO ₂)/ a)
1. Stora Enso Oyj Imatran tehtaat	10,6	37	86	1 499
2. Ovako Imatra Oy Ab	-	24,2	37,2	69,4
3. Imatran lämpö Oy	-	2,0	2,1	47,4
4. Metsä Fibre Oy Joutsenon tehdas	9,5	79,1	60,2	892,0
5. Stora Enso Oyj Honkalahden saha	-	1,1	1,8	17,7
6. Metsä Board Oyj, Joutseno	-	-	6,1	8,3
7. UPM Oyj Kaukas	30,9	35,7	315,2	979,4
8. Nordkalk Oy Ab	-	3,0	0,0	16,8
9. Finnsementti Oy	-	35,6	4,2	411
10. Lappeenrannan Lämpövoima Oy	-	0,7	0,2	8,1
11. Kaukaan Voima Oy	-	11,9	0,6	342,4

Tieliikenteen päästöt on kerätty taulukkoon 2 LIPASTO-laskentamallista, joka on VTT:ssä toteutettu Suomen liikenteen pakokaasupäästöjen ja energiankulutuksen laskentajärjestelmä. Yksityiskohtaiset ja aikaisempien vuosien päästötiedot on saatavilla osoitteessa <http://lipasto.vtt.fi/liisa/kunnat.htm>. Taulukossa 2 olevat luvut ovat suoraan laskentajärjestelmän antama laskennallinen tulos. Uudet päivitykset näkyvät sivustolla aina laskentavuotta seuraavana keväänä, joten vuotta 2023 koskevat päästötiedot eivät olleet käytettävissä tätä raporttia laadittaessa.

Taulukko 2: Tieliikenteen päästöt LIPASTO-laskentajärjestelmän mukaan (VTT) vuosina 2012-2022 yksikössä t/a

Vuosi	NO _x t/a		Hiukkaset t/a		SO ₂ t/a	
	Imatra	Lappeenranta	Imatra	Lappeenranta	Imatra	Lappeenranta
2012	159	621	6	21	0,2	0,9
2013	148	577	5	19	0,2	0,6
2014	138	537	5	17	0,2	0,6
2015	127	483	4	15	0,2	0,5
2016	112	437	3	13	0,2	0,5
2017	102	415	3	11	0,1	0,6
2018	95	455	3	10	0,1	0,6
2019	84	344	2	9	0,1	0,6
2020	75	297	2	7	0,1	0,5
2021	65	266	2	6	0,1	0,5
2022	56	228	1	5	0,1	0,5

Tiiviimmistä kaupunkirakenteesta ja suuremmasta liikennemäärästä johtuen Lappeenrannassa liikenteen päästöt ovat suuremmat kuin Imatralla. Liikenteen aiheuttamat rikkidioksidi- ja hiukkaspäästöt ovat pieniä verrattuna teollisuuslaitosten päästöihin, mutta typenyhdisteet ja muut liikenneperäiset päästöt ovat merkittäviä kaupunkien keskustoissa ja suurten vilkkaasti liikennöityjen teiden varsilla. Taulukon 2 mukaan tieliikenteen päästöt ovat vähentyneet viimeisen 9 vuoden aikana.

2.2.1 Imatra

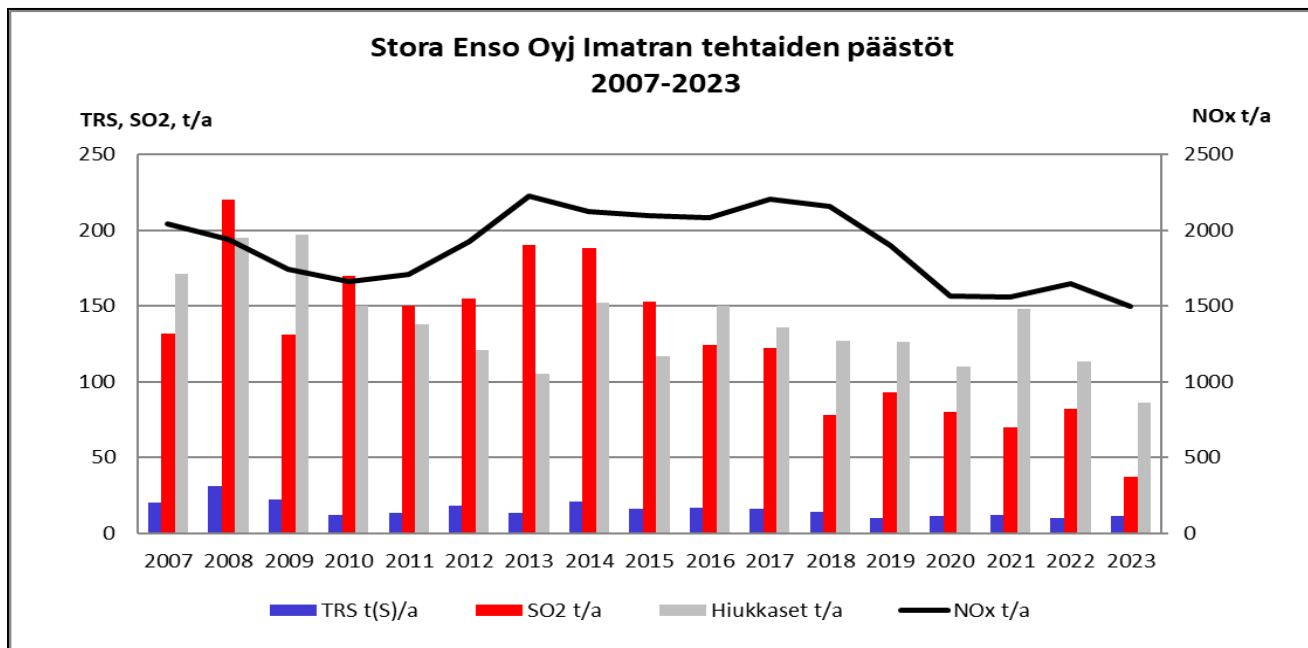
Imatralla ympäristölupavelvollisia ilmapäästöjä aiheuttavia laitoksia ovat Stora Enso Oyj Imatran tehtaat, Ovako Imatra Oy Ab ja Imatran lämpö Oy. Teollisuuslaitosten merkittävimmät ilmapäästöt ovat TRS-yhdisteet, rikkidioksidi, hiukkaset ja typenoksidit.

Suurimmat liikenneperäiset päästöt esiintyvät Mansikkalassa ja Pelkolassa. NO_x-episoditilanteiden muodostuminen on harvinaista tiiviisti rakennettujen keskusta-alueiden puuttumisen vuoksi. Liikenteen kasvattamat hiukkaspitoisuudet heikentävät keväisin ilmanlaatua koko Imatran alueella. Imatran

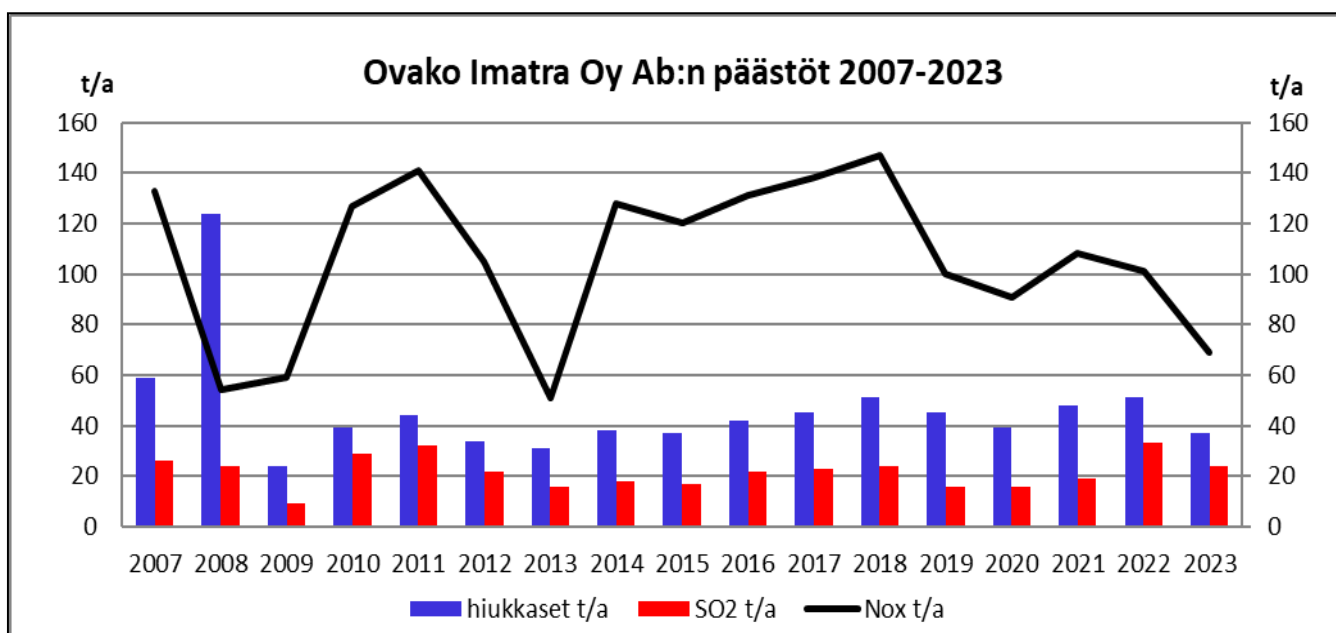
ilmanlaatuun vaikuttaa myös venäläisen naapurikaupungin Svetogorskin päästöt sekä kaukokulkeuma kauempaa Venäjältä ja Keski-Euroopasta.

Stora Enso Oyj:n Imatran tehtaiden kokonaisrikkipäästö (rikkidioksidi ja TRS-yhdisteet) on alentunut huomattavasti 2000-luvun alun prosessiuudistusten jälkeen ja päästöissä on nähtävissä aleneva trendi (kuva 2).

Ovako Imatra Oy Ab:n hiukkaspäästöjä alentavia uudistuksia tehtiin jo aiemmin 1990 – luvulla, ja nykyisin päästöt ovat pysyneet saavutetulla tasolla (kuva 3).

Kuva 2: Stora Enso Oyj Imatran tehtaiden ilmapäästöt vuosina 2007 - 2023 (Pylväsdiagrammien asteikko vasemmalla ja viivadiagrammin asteikko oikealla)

Kuva 3: Ovako Imatra Oy Ab:n ilmapäästöt (t/a) vuosina 2007 -2023

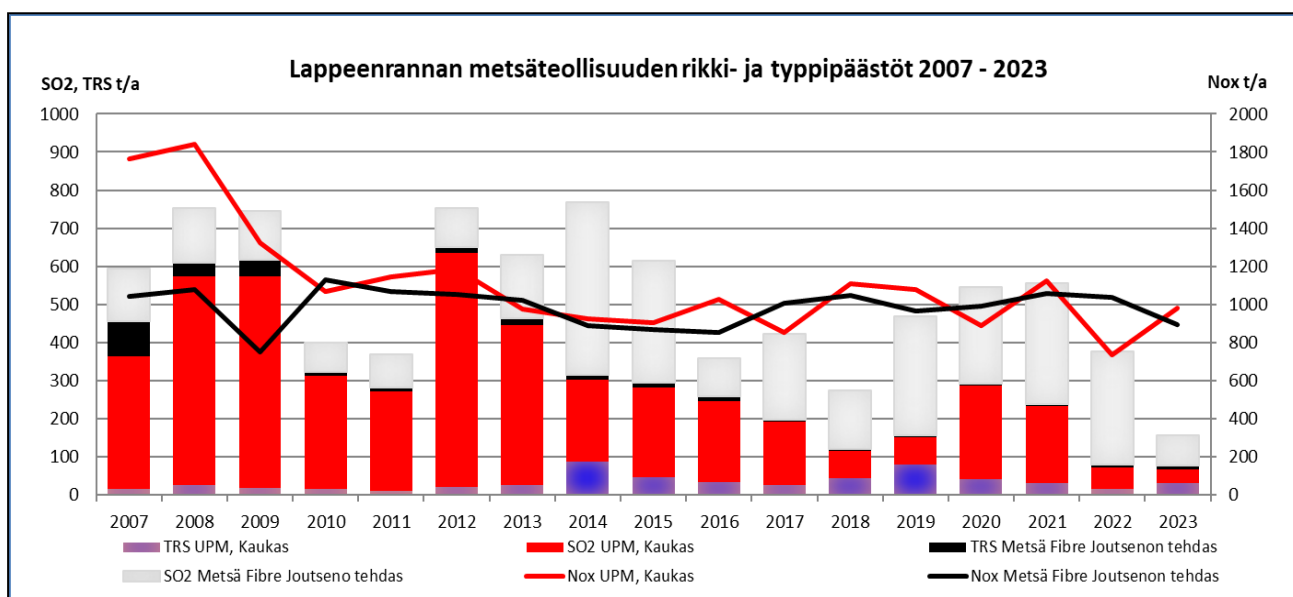
2.2.2 Lappeenranta

Lappeenrannan kaupungin alueella ilman epäpuhtauksia syntyy puunjalostusteollisuuden lisäksi myös liikenteestä sekä mineraalien louhinnasta ja jatkojalostuksesta. Merkittävimmät ilmanlaatua kuormittavat laitokset ovat UPM Oyj Kaukas, Nordkalk Oy Ab Lappeenranta, Finnsementti Oy, Lappeenrannan Lämpövoima Oy ja Kaukaan Voima Oy.

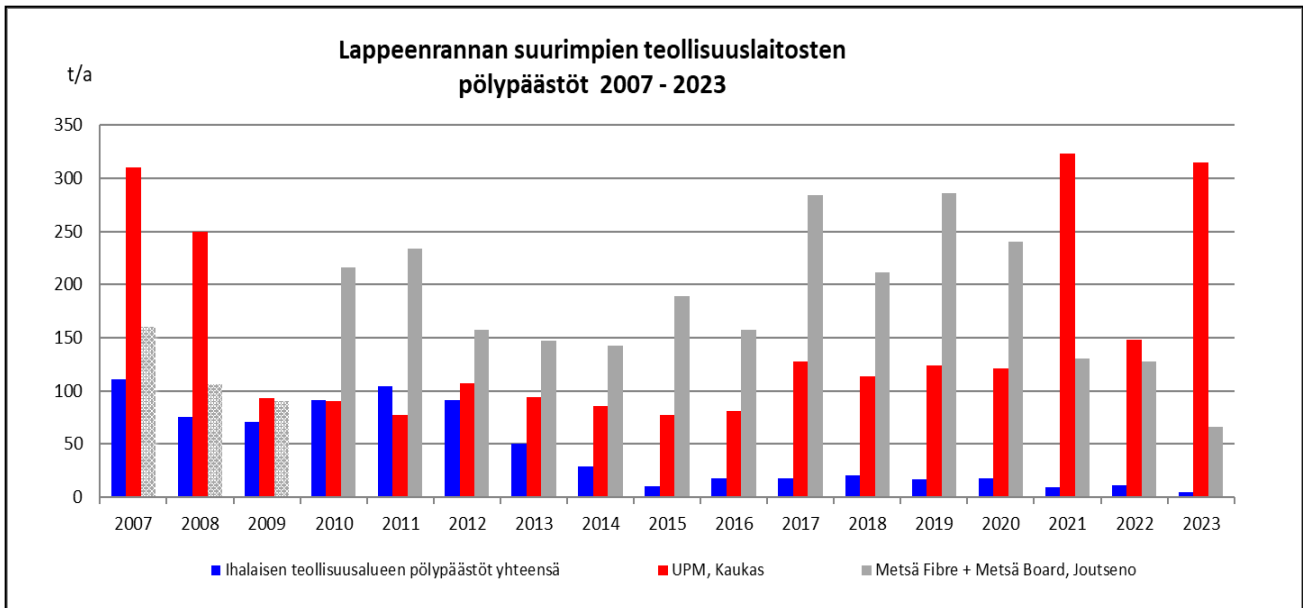
Lappeenrannassa entisen Joutsenon alueella merkittävimmät ympäristölupavelvolliset ilmapäästöjä tuottavat laitokset ovat Metsä Fibre Oy Joutsenon tehdas, Metsä Board Oyj Joutseno, Kemira Chemicals Oy ja Stora Enso Oyj Honkalahden saha. Typenoksidien päästölähteenä vaikuttaa myös Joutsenon alueen läpi kulkevan valtatie 6:n liikenne.

UPM Oyj, Kaukaan ja Metsä Fibre Oy Joutsenon tehtaan rikki- ja typpipäästöt on esitetty kuvassa 4. Lappeenrannassa UPM Oyj Kaukaalla tehtiin 1990-luvun puolen välin jälkeen prosessimuutoksia sekä tehostettiin laimeiden hajukaasujen keräilyä ja hajukaasujen polttoa.

Kuvassa 5 on esitettyä Ihalaisen teollisuusalueen eli Nordkalkin ja Finnsementin yhteenlasketut pölypäästöt sekä UPM Oyj Kaukaan ja Metsä Fibre Oy Joutsenon tehtaan ja Metsä Board Oyj Joutsenon yhteispölypäästöt vuosilta 2007 - 2023.

Kuva 4: Lappeenrannan tehtaiden TRS-, SO₂- ja NO_x- päästöt (t/a) vuosina 2007 - 2023 (Pylväsdiagrammien asteikko vasemmalla ja viivadiagrammien asteikko oikealla)

Kuva 5: Ihalaisen teollisuusalueen (Nordkalk Oy Ab ja Finnsementti Oy), UPM Oyj Kaukaan sekä Metsä Fibre Oy Joutsenon tehtaan ja Metsä Board Oyj Joutsenon yhteispölypäästöt (t/a) vuosilta 2007 – 2023 (vain Metsä Fibre Oy Joutsenon tehtaan hiukkaspäästöt vuosilta 2007-2009)

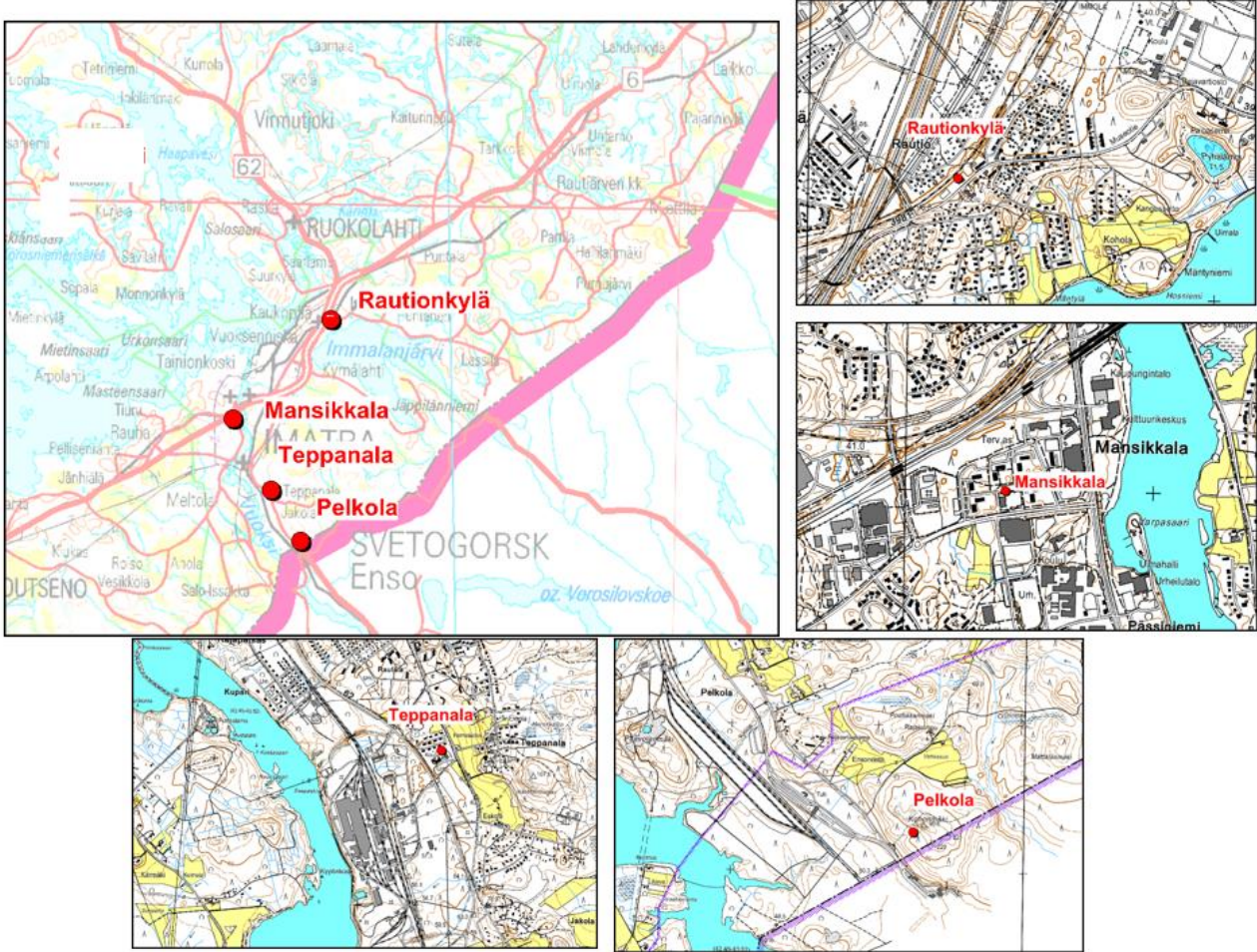
2.3 Mittauspisteet ja mittauskomponentit**2.3.1 Imatra**

Imatralla ilmanlaatua seurattiin vuonna 2023 neljässä mittauspisteessä. (kuva 6). Mittauskomponentit on esitetty taulukossa 3.

Laskeumista tehdyt määritykset on esitetty sivulla 13 taulukossa 5.

Taulukko 3: Imatran mittauspisteiden mittauskomponentit ja päästölähteet

Mittauspiste	Mittauskomponentit	Päästölähteet
Rautionkylä (Niskapietiläntie 2A)	- TRS - SO ₂ - säätiedot tuulensuunta tuulennopeus lämpötila ilman suht. kosteus	- Stora Enso Oyj Imatran tehtaat - lähiliikenne - kaukokulkeuma
Mansikkala (Linnalankuja 5)	- TRS - SO ₂ - NO/NO ₂ - PM10	- lähiliikenne - kaukokulkeuma
Teppanala (Kuonapolku 1)	- PM10 - PM2,5	- Ovako Imatra Oy Ab - Pulp Invest, Svetogorsk - kaukokulkeuma
Pelkola (Ensontien päässä)	- TRS - SO ₂ - NO/NO ₂	- Pulp Invest, Svetogorsk - Ovako Imatra Oy Ab - kaukokulkeuma

Kuva 6: Imatran mittauspisteet vuonna 2023

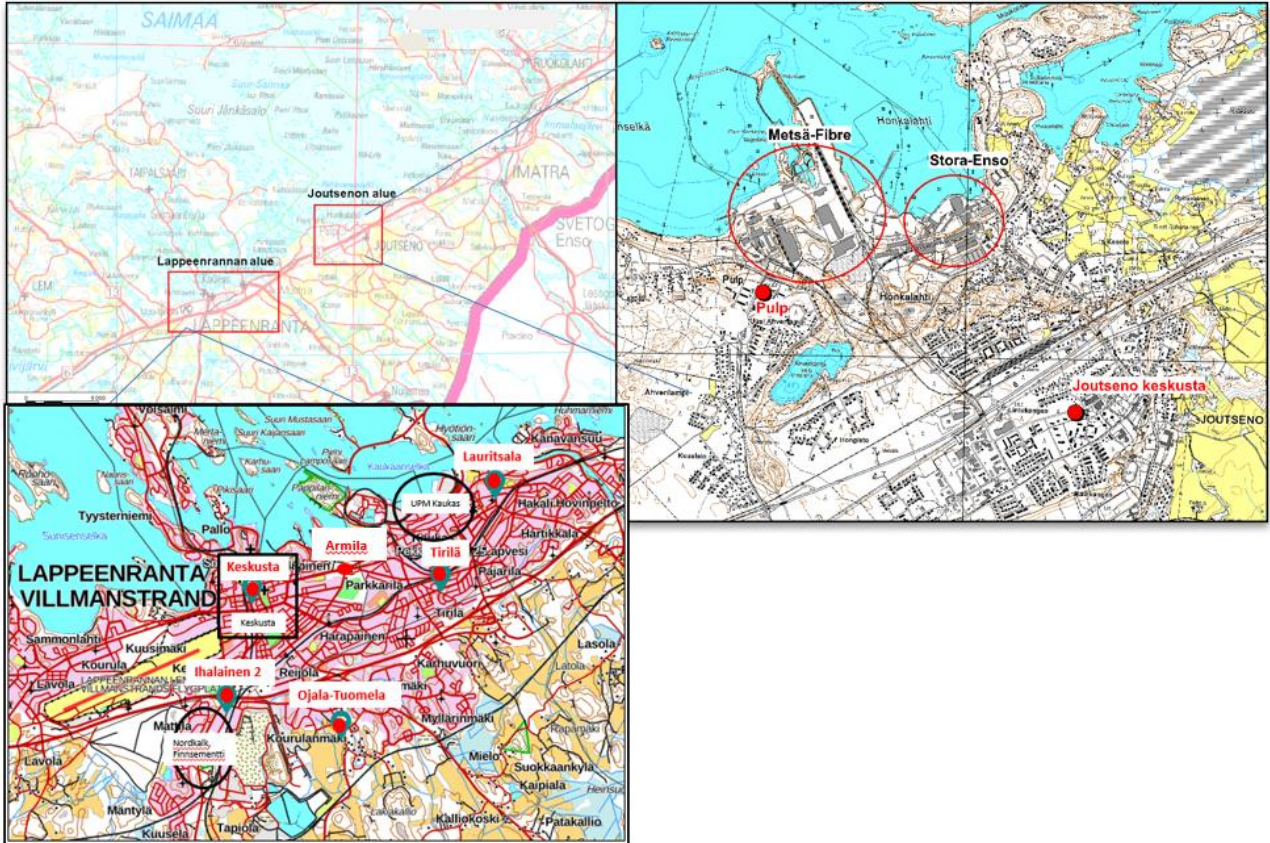
2.3.2 Lappeenranta

Lappeenrannassa ilmanlaatua mitattiin vuonna 2023 seitsemällä mittauspisteellä ja yhdellä sääasemalla. Ojala-Tuomelan mittaukset alkoivat marraskuussa 2023. Ojala-Tuomelan mittauksetietojia ei ole vielä mukana vuoden 2023 ilmaraportissa. Mittauspisteet on esitetty taulukossa 4 sekä kuvassa 7.

Laskeumista tehdyt määritykset on esitetty sivulla 13 taulukossa 5.

Taulukko 4: Lappeenrannan mittauspisteiden mittauskomponentit ja päästölähteet

Mittauspiste	Mittauskomponentit	Päästölähteet
Lauritsala (Huoltokatu 1)	- TRS	- UPM Oyj, Kaukas ja Kaukaan Voima Oy
Tirilä (Pekkasenkatu 25)	- TRS - SO ₂ - PM _{2,5} - laskeuma	- UPM Oyj, Kaukas ja Kaukaan Voima Oy - kaukokulkeuma
Armila (Pohjolankatu 14)	- säätiedot tuulensuunta tuulennopeus lämpötila ilman suht. kosteus	
Lappeenrannan keskusta (Snellmaninkatu 14)	- TRS - NO/NO ₂ - PM ₁₀	- liikenne - kaukokulkeuma - UPM Oyj, Kaukas
Ihalainen2 (Paraistentie 4 – 6)	- NO/NO ₂ - PM ₁₀ - laskeuma	- Ihalaisen teollisuusalue - liikenne - kaukokulkeuma
Pulp (ala-aste) (Ahvenlammentie 3)	- TRS - SO ₂ - PM _{2,5} - laskeuma	-Metsä Fibre Oy, Joutsenon tehdas ja Metsä Board Oyj, Joutseno -kaukokulkeuma
Joutsenon keskusta (Keskuskatu 10)	- PM ₁₀ - TRS	-liikenne -kaukokulkeuma -Metsä Fibre Oy, Joutsenon tehdas ja Metsä Board Oyj, Joutseno
Ojala-Tuomela (Koivistonkatu 11)	- PM ₁₀ - PM _{2.5}	- Ihalaisen teollisuusalue - Kaukokulkeuma

Kuva 7: Lappeenrannan mittauspisteet ja päästölähteet vuonna 2023

2.4 Mittausmenetelmät ja laitteet**Rikkidioksidi (SO₂) ja haisevat rikkiyhdisteet (TRS)**

Rikkidioksidia mitattiin UV-fluoresenssiin perustuvilla jatkuvatoimisilla rikkidioksidianalysaattoreilla. Rikkidioksidipitoisuudet ilmoitetaan µg/m³.

Analysaattorit:

- Thermo Environmental Instruments, model 43 i, USA	11 kpl
- Environnement S.A, AF22M, Ranska	1 kpl
- Environnement S.A, AF22e, Ranska	1 kpl

TRS-yhdisteitä mitattaessa yhdisteet hapetettiin konverttereissa (+850°C, +730°C tai +630°C lämpötilassa riippuen konvertterin mallista) rikkidioksidiksi, joka mitattiin edellä mainitulla UV-fluoresenssiin perustuvalla rikkidioksidianalysaattorilla. Ennen konvertterin uunia oleva suodatinmateriaali poisti näyteilman sisältämät rikkidioksidimolekyylit. TRS-pitoisuudet ilmoitetaan µg(S)/m³.

Konvertterit:

- Thermal Oxidizer, model CDN-101, C.D: Nova Ltd, USA	3 kpl
- PPM-systems, Suomi	5 kpl

Typenoksidit (NO ja NO₂)

Typenoksideita mitattiin kemiluminesenssiin perustuvilla jatkuvatoimisilla analysaattoreilla.

Analysaattorit:

- Horiba, APNA 370, Japani	1 kpl
- Environnement S.A, AC32M, Ranska	3 kpl

Hengitettävät hiukkaset (PM₁₀) ja pienhiukkaset (PM_{2,5})

Hiukkasia mitattiin jatkuvatoimisilla β-säteilyn absorptioon sekä värähtelytaajuuden muutokseen perustuvilla hiukkasmassamonitoreilla. Vuonna 2023 Ojala-Tuomelassa aloitettiin hiukkasten mittaus valon optiseen sirontaa perustuvalla mittaustekniikalla. Tulokset laskettiin operatiivisessa lämpötilassa eli kulloinkin vallitsevassa ulkoilman lämpötilassa.

Analysaattorit:

- Teom 1400a, USA	3 kpl
- Teom 1405, USA	4 kpl
- Environnement S.A, MP101, Ranska	1 kpl
- Grimm 164DM siirrettävä, Saksa	1 kpl
- Fidas 200 E, Saksa	1 kpl

Vuoden 2018 alusta siirryttiin hiukkasmittauksissa käyttämään Ilmatieteen laitoksen vertailulaboratorion testaamia kertoimia tulosten oikeellisuuden ja vertailtavuuden varmistamiseksi. Kaikissa Suomen ilmanlaadun mittausverkoissa ja kaupungeissa siirryttiin kertoimien käyttöön. Kertoimien suuruus riippuu mittauksissa käytettävien laitteiden merkistä ja mittausmenetelmästä, joten kertoimien vaikutus pitoisuuksiin vaihtelee laitekohtaisesti. Teom- merkkisillä hiukkasanalysaattoreilla (mittausverkossa yleisin käytetty hiukkasanalysaattori) mitatut PM₁₀-tulokset kerrotaan mittaushetkellä kertoimella 0.848 eli tulokset ovat noin 15% pienempiä kuin aikaisempina vuosina. PM_{2,5}- mittauksen tulokset kerrotaan mittaushetkellä kertoimella 1.009 * y – 1.681 , joten tulokset ovat 1 % isompia kuin aikaisemmin vähennettynä

nollatasokorjauksella (-1.681). MP101- merkkisellä hiukkasanalysointilaitteella (käytössä ainoastaan Joutsenon keskustan mittauspisteellä) mitatut PM10- tulokset kerrotaan mittaushetkellä kertoimella 0.938, joten tulokset ovat noin 6 % pienempiä kuin aikaisemmin. Fidas-merkkisessä hiukkasanalysointilaitteessa PM10- tulosten kerroin on 0.95 ja PM2.5-tulosten kerroin on 0.915.

Laskeuma

Laskeumaa kerättiin standardin SFS 3865 mukaisesti Lappeenrannan laskeumapisteillä. Keräysaika oli yksi kalenterikuukausi. Mikäli sademäärä oli vähäinen, yhdistettiin kahden kuukauden näytteet yhteen ennen analysointia. Lappeenrannan näytteet analysoi Saimaan Vesi- ja Ympäristötutkimus Oy. Laskeumasta määritetyt komponentit ja määrittymenetelmät on esitetty taulukossa 5. Laskeumakeräinten keräyspinta-ala oli 380 cm². Imatran laskeumien keräys on lopetettu 31.12.2022, ja Lappeenrannan laskeumien keräys lopetettiin 31.12.2023.

Taulukko 5: Laskeumista määritetyt suureet ja määrittymenetelmät

Suure	Määrittymenetelmä
näytemäärä	-
pH	SFS 3021
sähkönjohtokyky	SFS-EN 27888
kokonaisfosfori	sisäinen menetelmä SVSY-6
kokonaistyppe	sisäinen menetelmä SVSY-3
kokonaisriikki	SFS 5738
kokonaislaskeuma	SFS 3865
kokonaisriikki	SFS 5738
kalsium	SFS-EN ISO 14911
haihdutusjäännös	SFS 3008
hehkutusjäännös	SFS 3865
suodatusjäännös	SFS 3865

Sääasemat

Mittausverkoston alueella oli käytössä kaksi sääasemaa. Imatralla sääasema sijaitsi Rautionkylän mittauspisteellä ja Lappeenrannassa Armilan mittauspisteellä (Pohjolankatu 14). Molempien sääasemien säätiedot sisälsivät tiedot tuulensuunnasta, -nopeudesta, lämpötilasta ja ilman kosteudesta.

Mittausjärjestelmä ja laadunvarmennus

Vuoden 2020 marraskuussa siirryttiin Envieu 2000- ilmanlaadun mittausjärjestelmästä EnvistaArm-tiedonhallintajärjestelmään. Järjestelmä toimii pilvipalveluna ja tiedonsiirto mittausasemilta nettipohjaisesti.

Mittausten laadunvarmennus perustuu vuonna 1996 käyttöönotettuun laatujärjestelmään. Laatukäsikirjan ja menetelmäohjeiden avulla varmistetaan mittauksilta vaadittava luotettavuus ja jäljitettävyys. Toukokuussa 2023 Ilmatieteen laitoksen vertailulaboratorio teki laatujärjestelmän auditoinnin ja tarkistuksen. Kuvaus mittausjärjestelmän laadunvarmennuksesta löytyy Imatran seudun ympäristötoimen nettisivuilta osoitteesta [Ilmanlaadun valvonta | Imatra](#)

Kalibroinnit ja huollot

Yhdyskuntailmanlaadun jatkuvatoimisia mittauslaitteistoja kalibroitiin ja huollettiin laatujärjestelmän ohjeitten mukaisesti. SO₂- ja NO_x -analysaattoreiden kalibrointiin käytettiin ranskalaisvalmisteista Environnement VE3M -permeaatiokalibraattoria sekä saksalaisvalmisteista SYCOS KT-P2M/14 -permeaatiokalibraattoria. Ympäristökonsultti Aeri Oy Kuopiosta interkalibroi SO₂- analysaattorit kaksi kertaa vuodessa, hiukkasanalysaattorit kerran vuodessa ja NO_x-analysaattorit neljä kertaa vuodessa.

Vertailumittaukset

Ilmatieteen laitoksen kansallinen ilmanlaadun vertailulaboratorio tekee vertailumittauksia Suomessa noin viiden vuoden välein. Vertailumittauksia on tehty :

- Imatran Rautionkylä ja Lappeenrannan Pulp 2003 (kaasumaiset yhdisteet)
- Imatran Teppanala 2004 (hengitettävät hiukkaset)
- Imatran Rautionkylä ja Lappeenrannan keskusta 2006 (kaasumaiset yhdisteet)
- Imatran Pelkola 2011 (kaasumaiset yhdisteet)
- Imatran Rautionkylä 2017 (kaasumaiset yhdisteet)
- Imatran Mansikkala 2017 (hiukkaset)
- Imatran Mansikkala 2023 (kaasumaiset yhdisteet)

2.5 Yhdyskuntailmanlaadun ohje- ja raja-arvot

Valtioneuvoston päätös ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitearvosta (480/1996) on ollut voimassa syyskuusta 1996. Mittausverkon alueella mitattavista ilman epäpuhtauksista ohjearvo on annettu rikkidioksidille (SO₂), typpidioksidille (NO₂), haiseville rikkiyhdisteille (TRS) ja hengitettäville hiukkasille (PM₁₀). Ohjearvoja on annettu tunti-, vuorokausi- sekä vuosikeskiarvoille (taulukko 6). Ohjearvojen lisäksi epäpuhtauskomponenteille on annettu raja-arvot valtioneuvoston asetuksessa ilmanlaadusta (79/2017) (Taulukko 7 ja liite 1). Ilmanlaatua koskeva sääntely löytyy osoitteesta

www.ymparisto.fi/fi-FI/Ilmasto_ja_ilma/Ilmansuojelu/Ilmansuojelun_raja_ja_ohjearvot

WHO on antanut terveysperusteisia ohjearvoja, jotka päivittyivät syyskuussa 2021. WHO:n ohjearvot on koottu samaan taulukkoon Suomen valtioneuvoston päätöksen ohjearvojen kanssa (taulukko 6).

Taulukko 6: Valtioneuvoston päätöksen (Vnp 480/1996) ja WHO:n ohjearvot

Komponentti	Tilastollinen määrittely (Suomen ohjearvoihin)	Suomen ohjearvo $\mu\text{g}/\text{m}^3$	WHO:n ohjearvo $\mu\text{g}/\text{m}^3$
Typidioksidi (NO₂) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) NO+NO₂ ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	- kuukauden toiseksi suurin vuorokausiarvo - kuukauden tuntiarvojen 99.prosenttipiste - kasvillisuusvaikutusten perusteella annettu vuosiohjearvo (NO+NO ₂ yksikössä $\mu\text{g}(\text{NO}_2)/\text{m}^3$)	70 150 30	25 vuorokausi* 200 tunti 10 vuosi
Rikkidioksidi (SO₂) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	- kuukauden toiseksi suurin vuorokausiarvo - kuukauden tuntiarvojen 99.prosenttipiste - kasvillisuusvaikutusten perusteella annettu vuosiohjearvo	80 250 20	40 vuorokausi* 500 10min
Kokonaisleijuma (TSP) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	- vuosikeskiarvo - vuoden vuorokausiarvojen 98. prosenttipiste	50 120	-
Hengitettävät hiukkaset (PM10) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	- kuukauden toiseksi suurin vuorokausiarvo	70	45 vuorokausi* 15 vuosi
Pienhiukkaset (PM2,5) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	-	-	15 vuorokausi* 5 vuosi
Haisevat rikkiyhdisteet (TRS) ($\mu\text{g}(\text{S})/\text{m}^3$)	- kuukauden toiseksi suurin vuorokausiarvo	10	-

*Vuorokausiarvojen osalta WHO suosittaa, että ohjearvoa noudatetaan 99-prosenttisesti (3 ylityskertaa vuodessa), julkaistu syyskuussa 2021

Hajurikkiyhdisteille käytetään tässä kuten aiemmissakin raporteissa viitteellisenä vertailuarvona EKI-tutkimusprojektin ehdottamaa tuntikeskiarvoa 10 $\mu\text{g}(\text{S})/\text{m}^3$ (ympäristöministeriö 1991) sekä hajukynnyksen ylittymiseen viittaavaa tuntikeskiarvoa 3 $\mu\text{g}(\text{S})/\text{m}^3$.

Taulukko 7: Valtioneuvoston asetuksen (79/2017) mukaiset raja-arvot (liite 1)

Epäpuhtaus	Keskiarvon laskenta-aika	Raja-arvo $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Sallittujen ylitysten määrä vuodessa
Typidioksid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	- 1 tunti - vuosi	200 40	18 -
Rikkidioksidi ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	- 1 tunti - 24 tuntia	350 125	24 3
Hengitettävät hiukkaset ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	- 24 tuntia - kalenterivuosi	50 40	35 -
Pienhiukkaset ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	- kalenterivuosi	25	-

Valtioneuvoston asetuksen (79/2017) mukaan mittaustuloksia yhdistettäessä ja tilastollisia tunnuslukuja laskettaessa on käytettävä seuraavia hyväksymisperusteita:

- tuntikeskiarvo 75% arvoista (45 min)
- vuorokausikeskiarvo 75% tuntikeskiarvoista (18 h)
- vuosikeskiarvo 90% tuntiarvoista tai vuorokausiarvoista

Laskeumatulosten käsittelyssä on tuloksia verrattu Virolahden Ääpäälän (rikki, pH, kalsium, typpi, johtokyky) ja Ruokolahden Kotaniemen (fosfori) taustatasoon (taulukko 8), ja valtioneuvoston tavoitetasoon 300 mg/m²/a (Vnp 480/1996).

Taulukko 8: Vuoden 2023 raportissa käytetyt laskeuman tausta-arvot Virolahdella Ääpäälän havaintoasemalta vuosikeskiarvoina 2016-2020 (IL) ja Ruokolahdella Kotaniemen havaintoasemalta vuosikeskiarvoina 2009-2013 (SYKE).

Laskeuma	Virolahti, Ääpäälä 2016-2020	Ruokolahti, Kotaniemi 2009-2013
Sulfaattirikki mg(S)/m ² /a	196	362 (v. 2001-2003)
Laskeuman pH	4,9	5,4
Fosfori mg/m ² /a	-	12,4
Kalsium mg/m ² /a	99 (v. 2016-2019)	254 (v. 2001-2003)
Kokonaistyppeä mg/m ² /a	367	562
Johtokyky mS/m	1,55	1,19
Kloridi mg/m ² /a	286 (v. 2016-2019)	250 (v. 2001-2003)
Natrium mg/m ² /a	166 (v. 2016-2019)	187 (v. 2001-2003)

2.6 Ilmanlaatuindeksi ja tiedotus

Indeksilaskennassa olivat mukana TRS-yhdisteet, rikkidioksidi, typpidioksidi, PM10 ja PM2,5 sen mukaan miten niitä eri mittausasemilla mitattiin. Indeksien laskennassa kullekin epäpuhtauskomponentille määritetään tuntikohtainen indeksi vertaamalla mitattua pitoisuutta annettuihin ohje- ja raja-arvoihin. Vuorokausi-indeksinä tiedotettiin vuorokauden korkeinta tunti-indeksiä. Indeksien sanallisessa luonnehdinnassa on otettu huomioon terveydellisten vaikutusten lisäksi myös materiaali- ja luontovaikutukset. Indeksien määrittely on esitetty taulukoissa 9 ja 10.

Taulukko 9: Indeksien määrittely

Ilmanlaatuindeksi-arvo	Ilmanlaadun kuvaus	Terveysvaikutukset	Muut vaikutukset
0-50	hyvä	ei todettuja	lieviä luontovai- kutuksia pitkäl- lä aikavälillä
51-75	tyydyttävä	hyvin epätodennäköisiä	
76-100	välttävä	epätodennäköisiä	selviä kasvillisuus- ja materiaalivaikutuksia pitkällä aikavälillä
101-150	huono	mahdollisia herkillä yksilöillä	
151-	erittäin huono	mahdollisia herkillä väestöryhmillä	

Taulukko 10: Indeksien laskennan raja-arvot ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Indeksiarvo	PM10 1h	PM2,5 1h	TRS 1h	SO ₂ 1h	NO ₂ 1h
50	20	10	5	20	40
75	50	25	10	80	70
100	100	50	20	250	150
150	200	75	50	350	200

Ilmanlaatuindeksitiedote julkaistiin Imatran Uutisuoksi -lehdessä kaksi kertaa viikossa. Ilmanlaatuindeksi ja mittaustulokset on luettavissa lähes reaaliajassa Etelä-Karjalan ilmanlaadun tiedotussivulta osoitteesta ekilmanlaatu.net ja Ilmatieteen laitoksen ylläpitämältä valtakunnalliselta verkkosivulta osoitteesta www.ilmatieteenlaitos.fi/ilmanlaatu. Ekilmanlaatu.net - sivulta löytyy lyhyitä tiedotteita/uutisia paikalliseen ilmanlaatuun vaikuttavista tekijöistä, ja IL:n sivustolta löytyy ilmanlaatuindeksin lisäksi myös muuta tietoa ilmanlaadusta.

3. TULOKSET

3.1 Säätiidot

Tuloksien käsittelyssä on käytetty vuonna 2023 Imatran tulosten osalta Rautionkylän sääaseman säätietoja ja Lappeenrannan tulosten osalta Armilan sääaseman säätietoja.

Imatralla vallitseva tuulensuunta vuonna 2023 oli Rautionkylän sääaseman mukaan lännestä (kuva 8). Rautionkylässä lämpimintä oli elokuussa maksimituntilämpötilan ollessa +30 °C ja kylmintä helmikuussa lämpötilan ollessa alimmillaan -20 °C tuntikeskiarvona ilmoitettuna.

Lappeenrannassa vallitseva tuulensuunta vuonna 2023 oli Armilan sääaseman mukaan etelästä (kuva 8). Armilassa lämpimintä oli elokuussa +32 °C ja kylmintä helmikuussa alimmillaan -20 °C tuntikeskiarvona ilmoitettuna.

Mittausverkon alueella sateisinta oli heinä-elokuussa, jolloin mitattiin korkeimmat sademäärät. Sademäärissä oli suuria mittauspaikkakohtaisia eroja (taulukko 11).

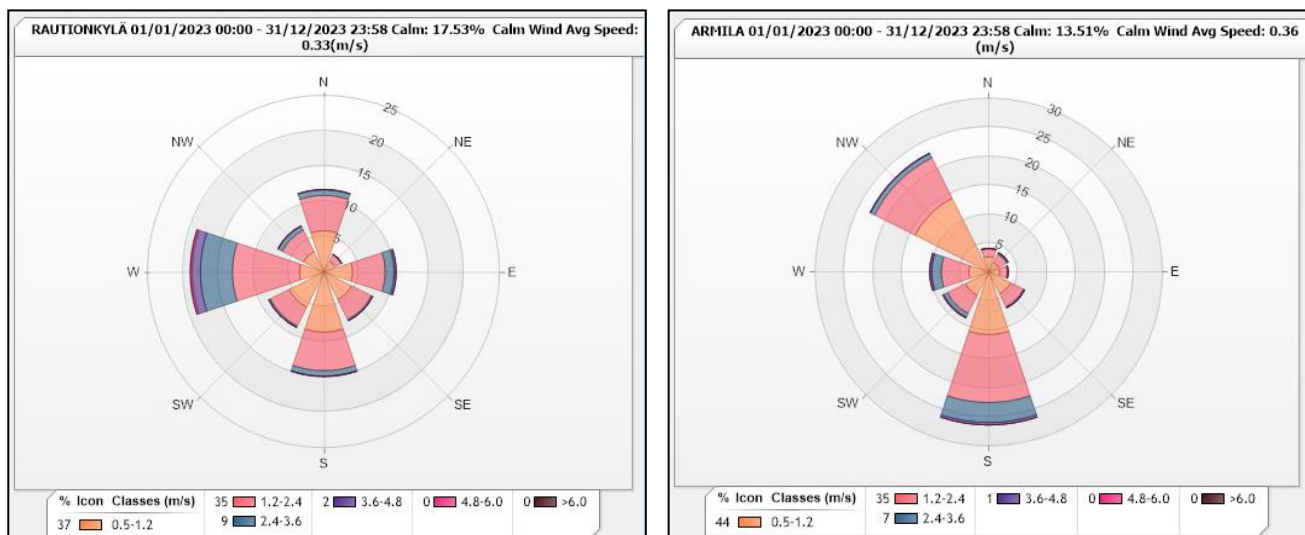
Ilmatieteenlaitoksen tilastojen mukaan vuosi 2023 oli Suomessa tavanomaista lämpimämpi. Koko maan keskilämpötila oli noin 3,2 astetta, mikä on 0,3 astetta yli pitkän ajan eli vuosien 1991–2020 keskiarvon. Syyskuu oli lähes koko maassa ennätysellisen lämmin. Viime vuoden ylin lämpötila oli + 33,6 astetta, joka mitattiin Rauman Pyynpäässä 7. elokuuta. Vuoden alin lämpötila, -37,5 astetta, mitattiin 24. maaliskuuta Kittilän lentoasemalla.

Suuressa osassa maata vuotuinen sademäärä oli selvästi tavanomaista suurempi. Etenkin maan keskiosassa paikoin satoi jopa poikkeuksellisen paljon. Sateisia kuukausia vuoden aikana olivat muun muassa heinä- ja elokuu.

Joulukuu oli tavanomaista kylmempi ja lumisempi. Kuukauden alin lämpötila, -33,1 astetta, havaittiin Utsjoki Kevo Kevojärven havaintoasemalla 7. joulukuuta. Kuukauden ylin lämpötila, +6,8 astetta, mitattiin Kökarin Bogskärissä 19. joulukuuta.

Lähes koko maa oli lumen peitossa koko joulukuun ajan, ja lunta oli monin paikoin jopa harvinaisen paljon. Kuukauden lopussa maan itä- ja pohjoisosassa lunta oli 40–60 senttimetriä. (Ilmatieteen laitos 2.1.2024)

ILMANLAATU 2023: *Imatra ja Lappeenranta*

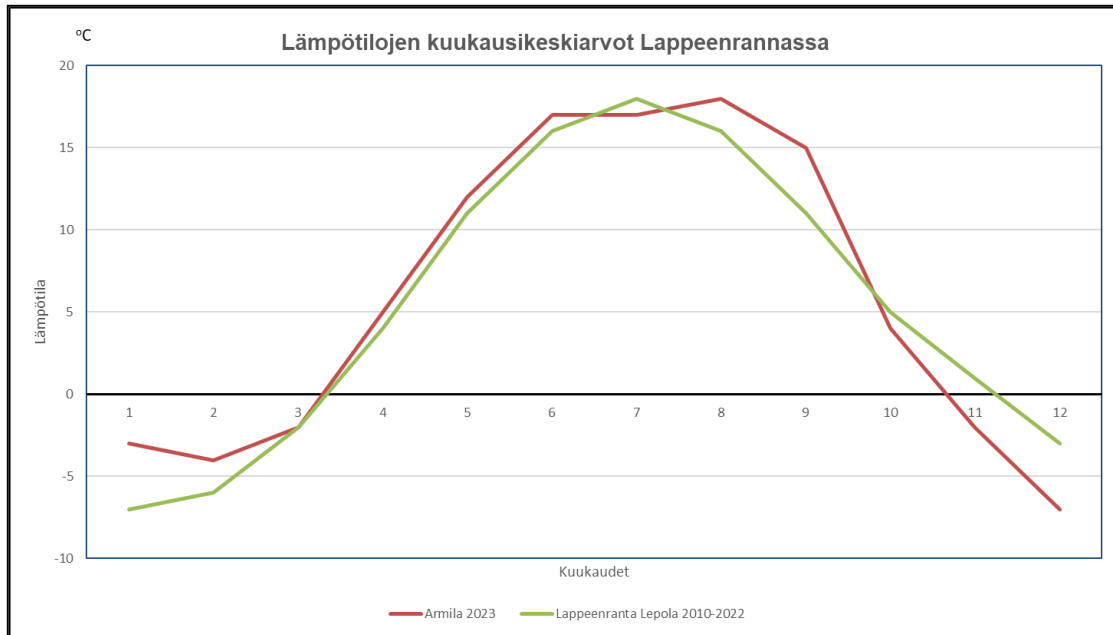
Kuva 8: Imatran Rautionkylän ja Lappeenrannan Armilan sääasemien tuulensuuntajakaumat vuonna 2023

Taulukko 11: Imatran ja Lappeenrannan kuukausikeskilämpötilat, ja -sadannat vuonna 2023. Sadannan kuukausittaiset arvot taulukossa ovat Lappeenrannassa Tirilän ja Pulpin laskeumapisteiltä. Imatralla ei mitattu laskeumaa enää vuonna 2023.

	Lappeenranta Ilmatieteen laitos pitkänajan keskiarvot				Imatra Rautionkylä 2023	Lappeenranta Tirilä 2023	Lappeenranta Pulp 2023
	1981 – 2010 ¹⁾		2010 – 2022 ²⁾				
	lämpötila (°C)	sadanta (mm)	lämpötila (°C)	sadanta (mm)			
tammi	-8	51	-7	35	-3	84	78
helmi	-8	38	-6	28	-4	28	11
maalis	-3	41	-2	22	-3	48	40
huhti	3	28	4	25	5	10	21
touko	10	38	11	43	11	21	5
kesä	15	59	16	54	16	13	18
heinä	18	70	18	64	17	95	103
elo	15	76	16	67	18	58	182
syys	10	62	11	65	14	72	65
loka	5	67	5	52	3	103	83
marras	-1	64	1	42	-2	87	50
joulu	-5	59	-3	36	-7	48	41
keskiarvo / summa	4	653	5	533	5	667	697

1) Tilastoja Suomen ilmastosta 2012:1 Tilastoja Suomen ilmastosta 1981-2010, Ilmatieteen laitos

2) <http://ilmatieteenlaitos.fi/havaintojen-lataus#!/>

Kuva 9: Armilan sääaseman lämpötilojen kuukausikeskiarvot vuonna 2023 ja Lappeenrannan Lepolan sääaseman (Ilmatieteenlaitos) lämpötilojen kuukausikeskiarvot vuosina 2010 – 2022

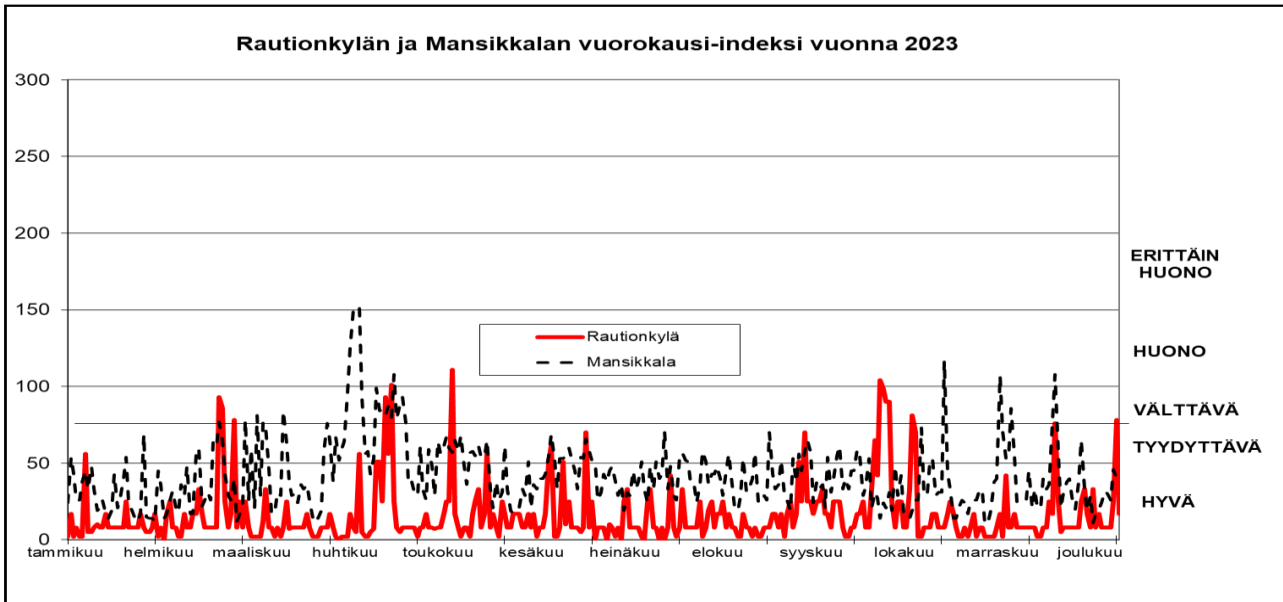
3.2 IMATRAN ILMANLAATUTULOKSET VUONNA 2023

3.2.1 Imatran ilmanlaatu ilmanlaatuindeksillä kuvattuna vuonna 2023

Ilmanlaadun indeksiarvoista tiedotettiin paikallisessa lehdessä Rautionkylän ja Mansikkalan mittausasemilta. Indeksien laskennassa käytettävät epäpuhtauskomponentit olivat Mansikkalassa TRS-yhdisteet, rikkidioksidi, typpidioksidi ja PM10. Vastaavasti Rautionkylän indeksin laskennassa käytettiin TRS-yhdisteitä ja rikkidioksidia. Mansikkalan ja Rautionkylän vuorokausi-ilmanlaatuindeksit on esitetty kuvassa 10.

Vuorokausi-indeksi määritettiin kunkin vuorokauden huonoimman tunti-indeksin mukaan. Rautionkylässä ilmanlaatu oli vuorokausi-indeksin mukaan 92 % mittausajasta hyvää, 4 % tyydyttävää, 3 % välttävää ja 1 % huonoa. Erittäin huonoa ilmanlaatua ei Rautionkylässä mitattu vuonna 2023. Rautionkylän ilmanlaatua heikensivät eniten hajurikkiyhdistepitoisuudet. Koska hiukkasmittaus ja typenoksidimittaus lopetettiin 31.12.2022, ei hiukkas- eikä typenoksidipitoisuuksien vaikutusta Rautionkylän ilmanlaatuun ole mukana Rautionkylän indeksin laskennassa vuonna 2023.

Mansikkalan ilmanlaatu oli ilmanlaatuindeksillä arvioituna 68 % mittausajasta hyvää, 24 % tyydyttävää, 6 % välttävää, 1 % huonoa ja 1 % erittäin huonoa. Vuonna 2023 Mansikkalassa ilmanlaatua heikensivät eniten hiukaspitoisuudet sekä kaukokulkeutuneet hiukkaset. Myös etelätuulilla Mansikkalaan kantautuneet hajurikkiyhdistepitoisuudet heikensivät Mansikkalan ilmanlaatua ajoittain jopa huonoksi.

Kuva 10: Rautionkylän ja Mansikkalan ilmanlaatu vuorokausi-indeksillä kuvattuna vuonna 2023

3.2.2 Haisevat rikkiyhdisteet (TRS)

Yleistä

TRS-yhdisteitä mitattiin Imatralla vuonna 2023 kolmella mittauspisteellä: Rautionkylässä, Mansikkalassa ja Pelkolassa. Mittaukset on aloitettu Rautionkylässä vuonna 1987, Mansikkalassa vuonna 1998 ja Pelkolassa vuonna 1991. Vuoksenniskalla TRS-yhdisteitä on mitattu vuosina 1991–1996 ja Imatrankoskella vuonna 1997.

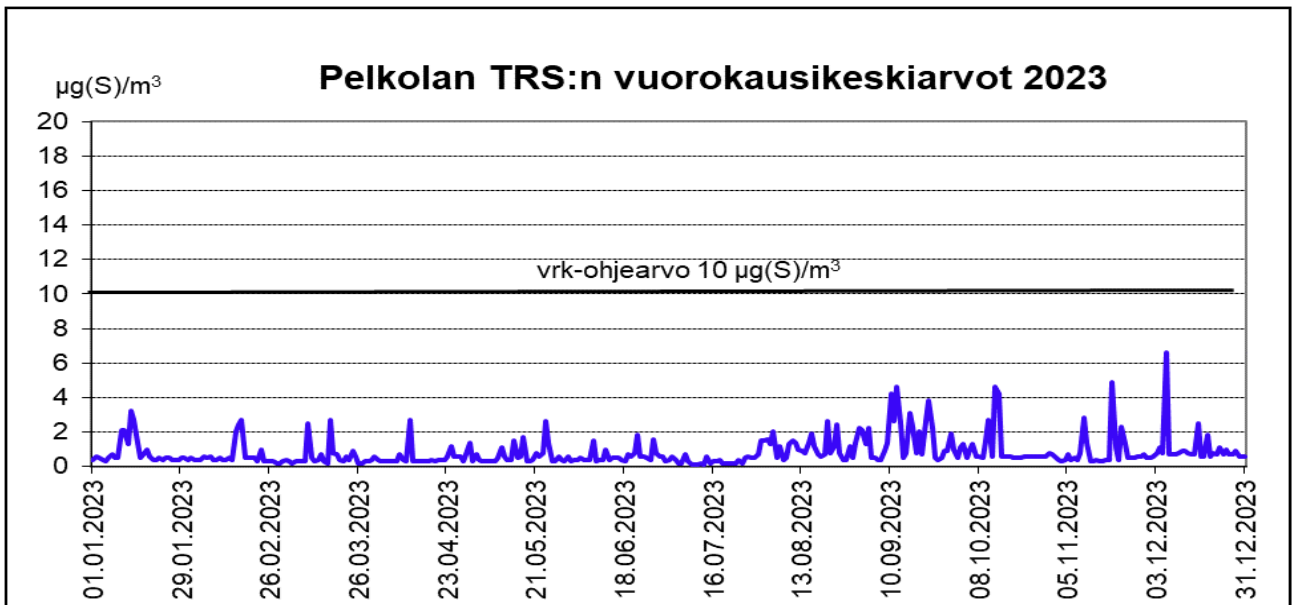
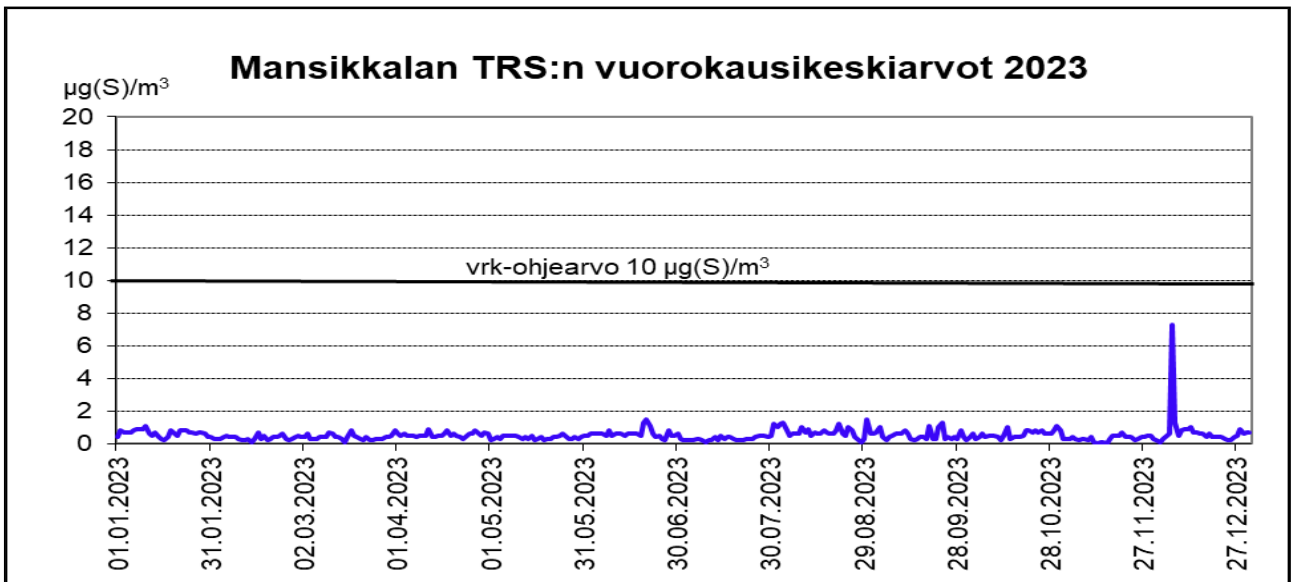
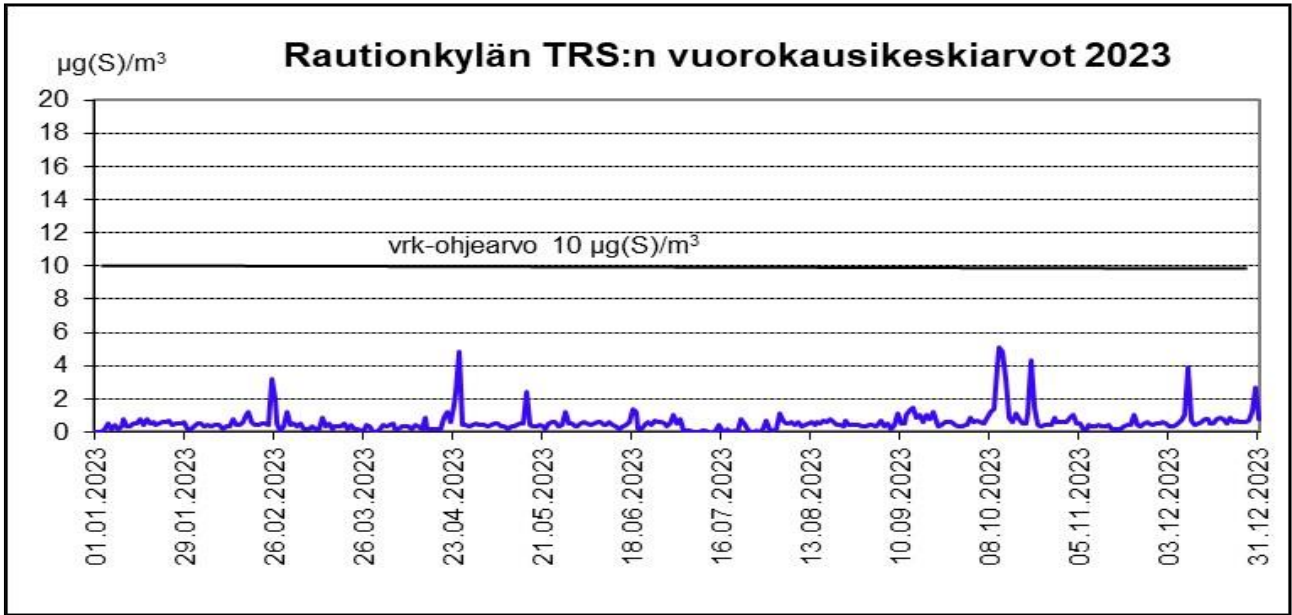
Tulokset

Vuonna 2023 suurimmat TRS-pitoisuudet Imatralla mitattiin Pelkolan mittauspisteellä. TRS:n ohjearvo ei ylittynyt Imatran mittauspisteillä. Rautionkylän ja Pelkolan mittauspisteillä kohonneet TRS-pitoisuudet olivat peräisin useimmiten läheisiltä sellutehtailta: Rautionkylässä Stora Enso Oyj:n Imatran tehtailta (luoteistuulilla) ja Pelkolassa Svetogorskin tehtailta (etelätuulilla) (omistajana venäläinen Pulp Invest Limited Liability Company). Rautionkylässä mitattiin kohonneita TRS-pitoisuuksia myös Svetogorskin tehtaan tuulensuunnilla. Mansikkalan mittauspisteellä mitattiin kohonneita pitoisuuksia Svetogorskin tehtaan tuulensuunnilla (etelätuulilla), (kuva 12).

Taulukko 12: Imatran mittauspisteiden TRS-tunnusluvut vuonna 2023. Valid-% = ajallinen edustavuus

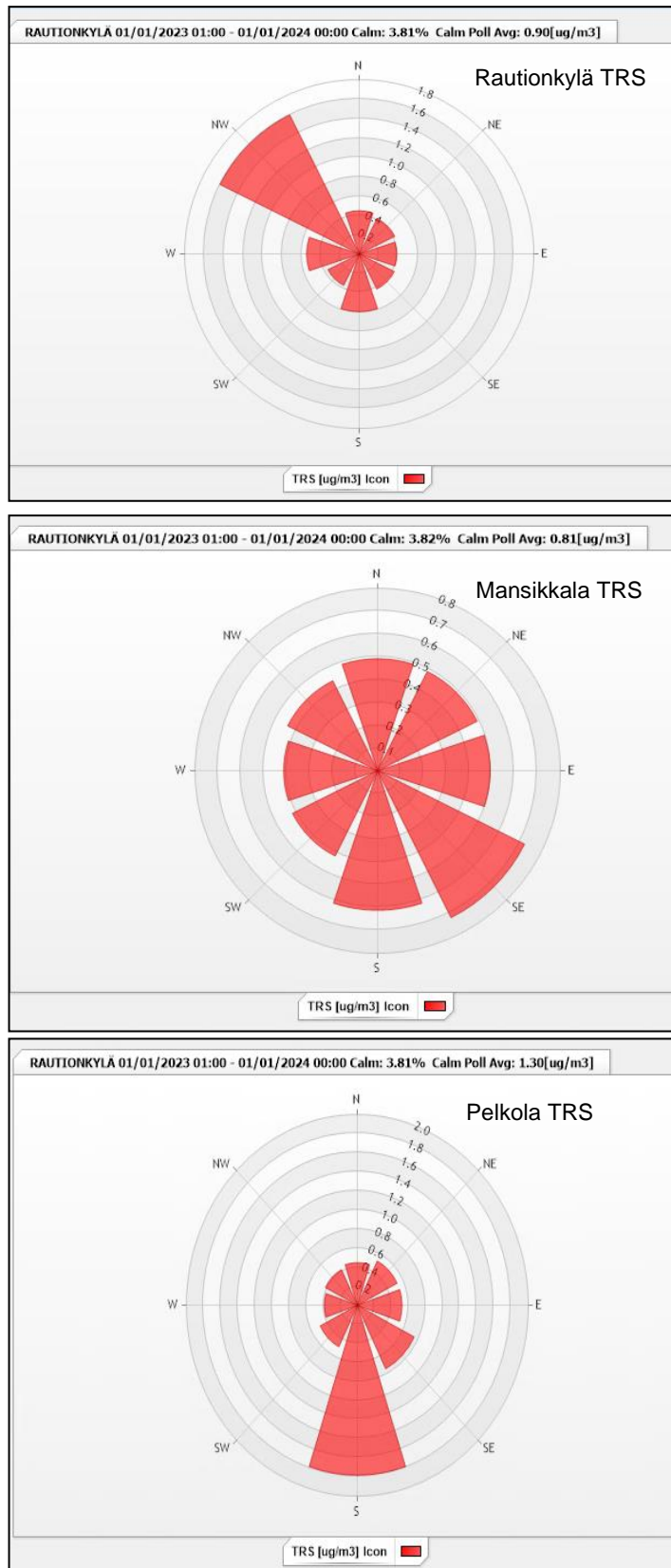
	Rautionkylä	Mansikkala	Pelkola	Valtioneuvoston ohjearvo
vuosikeskiarvo ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$)	0,6	0,5	0,8	-
suurin kuukausikeskiarvo ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$)	1,3	0,8	1,6	-
suurin vuorokausikeskiarvo ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$)	5,1	7,3	6,6	-
suurin vuorokausiohjearvoon verrattava tunnusluku ¹⁾ ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$)	4,8	1,3	4,2	10
yli 10 $\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ vuorokausikeskiarvojen määrä prosentteina, % (ja lukumäärä, kpl)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	-
suurin tuntikeskiarvo ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$)	27,1	25,4	33,2	-
yli 10 $\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ tuntikeskiarvojen määrä prosentteina, % (ja lukumäärä, kpl)	0,4 (31)	0,1 (7)	0,7 (59)	-
yli 3 $\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ tuntikeskiarvojen määrä prosentteina, % (ja lukumäärä, kpl)	1,8 (152)	0,4 (38)	4,1 (355)	
valid-%	98	98	98	-

¹⁾ kuukausien toiseksi suurimmista vuorokausikeskiarvoista suurin

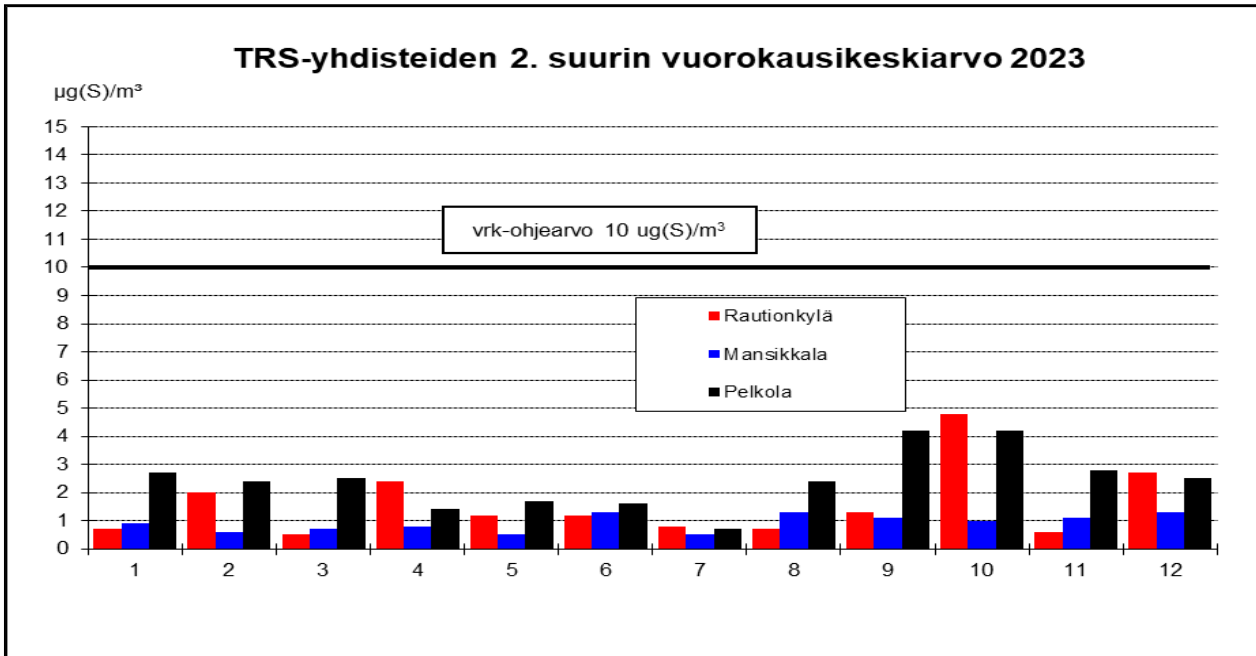
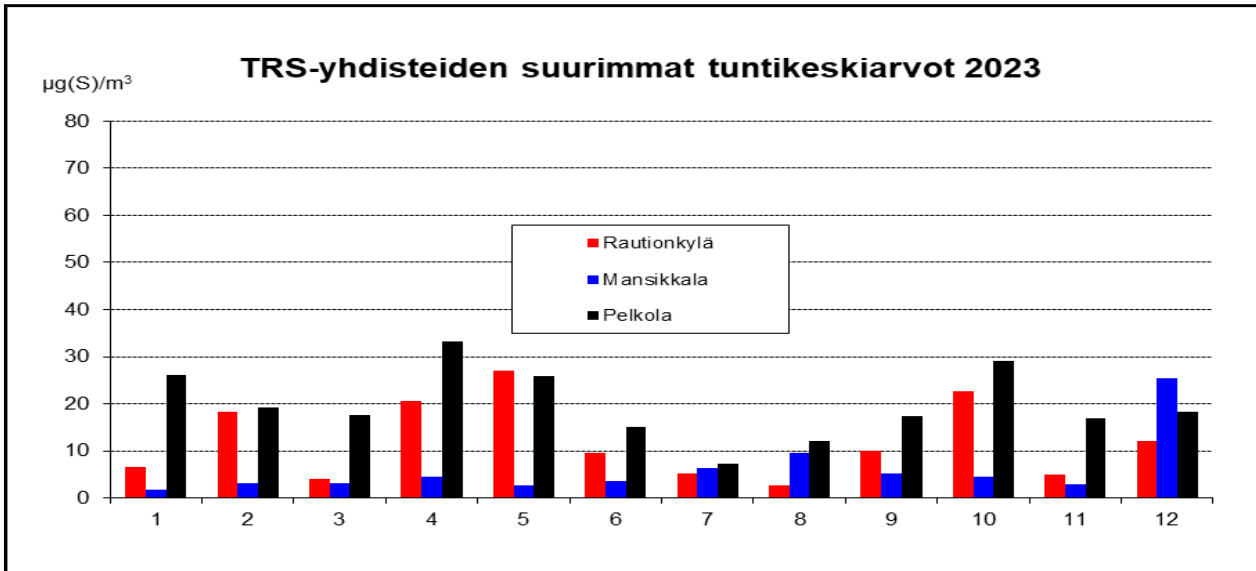
Kuva 11: Rautionkylän, Mansikkalan ja Pelkolan TRS-yhdisteiden vuorokausikeskiarvot ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$) vuonna 2023

IMATRAN ILMANLAATU 2023: *Haisevat rikkiyhdisteet (TRS)*

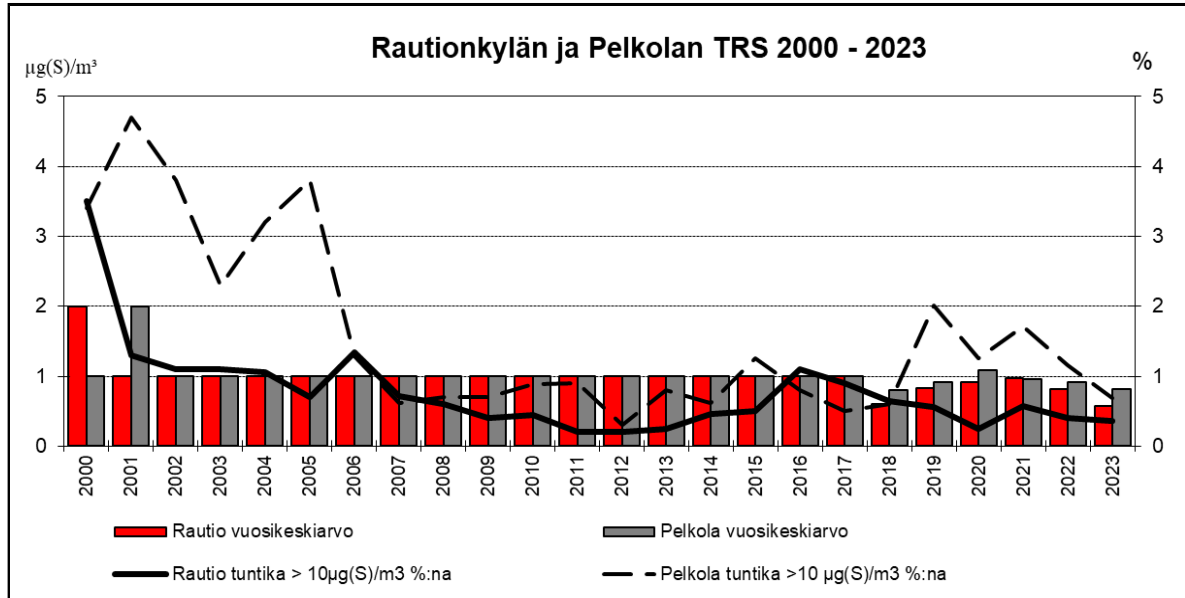
Kuva 12: Imatran Rautionkylän, Mansikkalan ja Pelkolan mittauspisteiden TRS-pitoisuuksien ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$) tuulensuuntajakauma vuonna 2023. Rautionkylän sääaseman tuulensuunta, tuulennopeus $\geq 0,3$ m/s

Hajurikkiyhdisteiden vuorokausiohjearvo $10 \mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ ei ylittynyt Imatran mittauspisteillä vuonna 2023 (kuva 13). Vuorokausiohjearvoon verrattavat arvot eli toiseksi suurimmat vuorokausikeskiarvot olivat Rautionkylässä $4,8 \mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ (48 % ohjearvosta), Mansikkalassa $1,3 \mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ (13 % ohjearvosta) ja Pelkolassa $4,2 \mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ (42 % ohjearvosta). Rautionkylässä tuntipitoisuus $10 \mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ ylittyi 0,4 % ajasta eli 31 tunnin aikana, Pelkolassa 0,7 % ajasta eli 59 tunnin aikana, ja Mansikkalassa 0,1 % ajasta eli 7 tunnin aikana (taulukko 12).

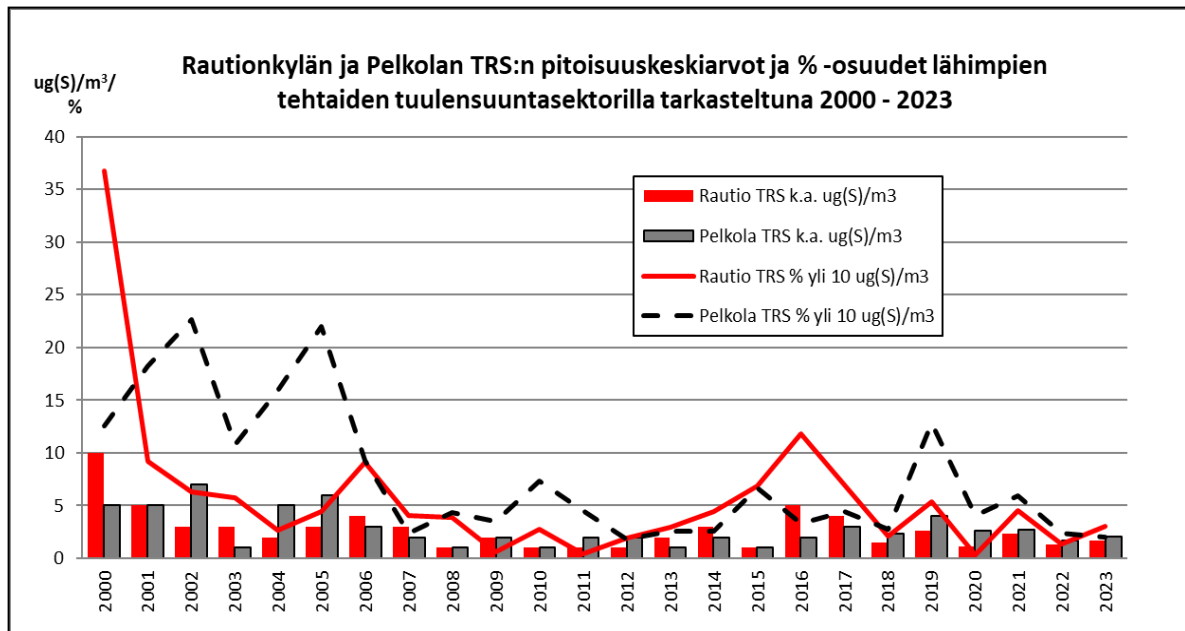

Kuva 13: Imatran mittauspisteiden TRS-yhdisteiden suurimmat tuntikeskiarvot ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$) ja TRS-yhdisteiden kuukausien toiseksi suurimmat vuorokausikeskiarvot ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$) vuonna 2023

Stora Enso Oyj:n Imatran tehtailla on tehty merkittäviä päästöjä vähentäviä uudistuksia jo 1990-luvun alkupuolelta alkaen. Vuonna 2001 rakennetun uuden kuitulinjan ja hajukaasujen polttokattilan sekä vanhan kuitulinjan lopettamisen seurauksena TRS-pitoisuudet alenivat edelleen Rautionkylässä. 2000-luvulla TRS:n vuosikeskiarvot ovat pysyneet samalla tasolla. (kuva 14a ja 14b).

Kuva 14a: Rautionkylän ja Pelkolan TRS-yhdisteiden vuosikeskiarvot ja tuntikeskiarvon 10 µg(S)/m³ ylittäneiden tuntikeskiarvojen osuudet vuosina 2000–2023

Kuva 14b: Rautionkylän ja Pelkolan TRS-vuosikeskiarvot ja prosenttiosuudet lähimmän tehtaan tuulensuuntasektorilla tarkasteltuna (Rautionkylässä Stora Enson Kaukopään tuulensuunnalla ja Pelkolassa Svetogorskin tehtaiden tuulensuunnalla) vuosina 2000–2023 (arvot taulukosta 13)

Kuvan 14b ja taulukon 13 mukaan Rautionkylässä ja Pelkolassa mitatut TRS-pitoisuudet ovat pienentyneet 2000-luvun alun tasoista, kun pitoisuuksia verrataan lähimmän vaikuttavan puunjalostustehtaan tuulensuunta-alueeseen, Rautionkylässä Stora Enson Kaukopään ja Pelkolassa Svetogorskin tehtäseen. Vuonna 2023 Rautionkylässä mitattiin enemmän kohonneita pitoisuuksia tehtailta päin käyneiden tuulten aikana kuin edellisellä vuonna. Pelkolassa Svetogorskin tehtaan tuulensuunnilla pitoisuuskeskiarvo oli suurempi kuin edellisellä vuonna, mutta yli 10 µg(S)/m³ pitoisuuksia mitattiin vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Taulukko 13: Rautionkylän ja Pelkolan TRS-yhdisteiden pitoisuustiedot vuosilta 2000–2023. Rautionkylän TRS:n tuntikeskiarvot on laskettu vuodesta 2002–2021 ja 2023 tuulensuunnilla 315 – 340°, 2022 tuulensuunnilla 285 - 340°, (v. 2000–2001 320 - 340°) (Stora Enso Kaukopään tuulensuunta). Pelkolan pitoisuudet on laskettu tuulensuunnilla 160 – 180° (Svetogorskin tuulensuunta). Tuulennopeus ≥ 0,3 m/s, Rautionkylän sääaseman tuulensuuntatiedot.

Vuosi	Rautionkylän TRS keskiarvo Stora Enson Kaukopään tuulensuunta-alueella <i>(µg(S)/m³)</i>	Rautionkylän TRS keskiarvot yli 10 µg(S)/m³ prosentteina Stora Enson Kaukopään tuulensuunta-alueella <i>%</i>	Pelkolan TRS keskiarvo Svetogorskin tehtaan tuulensuunta-alueella <i>(µg(S)/m³)</i>	Pelkolan TRS keskiarvot yli 10 µg(S)/m³ prosentteina Svetogorskin tehtaan tuulensuunta-alueella <i>%</i>
2000	10	36,7	5	12,6
2001	5	9,2	5	18,3
2002	3	6,3	7	22,6
2003	3	5,7	1	10,8
2004	2	2,7	5	15,9
2005	3	4,4	6	22,0
2006	4	9,1	3	9,3
2007	3	4,1	2	2,4
2008	1	3,9	1	4,3
2009	2	0,6	2	3,5
2010	1	2,8	1	7,3
2011	1	0,4	2	4,5
2012	1	1,9	2	1,8
2013	2	2,9	1	2,6
2014	3	4,4	2	2,6
2015	1	6,9	1	6,7
2016	5	11,8	2	3,3
2017	4	7,0	3	4,4
2018	1,5	2,1	2,3	2,8
2019	2,6	5,4	4,0	12,8
2020	1,1	0,3	2,6	4,1
2021	2,3	4,5	2,7	5,9
2022	1,3	1,4	1,7	2,4
2023	1,7	3,0	2,1	2,0

3.2.3 Rikkidioksidi (SO₂)

Yleistä

Rikkidioksidia mitattiin Imatralla vuonna 2023 kolmella mittauspisteellä: Rautionkylässä, Mansikkalassa ja Pelkolassa. Jatkuvat mittaukset on aloitettu Rautionkylässä vuonna 1987, Mansikkalassa vuonna 1998 ja Pelkolassa 1991. Vuoksenkalla mittauksia suoritettiin vuosina 1991-1996 ja Imatrankoskella vuonna 1997. Imatralla rikkidioksidin merkittävimmät päästölähteet ovat Imatran ja Svetogorskin selluteollisuus sekä kaukokulkeuma.

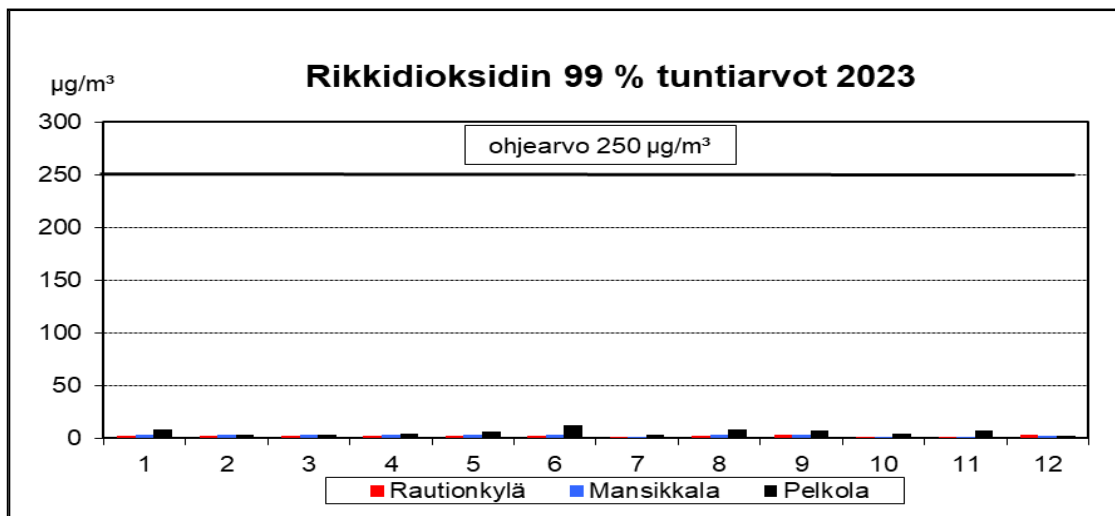
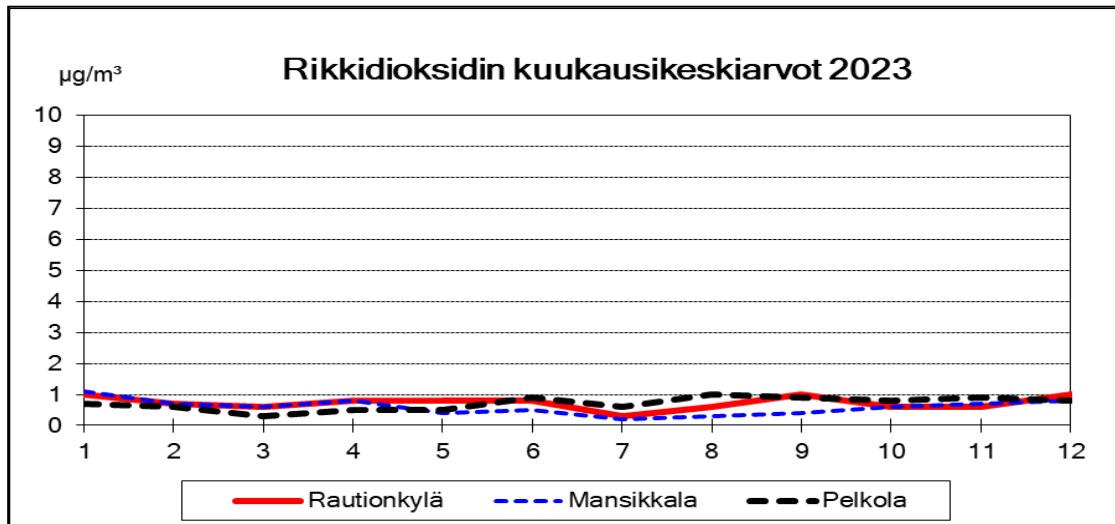
Tulokset

Rikkidioksidipitoisuudet eivät ylittäneet valtioneuvoston antamia ohje- tai raja-arvoja, eikä WHO:n vuorokausi- eikä 10 minuutin ohjearvoja. Pelkolan pitoisuudet olivat hieman suurempia kuin Rautionkylän tai Mansikkalan mittauspisteellä (taulukko 14). Rikkidioksidin suurimmat vuorokausipitoisuudet Rautionkylässä olivat 2 %, Mansikkalassa 3 % ja Pelkolassa 5 % vuorokausiohjearvosta. Suurimmat tuntipitoisuudet olivat Rautionkylässä 1 %, Mansikkalassa 1 % ja Pelkolassa 5 % tuntiohjearvosta (taulukko 15).

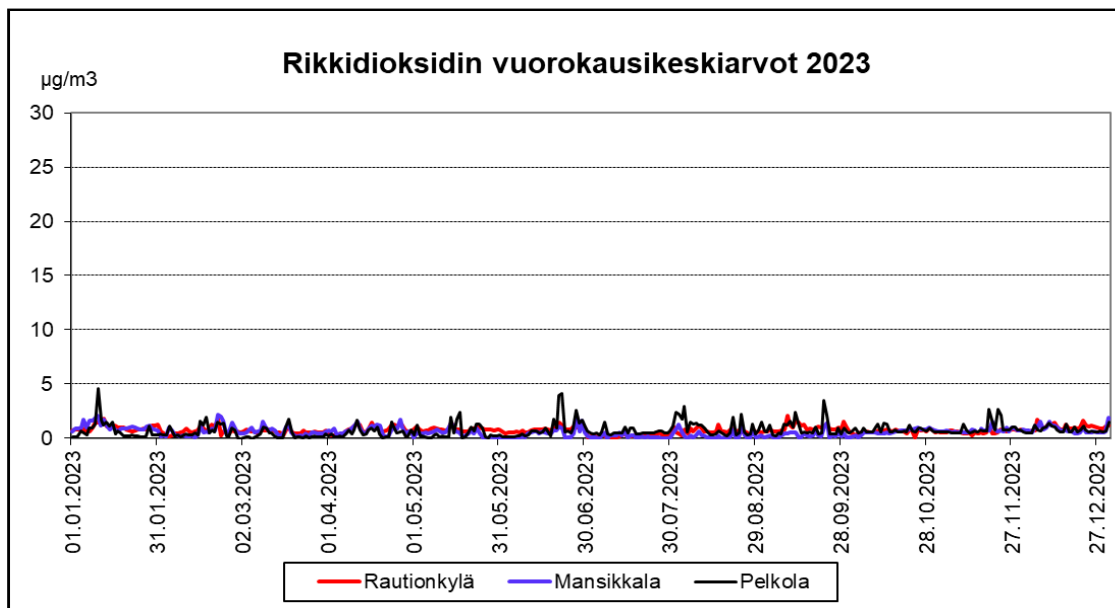
Taulukko 14: Imatran mittauspisteiden rikkidioksidin tunnusluvut vuonna 2023

	Rautionkylä	Mansikkala	Pelkola	Valtioneuvoston ohjearvo/ raja-arvo (sallittu ylitysten lukumäärä)	WHO:n ohjearvo (sallitut ylitykset)
vuosikeskiarvo (µg/m ³)	0,7	0,6	0,7	20 ³⁾ /-	
suurin vuorokausiohjearvoon verrattava tunnusluku ¹⁾ (µg/m ³)	1,6	2,0	3,9	80/-	
suurin WHO:n vuorokausiohjearvoon verrattava tunnusluku ⁵⁾ (µg/m ³), (ylitysten lukumäärä)	1,7 (0)	2,0 (0)	3,5 (0)		40 (3)
suurin vuorokausikeskiarvo (µg/m ³)	1,8	2,2	4,6	-	
suurin tuntiohjearvoon verrattava tunnusluku ²⁾ (µg/m ³)	3,5	3,7	11,8	250/-	
suurin tuntiarvo (µg/m ³)	9,3	17,2	26,5	-	
suurin WHO:n 10 min ohjearvoon verrattava arvo, (µg/m ³)	17,6	33,1	47,5		500
tuntiraja-arvoon verrattava tunnusluku (µg/m ³) 25. suurin arvo ⁴⁾ , (ylitysten lukumäärä, kpl)	3,5 (0)	4,4 (0)	10,3 (0)	-/350 (24)	
vuorokausiraja-arvoon verrattava tunnusluku (µg/m ³) 4. suurin arvo ⁵⁾ , (ylitysten lukumäärä, kpl)	1,7 (0)	2,0 (0)	3,5 (0)	-/125 (3)	
Validiteetti-%	98	98	98	-	

1) suurin kuukausien toiseksi suurimmista vuorokausikeskiarvoista, 2) suurin kuukausien tuntikeskiarvojen 99 % arvoista, 3) vuosiraja-arvo kasvillisuusvaikutusten perusteella, 4) 25.s suurin tuntikeskiarvo, sallittuja raja-arvon numeerisarvon ylityksiä 24 kpl, 5) 4. suurin vuorokausikeskiarvo, sallittuja raja-arvon numeerisarvon ylityksiä 3 kpl, Validiteetti-% = ajallinen edustavuus.

Kuva 15: Imatran mittauspisteiden rikkidioksidin kuukausikeskiarvot (µg/m³) ja tuntiohjearvoon (250 µg/m³) verrattavat pitoisuudet (µg/m³) vuonna 2023

Kuva 16: Imatran mittauspisteiden rikkidioksidin vuorokausikeskiarvot (µg/m³) vuonna 2023

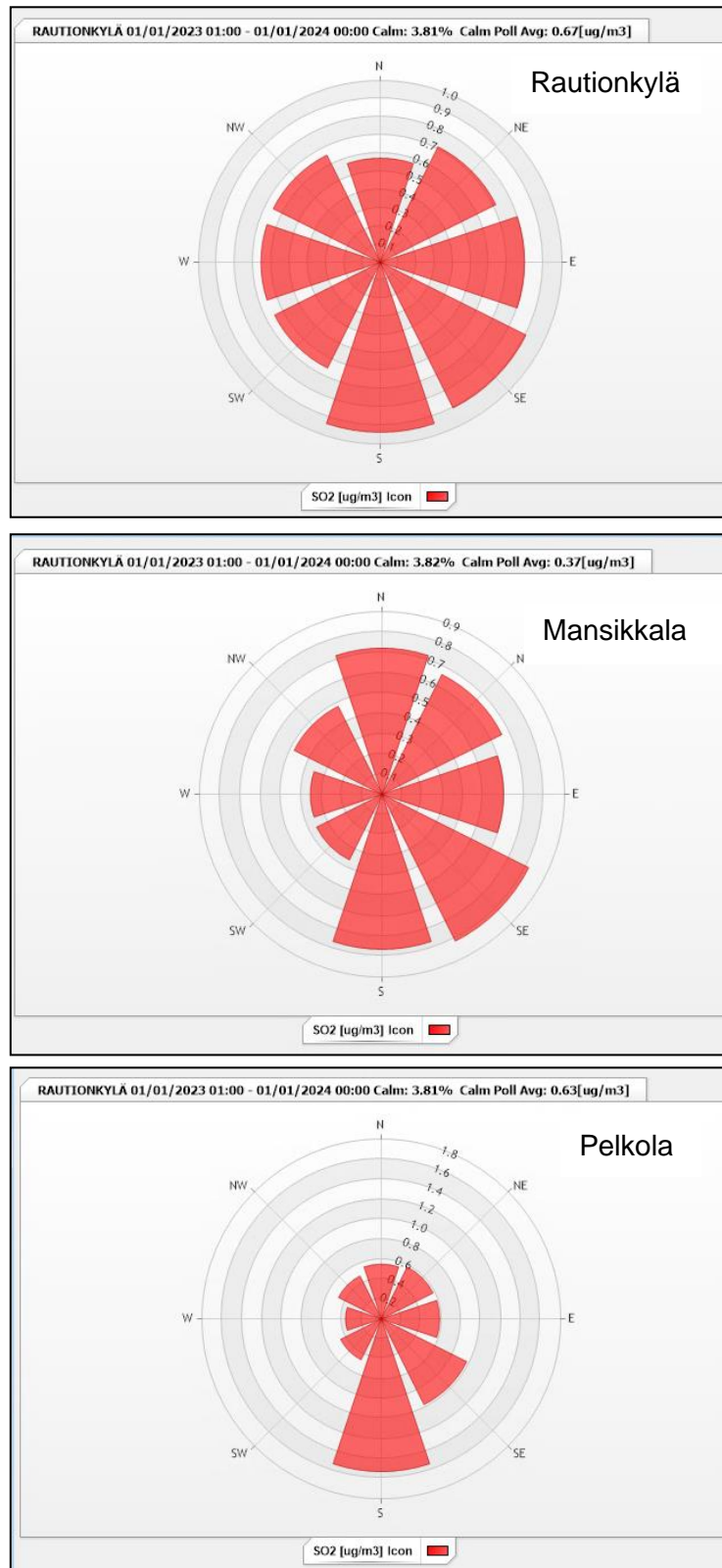
IMATRAN ILMANLAATU 2023: *Rikkidioksidi (SO₂)*

Taulukko 15: Imatran vuoden 2000-2023 rikkidioksidin pitoisuudet verrattuna ohje- ja raja-arvoihin (%).

Vuosi	Tuntiohje- arvosta, %			Vuorokausiohje- arvosta, %			Tuntiraja- arvosta, % ¹⁾			Vrk-raja- arvosta, % ²⁾		
	Raution- kylä	Mansik- kala	Pelkola	Raution- kylä	Mansik- kala	Pelkola	Raution- kylä	Mansik- kala	Pelkola	Raution- kylä	Mansik- kala	Pelkola
2000	26	10	11	28	20	15						
2001	12	10	10	16	20	16	6	6	7	12	10	13
2002	50	8	9	64	13	11	21	5	7	18	6	6
2003	90	8	10	91	18	5	35	5	7	46	10	10
2004	120	-	14	90	-	15	29	-	9	14	-	10
2005	17	6	11	15	13	20	10	4	8	10	6	11
2006	12	11	12	18	19	28	7	7	8	13	10	14
2007	5	6	10	9	10	15	3	4	8	6	6	9
2008	8	3	6	10	8	10	5	3	5	6	5	6
2009	60	3	5	65	6	8	13	2	3	9	4	5
2010	14	5	14	11	9	14	5	3	6	7	6	6
2011	7	6	7	13	14	15	4	4	5	6	7	7
2012	30	7	8	28	15	14	6	4	5	10	8	10
2013	14	5	5	8	5	9	3	3	3	5	3	4
2014	6	6	6	6	8	11	3	3	4	3	5	6
2015	6	4	10	39	8	9	3	3	7	5	3	6
2016	3	4	4	4	5	8	2	2	3	2	2	4
2017	10	2	4	13	5	5	2	2	3	2	2	3
2018	8	3	9	9	4	6	2	2	5	4	3	5
2019	4	3	4	6	5	5	2	2	4	3	2	2
2020	2	2	3	3	1	4	1	1	3	2	1	2
2021	2	2	2	4	3	4	1	1	2	2	2	2
2022	4	2	3	5	3	4	1	2	2	2	2	3
2023	1	1	5	2	3	5	1	1	3	1	2	3

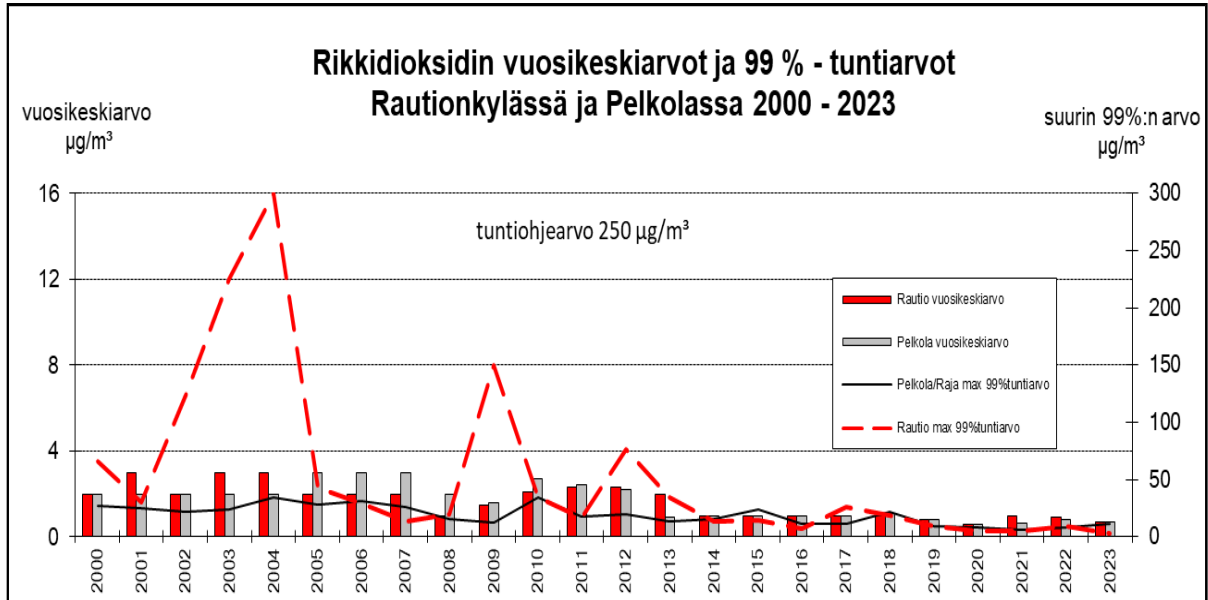
1) raja-arvoa verrattu vuoden 25.suurimpaan tuntiarvoon, koska ylityksiä sallitaan 24 kpl, 2) raja-arvoa verrattu vuoden 4.suurimpaan vuorokausiarvoon, koska ylityksiä sallitaan 3 kpl

Rikkidioksidipitoisuuksien tuulensuuntajakaumista on havaittavissa, että Pelkolassa ulkoilmanlaatuun vaikuttavat Svetogorskin sellutehtaan päästöt (etelätuulilla). Mansikkalassa taas vaikuttaa lähinna kaukokulkeuma (etelätuulet). Rautionkylän lähin päästölähde on Stora Enso Oyj:n Imatran tehtaat (luoteistuulet), mutta myös etelästä tuleva kaukokulkeuma vaikuttaa Rautionkylän pitoisuuksiin (kuva 17).

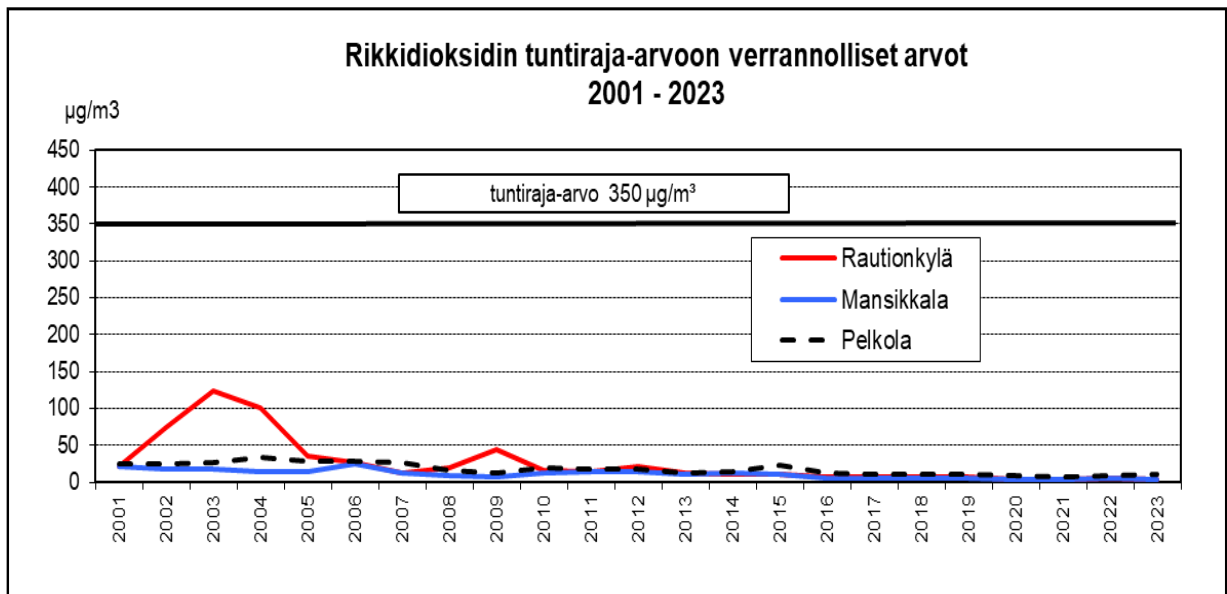

Kuva 17: Imatran Rautionkylän, Mansikkalan ja Pelkolan mittauspisteiden rikkidioksidipitoisuuksien (µg/m³) tuulensuuntajakaumat vuonna 2023. Rautionkylän tuulensuunta, tuulennopeus ≥ 0,3 m/s.

Rautionkylässä ja Pelkolassa rikkidioksidin vuosipitoisuudet ovat olleet viimeisen kymmenen vuoden aikana keskimäärin samalla tasolla. Rikkidioksidin pitoisuudet ovat olleet matalia verrattuna ohje- ja raja-arvotasoihin (kuvat 18-19).

Kuva 18: Imatran Rautionkylän ja Pelkolan rikkidioksidin vuosikeskiarvot ja suurimmat 99 % tunti-arvot vuosina 2000 – 2023

Kuva 19: Imatran Rautionkylän, Mansikkalan ja Pelkolan mittauspisteiden rikkidioksidin tuntiraja-arvoon verrannolliset tunnusluvut (25. suurimmat arvot) vuosina 2001 – 2023

3.2.4 Typenoksidit (NO₂ ja NO)

Yleistä

Typenoksideja eli NO₂- ja NO-pitoisuuksia mitattiin Imatralla vuonna 2023 kahdessa mittauspisteessä: Mansikkalassa ja Pelkolassa. Mansikkalassa ja Pelkolassa mittaukset alkoivat vuonna 1998. Rautionkylässä typenoksideja on mitattu vuosina 1992 - 2022, ja Imatrankoskella vuosina 1996–1997.

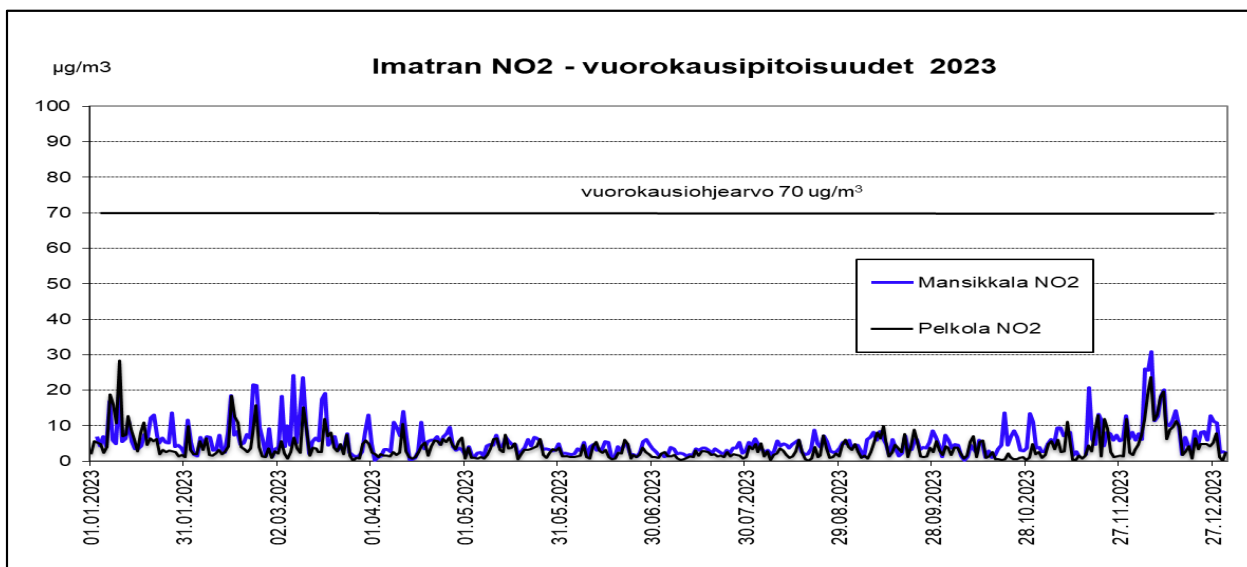
Tulokset

Typenoksidien pitoisuudet eivät ylittäneet valtioneuvoston ohje- tai raja-arvoja eikä WHO:n vuorokausiohjearvoa vuonna 2023 (taulukko 16, kuvat 20–21). Typpidioksidin vuosikeskiarvo oli Mansikkalassa 5,6 µg/m³ ja Pelkolassa 3,9 µg/m³. Kasvillisuusvaikutusten perusteella valtioneuvosto on antanut ilmanlaatuasetuksessa (79/2017) typenoksideille kriittisen tason arvon 30 µg(NO₂)/m³ (NO₂+NO), joka ei ylittynyt vuonna 2023 kummallakaan mittauspisteistä. Liikenteestä aiheutuvaa typpimonoksidia oli kokonaistypenoksideista Mansikkalassa 17 % ja Pelkolassa 19 %.

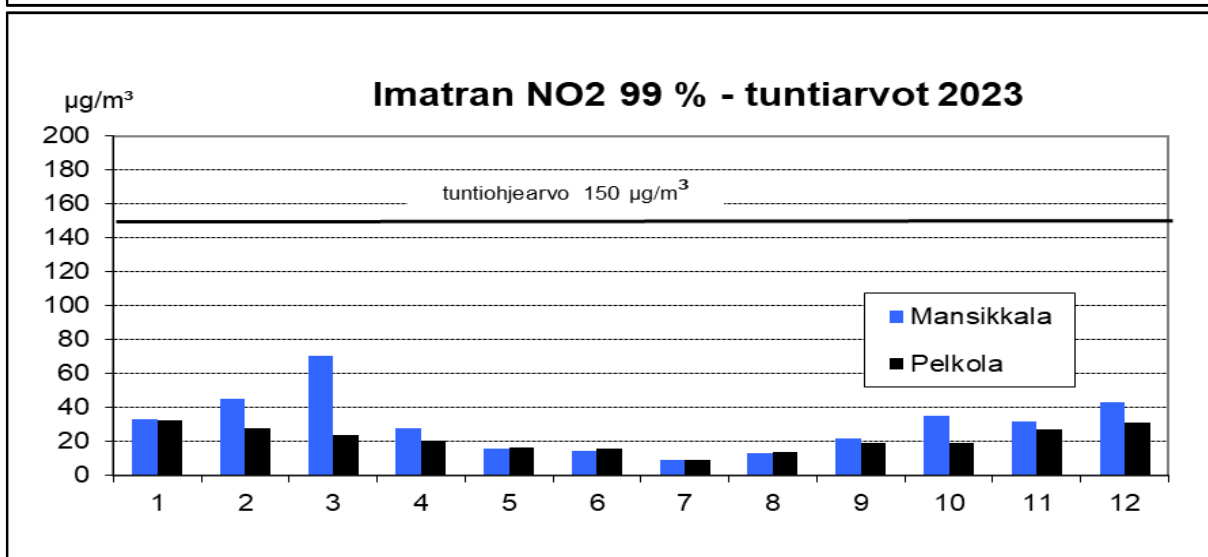
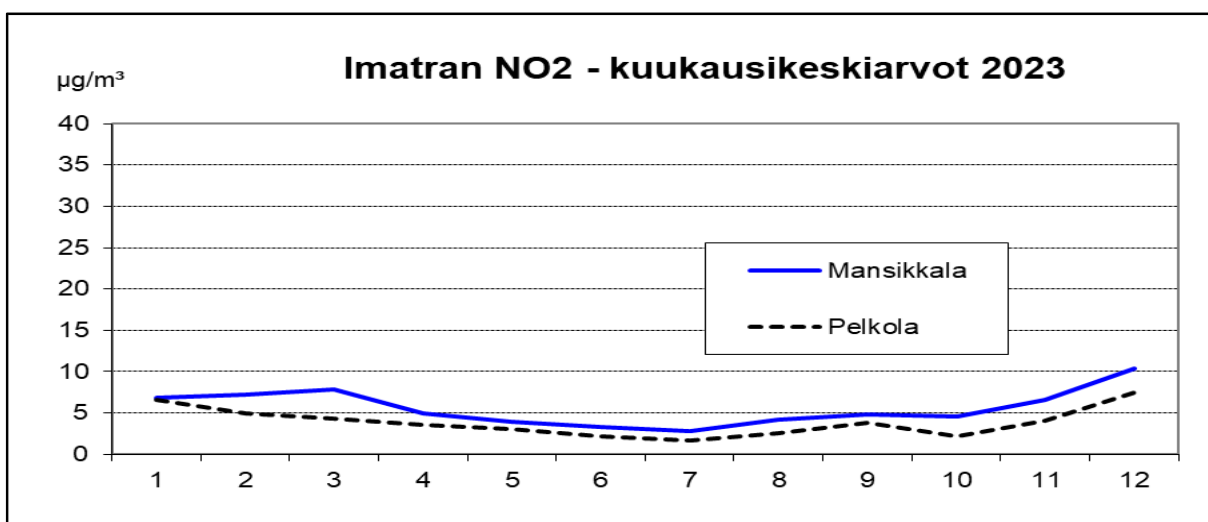
Taulukko 16: Imatran mittauspisteiden typenoksidien (NO ja NO₂) tunnusluvut vuonna 2023

	Mansikkala		Pelkola		Valtioneuvoston ohjearvo/ kriittinen taso/raja-arvo NO ₂ :lle/ (sallittu ylitysten lukumäärä)	WHO:n ohjearvo NO ₂ :lle/ (sallitut ylitykset)
	NO	NO ₂	NO	NO ₂		
vuosikeskiarvo (µg/m ³) / NO ₂ + NO (NO ₂ :na) ⁴	1,3	5,6 /7,6	1,0	3,9 /5,4	-/NO ₂ + NO=30 NO ₂ :na/-	10
suurin kuukausikeskiarvo (µg/m ³)	3,2	10,4	1,4	7,5	-	
suurin vuorokausikeskiarvo (µg/m ³)	21,8	30,9	7,8	28,4	-	
suurin vuorokausiohjearvoon verrattava tunnusluku ¹⁾ (µg/m ³)	-	25,9	-	19,6	70/-/-	
suurin WHO:n vuorokausiohjearvoon verrattava tunnusluku ⁵⁾ (µg/m ³), ylitysten lukumäärät (kpl)		24,2/ (3)		18,8/ (1)		25/ (3)
suurin tuntikeskiarvo (µg/m ³)	76,7	87,1	54,2	58,6	-	200
suurin tuntiohjearvoon verrattava tunnusluku ²⁾ (µg/m ³)	-	70,1	-	32,7	150/-/-	
tuntiraja-arvoon verrattava tunnusluku (µg/m ³), ylitysten lukumäärä (kpl) ³⁾	-	57,5/ (0)	-	32,7/ (0)	-/-/200/ (18) ³⁾	
vuosiraja-arvoon verrattava arvo (µg/m ³)	-	5,6	-	3,9	-/-/40	
valid %	98		98			

1) suurin kuukausien toiseksi suurimmista vuorokausikeskiarvoista, 2) suurin kuukausien 99 % arvoista, 3) vuoden 19. korkein tuntiarvo, sallittujen ylitysten lkm 18 kpl 4) NO_x [µgNO₂/m³] = NO₂ [µg/m³] + 1,53 * NO [µg/m³] 5) 4. suurin vrk-keskiarvo

Kuva 20: Imatran mittauspisteiden NO₂ - vuorokausikeskiarvot (µg/m³) vuonna 2023

Kuvat 21: Imatran mittauspisteiden NO₂- kuukausikeskiarvot ja NO₂- kuukausien 99 % - tuntikeskiarvot (µg/m³) vuonna 2023

IMATRAN ILMANLAATU 2023: *Typenoksidit (NO₂ ja NO)*

Taulukko 17: Imatran mittauspisteiden NO₂-pitoisuudet verrattuna valtioneuvoston ohje- ja raja-arvoihin vuosina 2000–2023. Rautionkylän NO₂-mittaus loppui 31.12.2022

Vuosi	tuntiohjearvosta %			vuorokausi-ohjearvosta %			tuntiraja-arvosta % ¹⁾			vuosiraja-arvosta %		
	Rautionkylä	Mansikkala	Pelkola	Rautionkylä	Mansikkala	Pelkola	Rautionkylä	Mansikkala	Pelkola	Rautionkylä	Mansikkala	Pelkola
2000	38	61	35	34	59	37	-	-	-	-	-	-
2001	43	62	47	73	79	59	31	43	36	28	35	20
2002	48	70	29	50	76	33	38	48	23	28	38	64
2003	49	67	43	53	89	40	38	47	31	25	38	20
2004	-	63	42	-	57	54	-	14	12	-	30	23
2005	37	71	58	40	86	56	28	50	39	23	30	25
2006	42	55	71	50	53	70	29	39	39	20	30	30
2007	43	51	85	61	66	80	31	36	50	23	28	35
2008	29	142	65	39	89	64	23	46	43	18	23	33
2009	31	47	41	30	54	57	24	33	31	18	23	18
2010	39	55	63	57	59	64	29	38	40	23	33	30
2011	36	53	74	40	60	93	27	39	51	20	30	33
2012	52	52	88	80	67	66	37	36	53	28	28	35
2013	47	53	77	51	49	56	32	37	41	25	23	30
2014	33	49	32	47	50	44	10	12	12	25	30	25
2015	28	57	56	30	71	63	22	38	36	20	25	25
2016	27	50	41	36	54	56	21	34	28	20	23	23
2017	35	49	31	31	44	37	24	35	25	15	20	23
2018	38	48	39	46	53	50	26	35	27	15	20	23
2019	29	49	39	30	43	34	22	35	26	15	23	18
2020	26	42	23	33	36	26	18	18	25	10	15	15
2021	31	47	55	31	43	46	20	32	32	13	15	18
2022	32	54	39	32	58	39	23	39	27	12	18	15
2023		47	22		37	28		29	16		14	10

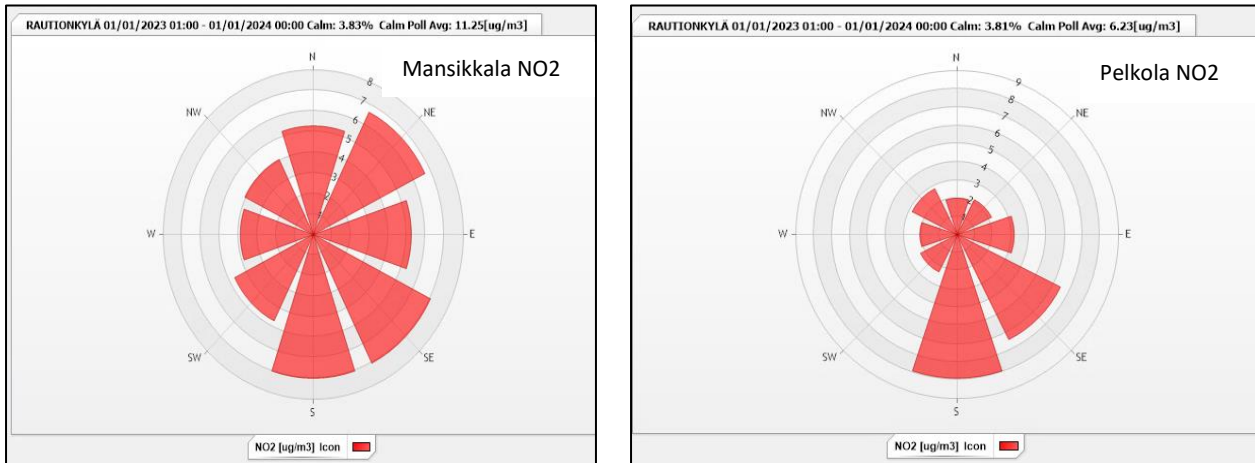
1) sallittuja ylityksiä 18 kpl, verrattu 19. suurimpaan tuntiarvoon, 2) sallittuja ylityksiä 3 kpl, verrattu 4. suurimpaan vrk-arvoon, 3) verrattu vuosikeskiarvoon

Typpidioksidin pitoisuudet olivat Mansikkalassa 37 - 47 % ohjearvoista ja 14 – 29 % raja-arvoista ja Pelkolassa 22 - 28 % ohjearvoista ja 10 – 16 % raja-arvoista (taulukko 17). Mansikkalassa eniten pitoisuuksiin vaikuttaa läheisen kerrostaloalueen ja kauppakeskusten liikenne, ja Pelkolassa Venäjän rajan liikenne. Vuonna 2023 pitoisuuksia alensi Venäjän rajan kiinnioloista aiheutunut liikenteen väheneminen.

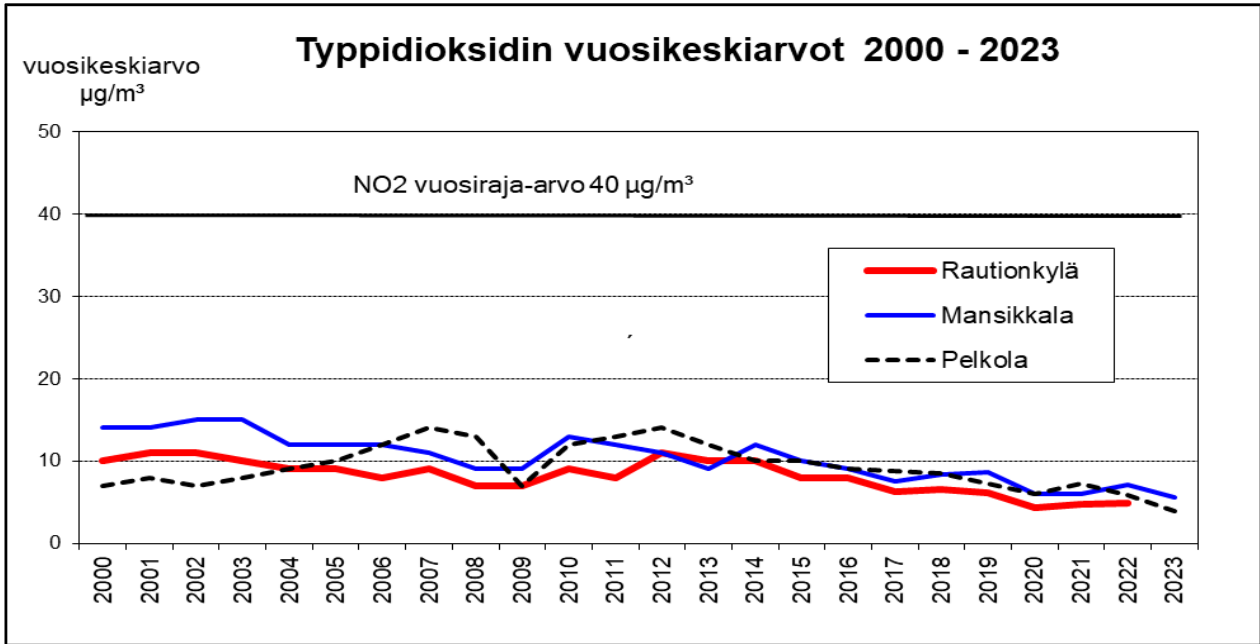
Typenoksidien pitoisuuksille on tyypillistä ajallinen vaihtelevuus liikennemäärien mukaan varsinkin kaupunkien keskustoissa ja vilkkaasti liikennöityjen teiden varsilla sekä myös vuodenajan mukaan. Teollisuuden NO_x-päästöt eivät näy mittauksissa niin selvästi kuin liikenteen päästöt johtuen korkeasta päästökorkeudesta ja tehokkaasta laimenemisesta.

IMATRAN ILMANLAATU 2023: *Typenoksidit (NO₂ ja NO)*

Kuvassa 22 on esitettyä Mansikkalan ja Pelkolan mittauspisteiden typpidioksidipitoisuuksien tuulensuuntajakaumat. Mittauspisteiden suurimmat pitoisuudet mitattiin etelä- kaakkoistuulilla. Imatran NO₂-pitoisuuksissa ei ole vuositasolla tapahtunut merkittäviä muutoksia, mutta pitoisuustrendi on laskeva. Pelkolassa pitoisuustasoissa näkyvät vilkkaat Venäjän rajanylitysvuodet (2008 ja 2013), ja vuoden 2020–2023 rajan aukiolon rajoitukset (kuva 23). Mansikkalan pitoisuudet ovat olleet korkeampia kuin Pelkolassa. Pelkolan ja Mansikkalan pitoisuudet olivat pienempiä kuin aiemmin.

Kuva 22: Imatran Mansikkalan ja Pelkolan mittauspisteiden typpidioksidipitoisuuksien ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) tuulensuuntajakaumat vuonna 2023. Rautionkylän tuulensuunta, tuulennopeus $\geq 0,3$ m/s.

Kuva 23: Imatran Mansikkalan ja Pelkolan typpidioksidin vuosikeskiarvot vuosina 2000–2023, Rautionkylän vuosina 2000 - 2022

3.2.5 Hiukkaset (PM10 ja PM2,5)

Yleistä

Vuonna 2023 Imatran yhdyskuntailman hiukkaspitoisuuksia mitattiin hengitettävänä hiukkasina (PM10) Mansikkalassa ja Teppanalassa. Mittaukset ovat alkaneet Teppanalassa vuonna 1994 ja Mansikkalassa vuonna 1998. Rautionkylässä PM10:tä on mitattu vuosina 1995-2006 ja 2009-2022.

Pienhiukkasia (PM 2,5) mitattiin Teppanalassa. Teppanalassa pienhiukkasten mittaukset aloitettiin vuoden 2010 alusta. Rautionkylässä mitattiin pienhiukkasia (PM2.5) jatkuvatoimisesti vuosina 2007 – 2009. Myös Imatrankoskella on mitattu pienhiukkasia vuosina 1998 – 1999.

Kokonaisleijumaa eli TSP:tä on mitattu Imatralla Rautionkylässä ja Imatrankoskella. Rautionkylän mittaukset on tehty vuosina 1987-2009 ja Imatrankosken vuosina 1996-2009.

Hengitettävät hiukkaset (PM10) ja pienhiukkaset (PM2,5)

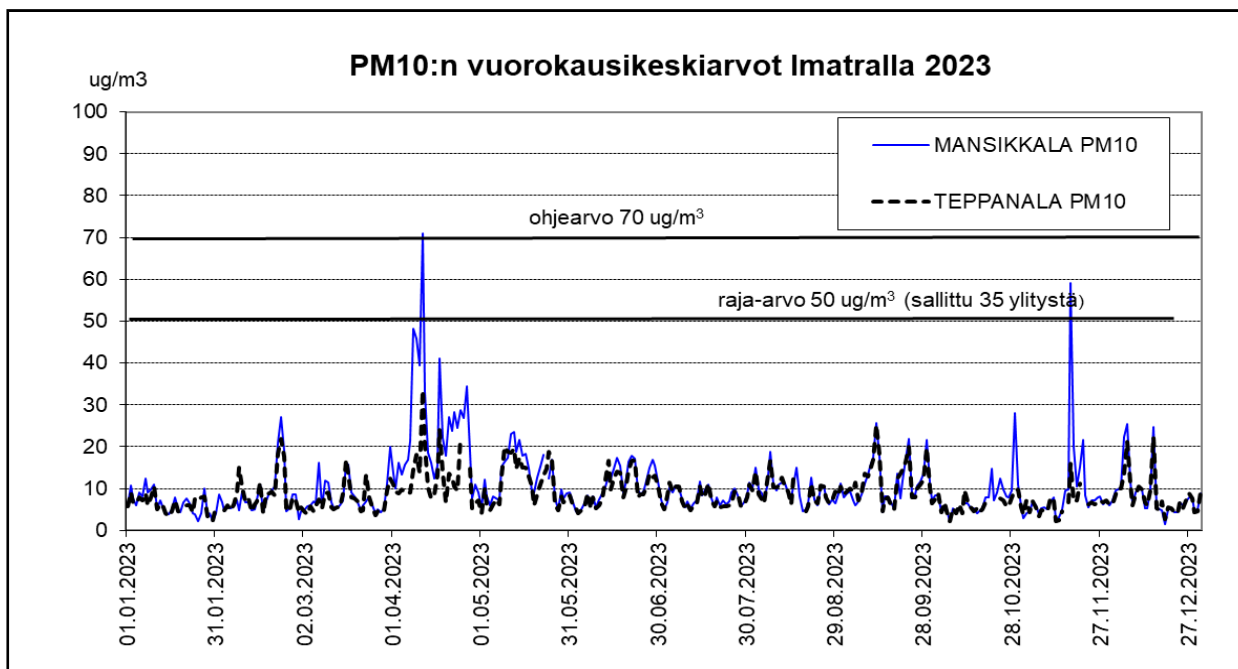
Vuonna 2023 hiukkaspitoisuudet kasvoivat keväisen katupölyajanjakson aikana huhtikuussa. Mansikkalan mittauspisteellä mitattiin keväällä katupölyajanjaksolla korkeampia PM10- pitoisuuksia kuin Teppanalassa. Valtioneuvoston PM10 - vuorokausiohjearvo ei ylittynyt Mansikkalassa eikä Teppanalassa. Suurin vuorokausiohjearvoon (70 µg/m³) verrattava kuukauden toiseksi suurin vuorokausiarvo oli Mansikkalassa 48,1 µg/m³ (69 % ohjearvosta) ja Teppanalassa 24,1 µg/m³ (34 % ohjearvosta). Vuorokausiraja-arvon numeerisarvo (50 µg/m³) ylittyi Mansikkalan mittauspisteellä kaksi kertaa. Teppanalassa numeerisarvo ei ylittynyt. Raja-arvon numeerisarvon ylityksiä saa vuoden aikana olla 35 kertaa ennen kuin raja-arvo ylittyy (taulukko 18). WHO:n ohjearvon numeerisarvo 45 µg/m³ ylittyi Mansikkalassa 4 kertaa ja Teppanalassa ei ylityksiä mitattu. WHO:n ohjearvon numeerisarvon sallittuja ylityksiä on 3 vuoden aikana, eli WHO:n vuorokausiohjearvo ylittyi Mansikkalassa.

Teppanalalan PM2,5-pitoisuudet ylittivät WHO:n vuorokausiohjearvon numeerisarvon 15 µg/m³ kaksi kertaa. WHO:n ohjearvo on sallittu ylittävän vuoden aikana 3 kertaa, eli ohjearvo ei ylittynyt Teppanalassa vuoden 2023 aikana. Suurin vuorokausikeskiarvo oli 17,2 µg/m³, ja ohjearvoon verrattava arvo oli 13,0 µg/m³ (87 % WHO:n ohjearvosta). Suomen valtioneuvoston vuosiraja-arvo 25 µg/m³ ja WHO:n vuosiohjearvo 5 µg/m³ eivät myöskään ylittyneet. Valtioneuvoston vuosiraja-arvoon ja WHO:n vuosiohjearvoon verrattava arvo oli 5 µg/m³ eli 20 % valtioneuvoston raja-arvosta, ja sama kuin WHO:n ohjearvo.

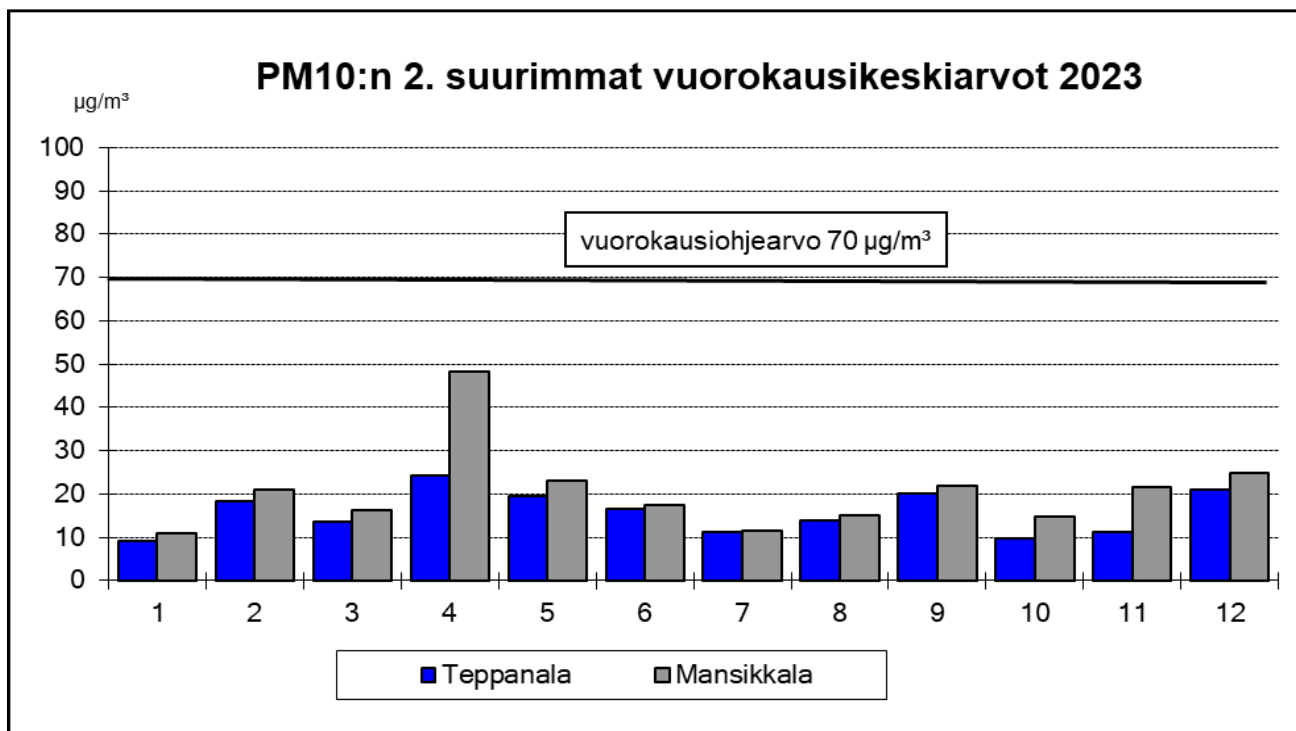
Taulukko 18: Imatran mittauspisteiden PM10:n ja PM2,5:n tunnusluvut vuonna 2023

	Mansikkala PM10	Teppanala PM10	Teppanala PM2,5	Valtioneuvoston ohjearvo/ raja-arvo (sallitut ylitykset)	WHO:n ohjearvo (sallitut ylitykset)
vuosikeskiarvo ja vuosiraja-arvoon verrattava arvo ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	10,5	8,8	5,0	40 (PM10) 25 (PM2,5)	15 (PM10) 5 (PM2,5)
suurin kuukausikeskiarvo ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	24,3	12,7	6,4		
suurin vuorokausikeskiarvo ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	71,0	33,6	17,2		
suurin vuorokausiohjearvoon verrattava tunnusluku ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) ¹⁾	48,1	24,1	-	70 (PM10) ¹⁾	
suurin WHO:n vuorokausiohjearvoon verrattava tunnusluku ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) ³⁾ , (numeerisarvon ylitysten lukumäärä)	45,9 (4)	22,4 (0)	13,0 (2)		45 (PM10) (3) 15 (PM2,5) (3)
suurin tuntikeskiarvo ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	268,8	221,7	46,4		
vuorokausiraja-arvoon verrattava arvo eli 36. suurin vuorokausiarvo ²⁾ (numeerisarvon 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ylitysten lkm)	18,5 (2)	14,6 (0)	-	50 (35) ²⁾	
valid-%	100	98	99		

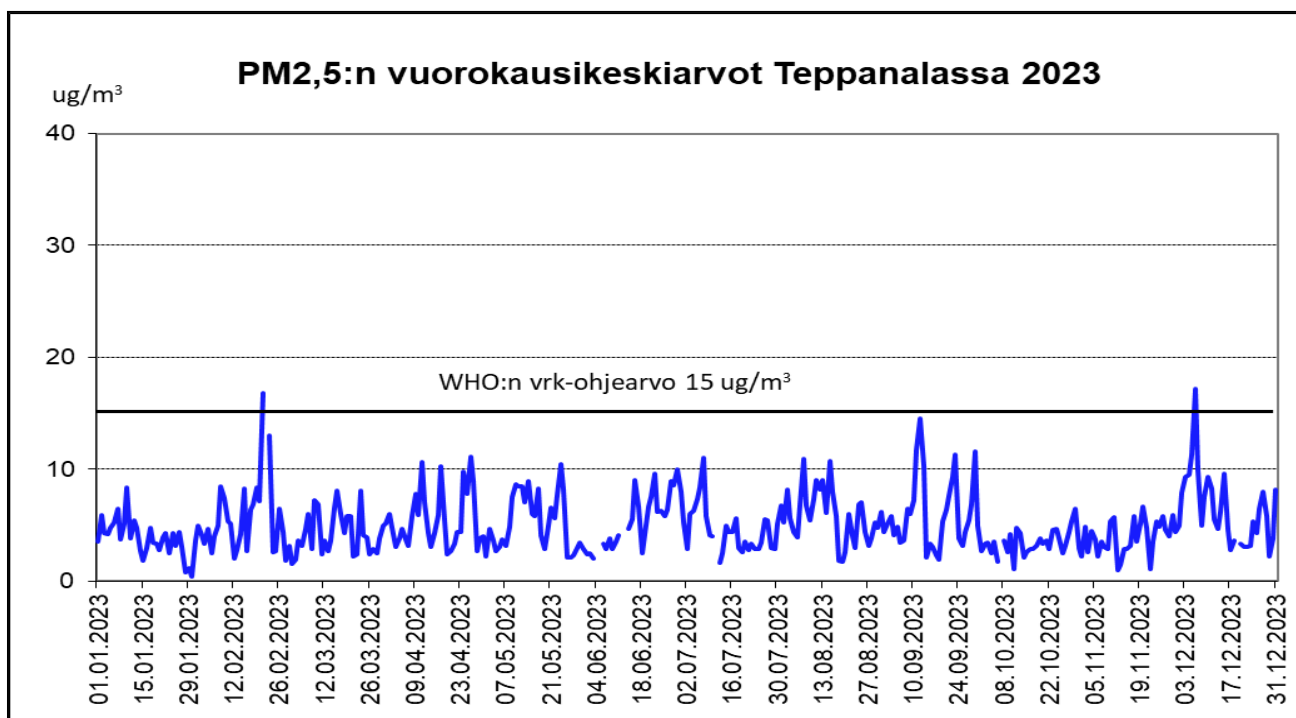
1) kuukausien 2. suurimmista vuorokausikeskiarvoista suurin, 2) sallittujen ylitysten määrä kalenterivuodessa 35 kpl, 3) 4. suurin vrk-keskiarvo

Kuva 24: Imatran Mansikkalan ja Teppanalan mittauspisteiden PM10:n vuorokausikeskiarvot ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) vuonna 2023

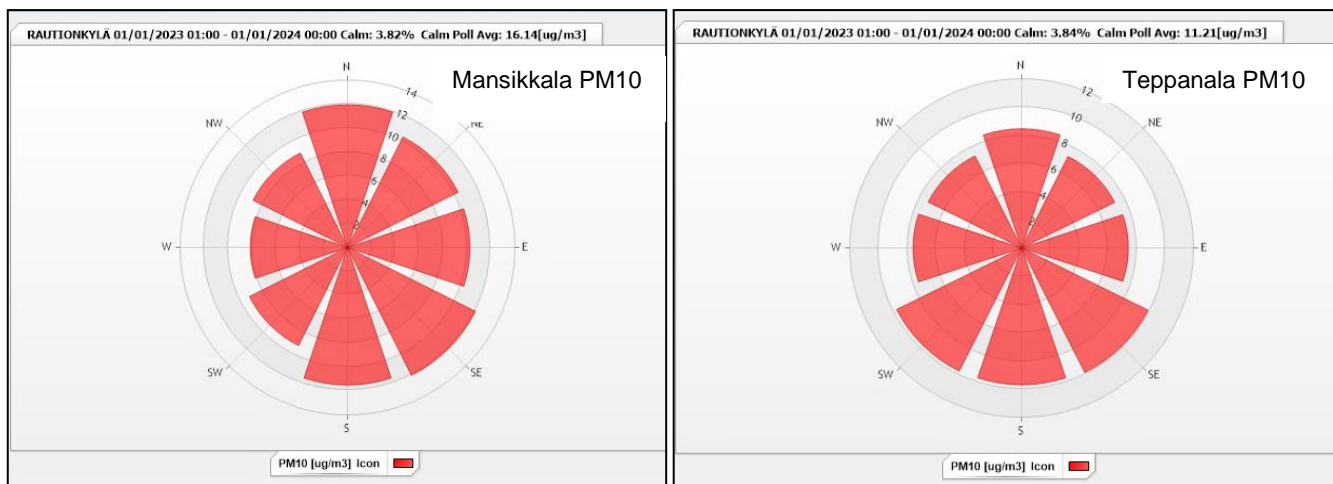

Kuva 25: Mansikkalan ja Teppanalan mittauspisteiden PM10:n kuukausien 2. suurimmat vuorokausikeskiarvot ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) vuonna 2023

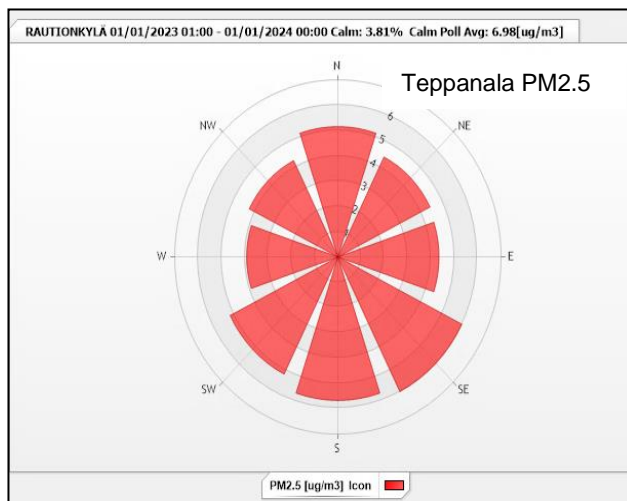

Kuva 26: Imatran Teppanalan PM2,5:n vuorokausikeskiarvot ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) vuonna 2023

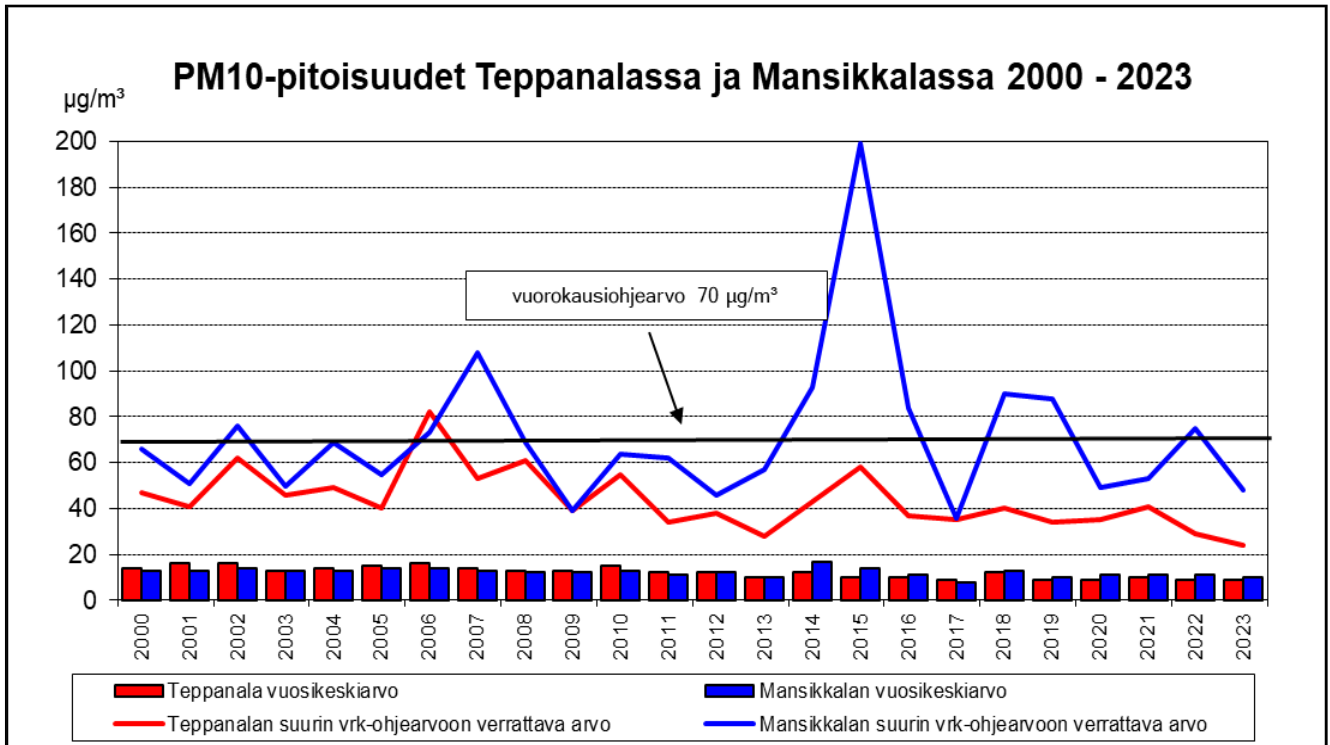
Mansikkalan mittauspisteen lähialueella sijaitsee kerrostaloasutusta ja kauppakeskuksia. Hiukkaspitoisuuksia kohottaa eniten läheisen hiekkakentän ja kerrostalon parkkipaikan sekä kauppakeskusten ja muun lähialueen liikenteen päästöt. Myös etelästä tuleva kaukokulkeuma kasvattaa pitoisuuksia Mansikkalassa (kuva 27). (kuva 29). Teppanalan mittauspisteellä hiukkaspitoisuuksiin vaikuttaa läheinen Ovako Imatra Oy Ab:n terästehdas, joka sijaitsee mittauspisteestä lounaaseen (noin 240°) (kuva 27 ja 28). Toinen pölypäästölähde, Svetogorskin tehtaait, sijaitsee kaakossa (noin 150°). Ovakon terästehtaan pölypäästöjen pienentyminen on näkynyt selvästi Teppanalan PM10- mittaustuloksissa (kuva 29). Vuosikeskiarvallisesti pitoisuudet ovat olleet pitkään samaa suuruusluokkaa.

Kuva 27: Imatran Mansikkalan ja Teppanalan mittauspisteiden PM10:n pitoisuuksien tuulensuuntajakaumat vuonna 2023. Rautionkylän sääaseman tuulensuunta, tuulennopeus $\geq 0,3$ m/s.

Kuva 28: Imatran Teppanalan mittauspisteen PM2,5:n pitoisuuksien tuulensuuntajakaumat vuonna 2023. Rautionkylän sääaseman tuulensuunta, tuulennopeus $\geq 0,3$ m/s.

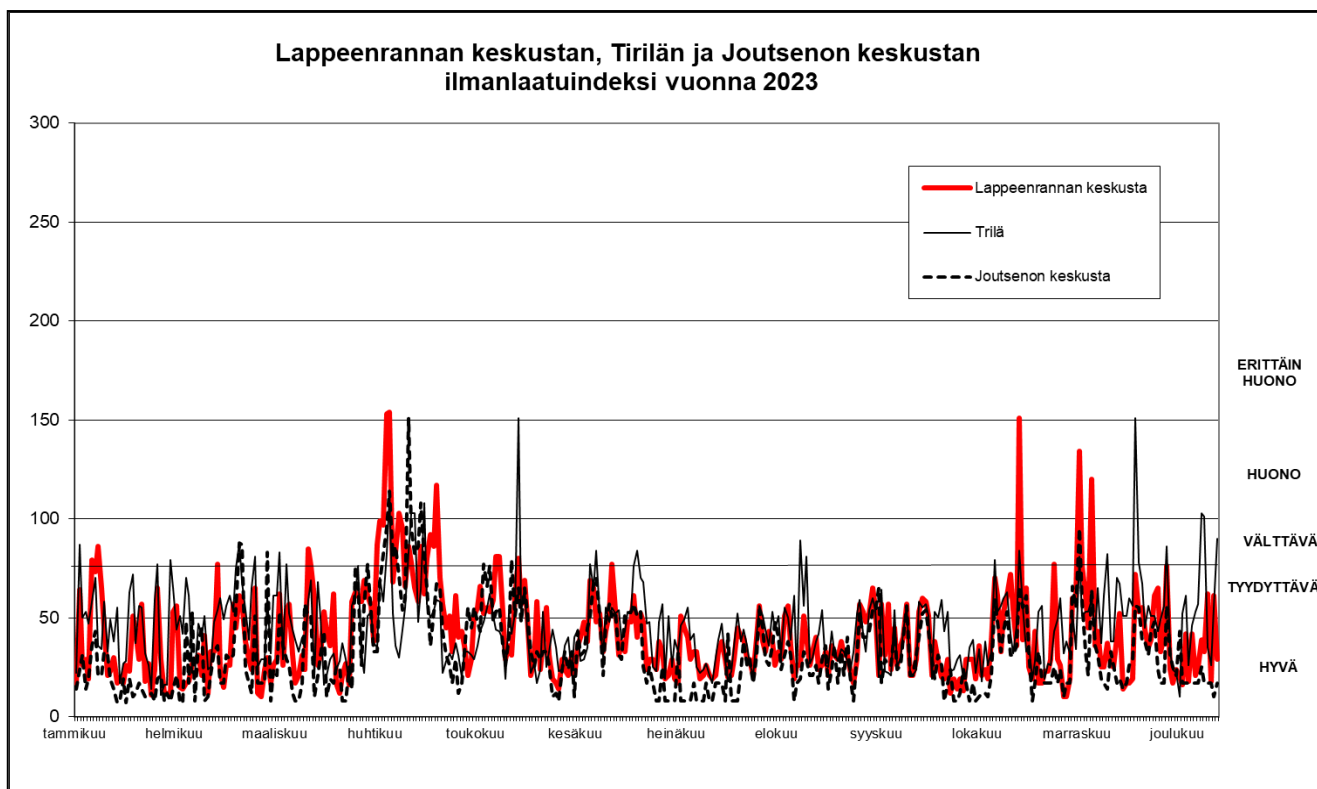
Kuva 29: Imatran Teppanalan ja Mansikkalan mittauspisteiden PM10 - vuosikeskiarvot ja suurimmat vuorokausiohjearvoon verrattavat arvot vuosina 2000 – 2023

3.3 LAPPEENRANNAN ILMANLAATUTULOKSET VUONNA 2023

3.3.1 Lappeenrannan ilmanlaatu ilmanlaatuindeksillä kuvattuna vuonna 2023

Ilmanlaatuindeksiä määritettiin mittauspisteiltä sen mukaan, mitä komponentteja mittauspisteillä mitattiin. Lappeenrannan keskustassa indeksiä määritettiin TRS -, NO₂ - ja PM10 - pitoisuuksien mukaan. Lauritsalan mittauspisteellä indeksiä määritettiin TRS-pitoisuuksien mukaan, Joutsenon keskustan mittauspisteellä TRS - ja PM10 - pitoisuuksien mukaan. Tirilässä ja Pulpilla indeksiä määritettiin TRS -, SO₂ - ja PM2.5 - pitoisuuksien mukaan.

Vuorokausi-indeksi määritettiin kunkin vuorokauden huonoimman tunti-indeksin mukaan. Lappeenrannan keskustassa ilmanlaatu oli vuorokausi-indeksin mukaan 67 % hyvää, 25 % tyydyttävää, 6 % välttävää, 1 % huonoa ja 1 % erittäin huonoa. Tirilän ilmanlaatu oli 59 % hyvää, 33 % tyydyttävää, 6 % välttävää, 2 % huonoa ja alle 1 % erittäin huonoa. Joutsenon keskustassa ilmanlaatu oli 78 % hyvää, 16 % tyydyttävää, 5 % välttävää, 1 % huonoa ja alle 1 % erittäin huonoa. Eniten ilmanlaatua heikensi Lappeenrannassa katupölykausi.

Kuva 30: Ilmanlaatu ilmanlaatuindeksin mukaan Lappeenrannan keskustassa, Tirilässä ja Joutsenon keskustassa vuonna 2023

3.3.2 Haisevat rikkiyhdisteet (TRS)**Yleistä**

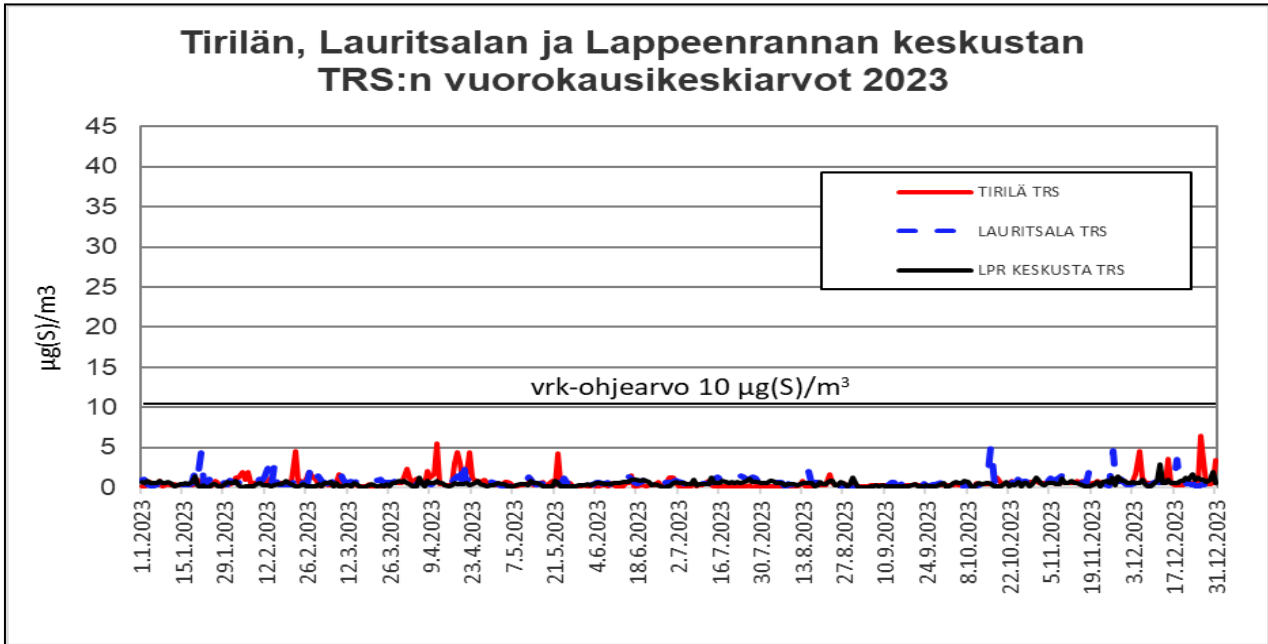
Haisevia rikkiyhdisteitä eli TRS - yhdisteitä mitattiin Lappeenrannassa vuonna 2023 viidellä mittauspisteellä: Lappeenrannan keskustassa, Tirilässä, Lauritsalassa, Pulpilla ja Joutsenon keskustassa. Tirilän mittaukset on aloitettu vuonna 1989, Lauritsalassa 1994, Pulpilla 1990 ja Joutsenon keskustassa 2011. Lappeenrannan keskustassa TRS-mittaus aloitettiin uudelleen 1.4.2013. Lappeenrannan keskustassa on mitattu TRS:ää myös vuosina 1995 – 2008. Ihalaisessa mitattiin TRS:ää vuosina 2006 – 2015 ja Joutsenon palolaitoksella vuosina 1991 - 2011.

Tulokset

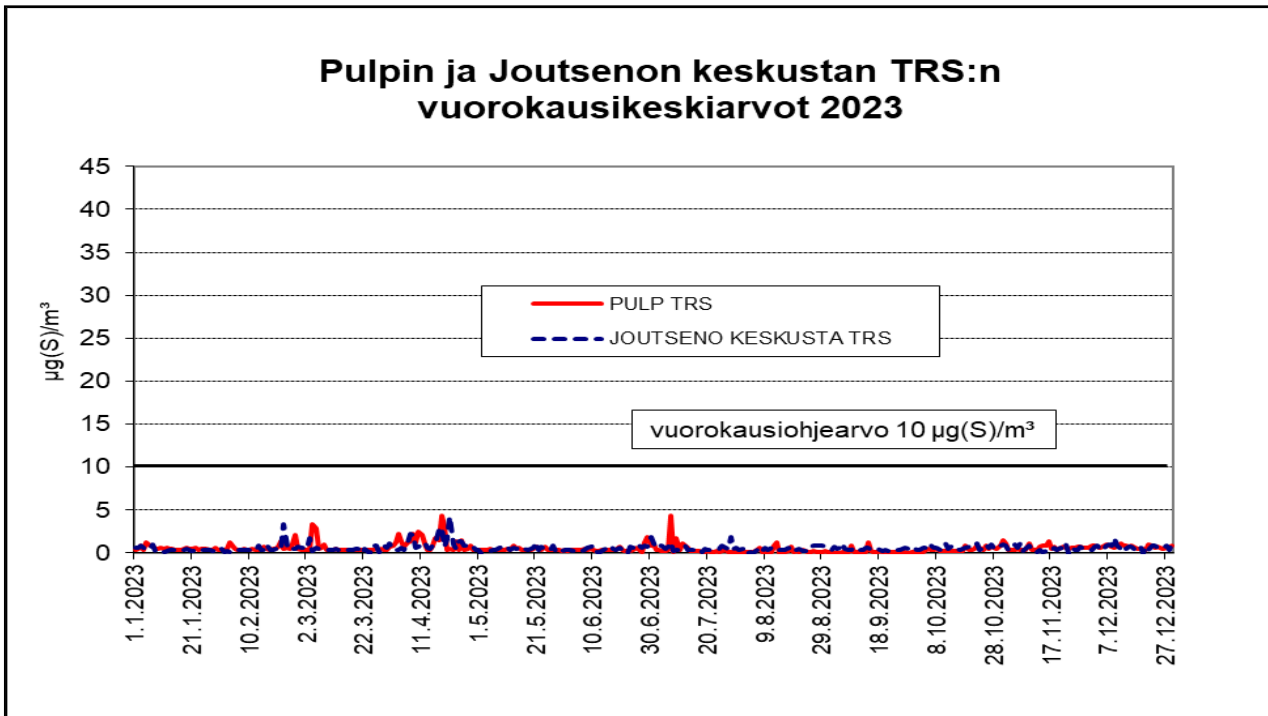
Taulukko 19: Lappeenrannan mittauspisteiden TRS - yhdisteiden tunnusluvut vuonna 2023. Valid-% = ajallinen edustavuus.

	Lpr:n keskusta	Tirilä	Laurit sala	Pulp	Joutsenon keskusta	Valtio- neuvos- ton ohjearvo
vuosikeskiarvo ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$)	0,5	0,6	0,7	0,5	0,6	
suurin kuukausikeskiarvo ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$)	0,9	1,4	1,0	1,2	1,1	
suurin vuorokausikeskiarvo ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$)	2,9	6,4	5,1	4,3	4,2	
suurin vuorokausiohjearvoon verrattava tunnusluku ⁽¹⁾ ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$)	1,9	4,6	2,8	3,1	3,0	10,0
yli 10 $\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ vuorokausiarvojen määrä prosentteina, %, (ja lukumäärä, kpl)	0,0 (0)	0,0 (0)	0,0 (0)	0,0 (0)	0,0 (0)	
suurin tuntikeskiarvo ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$)	8,8	52,0	25,9	30,5	25,3	
yli 10 $\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ tuntikeskiarvojen määrä prosentteina,% (ja lukumäärä kpl)	0,0 (0)	0,5 (44)	0,3 (25)	0,2 (13)	0,1 (10)	
yli 3 $\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ tuntikeskiarvojen määrä prosentteina, (ja lukumäärä, kpl)	0,4 (34)	1,8 (161)	1,8 (161)	1,2 (103)	0,7 (65)	
valid-%	100	97	93	98	97	

1) kuukausien toiseksi suurimmista vuorokausikeskiarvoista suurin

Kuva 31: Tirilän, Lauritsalan ja Lappeenrannan keskustan mittauspisteiden TRS - yhdisteiden vuorokausikeskiarvot ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$) vuonna 2023

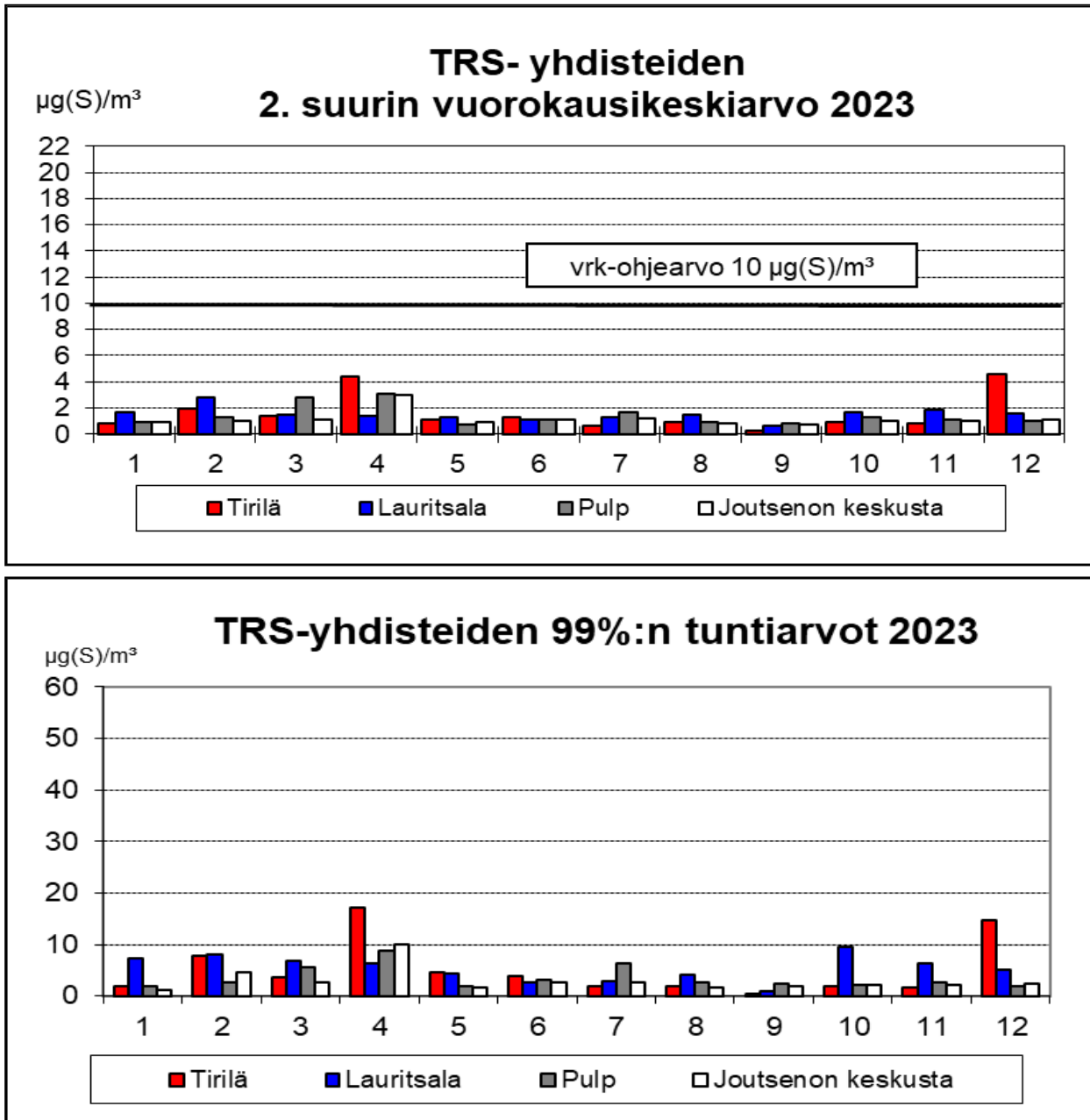

Kuva 32: Pulpin ja Joutsenon keskustan mittauspisteiden TRS - yhdisteiden vuorokausikeskiarvot ($\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$) vuonna 2023

LAPPEENRANNAN ILMANLAATU 2023: *Haisevat rikkiyhdisteet (TRS)*

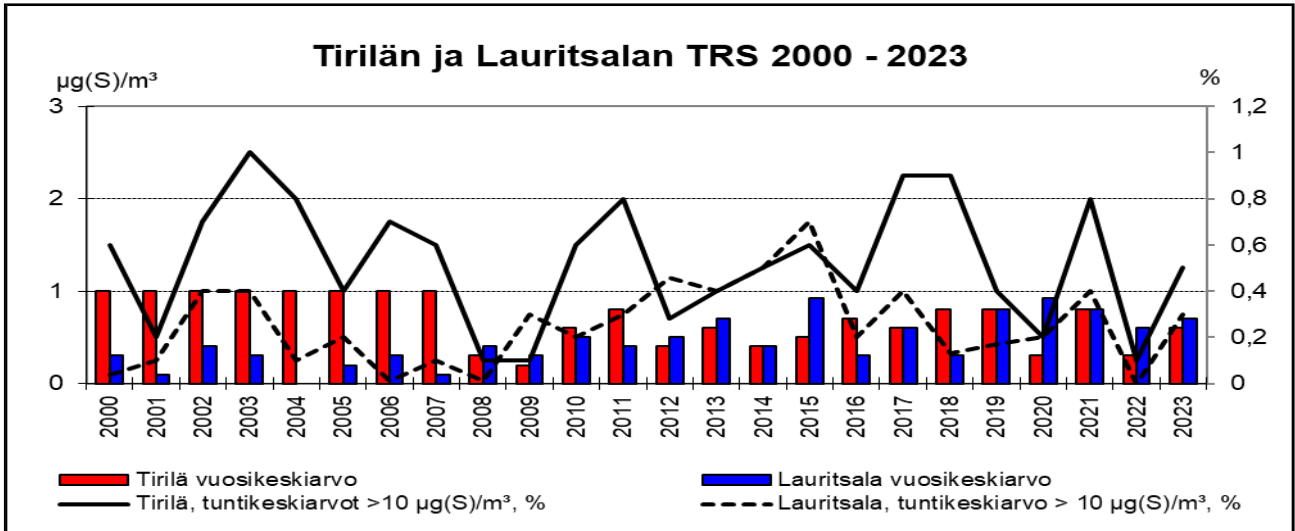

Kuva 33: Tirilän, Lauritsalan, Lappeenrannan keskustan ja Pulpin mittauspisteiden TRS - yhdisteiden pitoisuuskeskiarvojen tuulensuuntajakauma sektoreittain vuonna 2023. Armilan tuulensuunta, tuulennopeus $\geq 0,3$ m/s

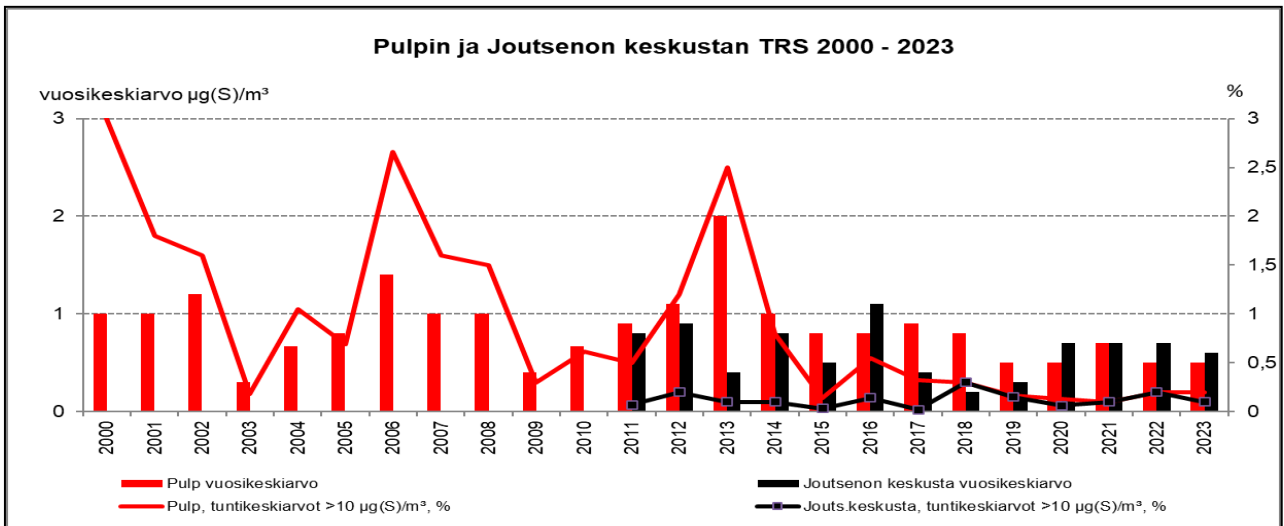

Kuva 34: Lappeenrannan mittauspisteiden TRS-yhdisteiden toiseksi suurimmat vuorokausikeskiarvot ja 99 % - tuntiarvot vuonna 2023

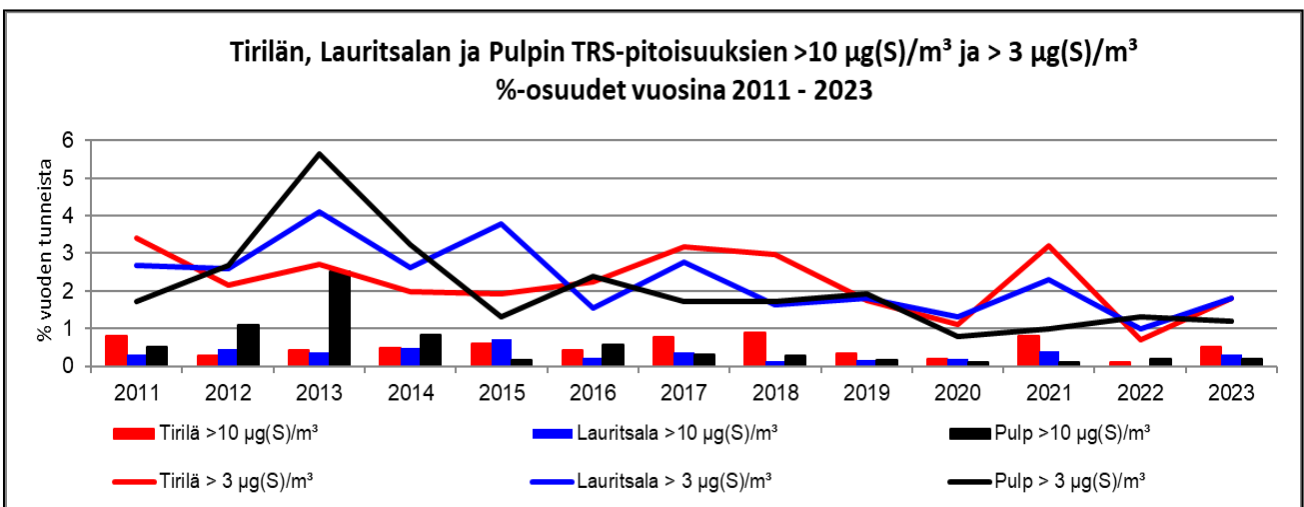
Haisevien rikkiyhdisteiden ohjearvo 10 $\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ (kuukauden toiseksi suurin vuorokausikeskiarvo) ei ylittynyt Lappeenrannan mittauspisteillä vuonna 2023 (kuva 33). Suurin ohjearvoon verrattava arvo oli Tirilässä 4,6 $\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$, Lauritsalassa 2,8 $\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$, Lappeenrannan keskustassa 1,9 $\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$, Pulpilla 3,1 $\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ ja Joutsenon keskustassa 3,0 $\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$. Tirilässä mitattiin yli 10 $\mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ tuntikeskiarvoja 0,5 % ajasta eli 44 tuntia, Lauritsalassa 0,3 % ajasta eli 25 tuntia, Pulpilla 0,2 % ajasta eli 13 tuntia, Joutsenon keskustassa 0,1 % ajasta eli 10 tuntia ja Lappeenrannan keskustassa 0,0 % eli 0 tuntia (taulukko 19). Vuonna 2023 TRS-pitoisuustasot olivat Tirilässä, Lauritsalassa ja Pulpilla korkeampia kuin edellisenä vuotena, ja Joutsenon keskustassa hiukan alhaisempia kuin edellisenä vuotena (kuvat 35, 36 ja 37).

Kuva 35: Tirilän ja Lauritsalan mittauspisteiden TRS - yhdisteiden vuosikeskiarvot ja tuntikeskiarvon $10 \mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ ylitysosuudet (%) vuosina 2000 – 2023

Kuva 36: Pulpin ja Joutsenon keskustan mittauspisteiden TRS - yhdisteiden vuosikeskiarvot ja tuntikeskiarvon $10 \mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ ylitysosuudet (%) vuosina 2000 – 2023

Kuva 37: Tirilän, Lauritsalan ja Pulpin TRS - tuntipitoisuuksien $>10 \mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ ja $>3 \mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ %-osuudet vuosina 2011 – 2023

3.3.3 Rikkidioksidi (SO₂)

Yleistä

Rikkidioksidia mitattiin Lappeenrannassa vuonna 2023 kahdella mittauspisteellä: Tirilässä ja Pulpilla. Tirilässä rikkidioksidin mittaus aloitettiin vuonna 1989 ja Pulpilla 1990. Ihalaisessa on rikkidioksidia mitattu 2016 – toukokuulle 2022, Lappeenrannan keskustassa 1995 – maaliskuulle 2013, Lauritsalassa 1994 – 2007, Joutsenon palolaitoksella 1991 – 2011 ja Joutsenon keskustassa 2012 – 2017. Ihalaisessa rikkidioksidia on mitattu aiemmin myös vuonna 2007. Tärkeimmät SO₂ - päästölähteet Lappeenrannassa ovat paikallinen teollisuus ja kaukokulkeuma.

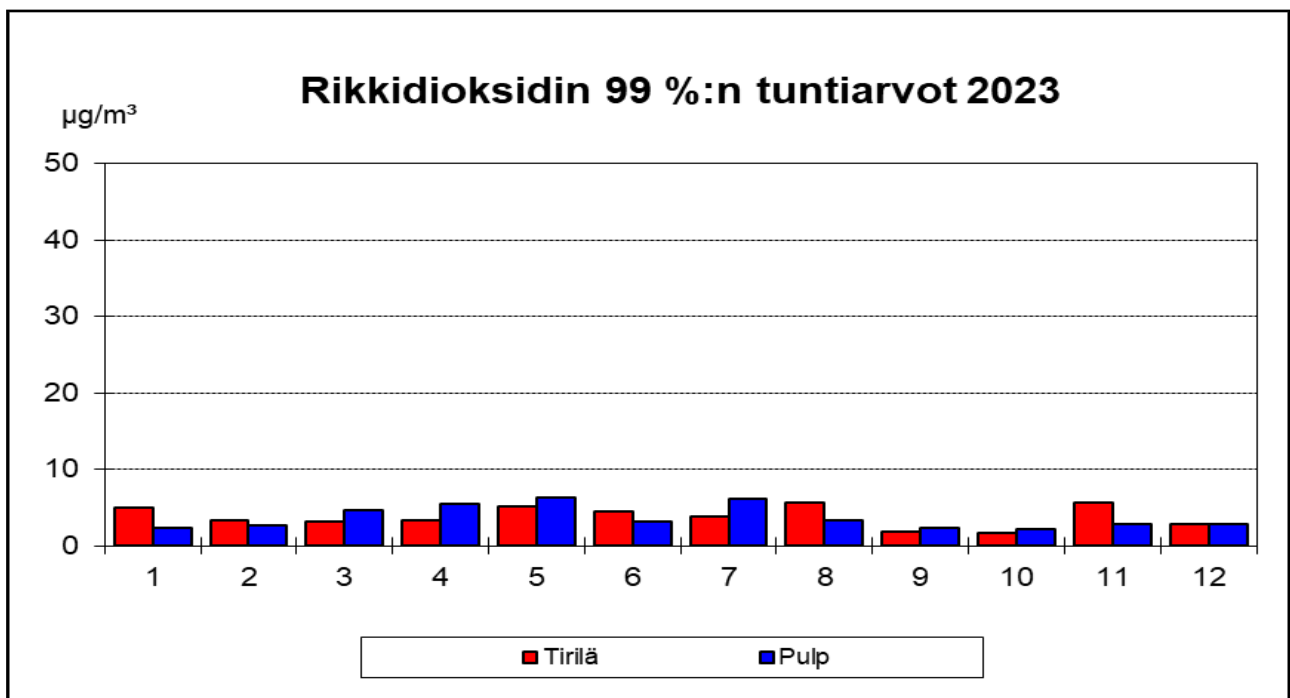
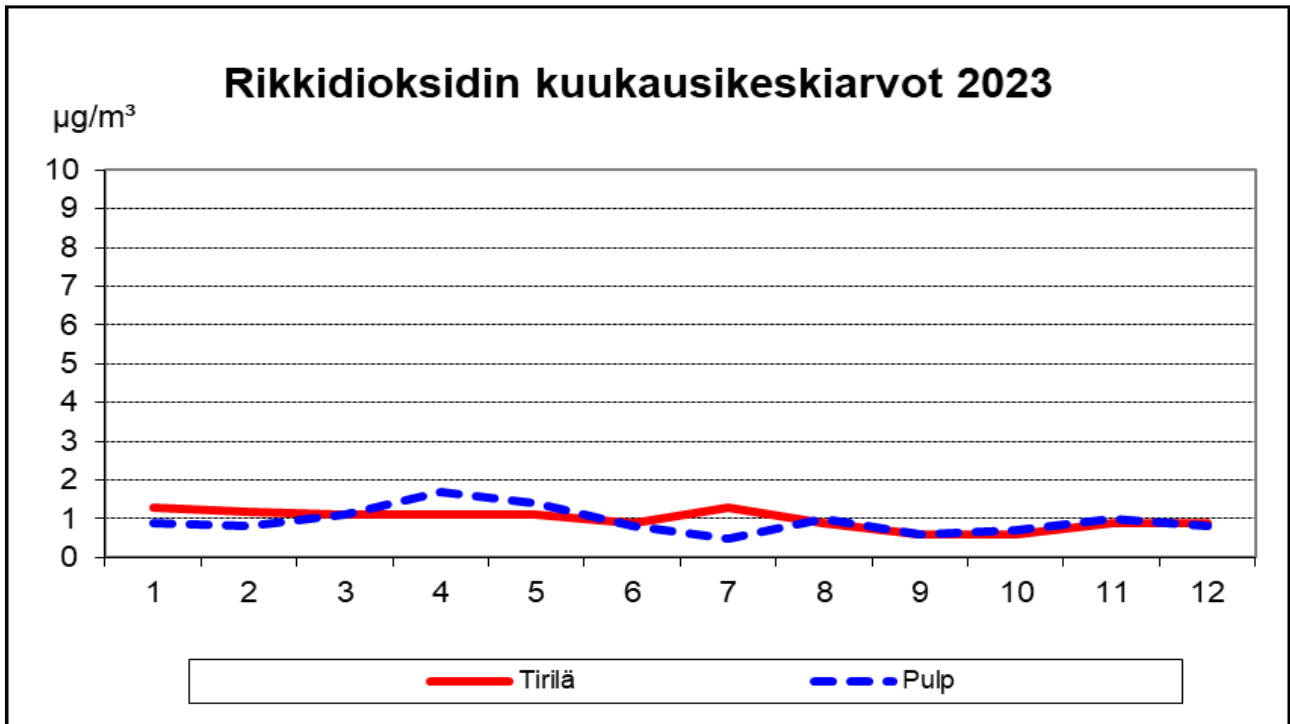
Tulokset

Vuonna 2023 rikkidioksidipitoisuudet olivat Lappeenrannan mittauspisteissä alle valtioneuvoston ohje- ja raja-arvojen. Suurimmat pitoisuudet mitattiin Pulpilla. Pulpin suurimmat pitoisuudet olivat 3 – 7 % valtioneuvoston ohje-arvoista, 2 – 4 % valtioneuvoston raja-arvoista ja 11 – 72 % WHO:n ohje-arvoista (taulukot 20 ja 21, kuvat 38 ja 39).

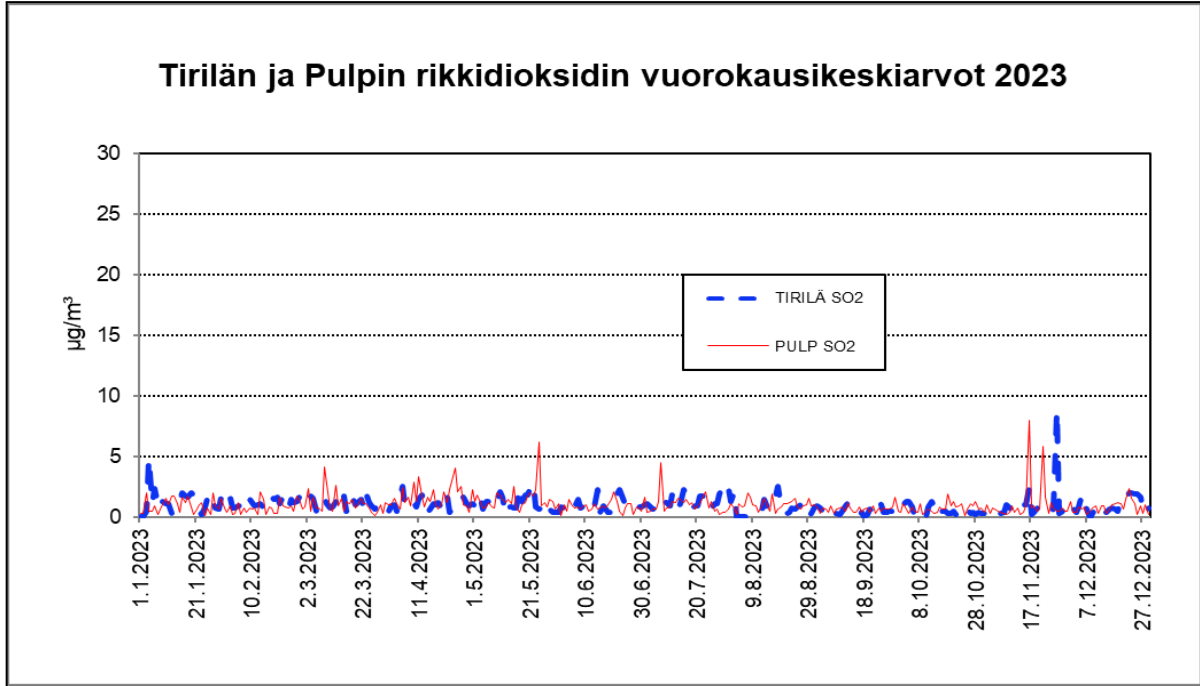
Taulukko 20: Lappeenrannan mittauspisteiden rikkidioksidin tunnusluvut vuonna 2023. Valid- % = ajallinen edustavuus

	Tirilä	Pulp	Valtioneuvoston ohjearvo/ raja-arvo (sallittujen ylitysten lukumäärä)	WHO:n ohjearvo (sallitut ylitykset)
vuosikeskiarvo (µg/m ³)	1,0	0,9	20 ³⁾ /-	
suurin vuorokausiohjearvoon verrattava tunnusluku ¹⁾ (µg/m ³)	2,4	5,8	80/-	
suurin WHO:n vuorokausiohjearvoon verrattava tunnusluku ⁵⁾ , (µg/m ³), (ylitysten lukumäärä, kpl)	2,8 (0)	4,5 (0)		40 (3)
suurin vuorokausikeskiarvo (µg/m ³)	8,8	8	-	
suurin tuntiohjearvoon verrattava tunnusluku ²⁾ (µg/m ³)	5,7	6,3	250/-	
suurin tuntiarvo (µg/m ³)	63,4	85,2	-	
suurin WHO:n 10 min ohjearvoon verrattava arvo, (µg/m ³)	85,7	361,9	-	500
tuntiraja-arvoon verrattava tunnusluku 25. suurin arvo (µg/m ³) ⁴⁾ , (ylitysten lukumäärä, kpl)	7 (0)	6,8 (0)	-/350 (24)	
vuorokausiraja-arvoon verrattava tunnusluku (µg/m ³) 4. suurin arvo ⁵⁾ , (ylitysten lukumäärä, kpl)	2,8 (0)	4,5 (0)	-/125 (3)	
valid - %	95	97	-	

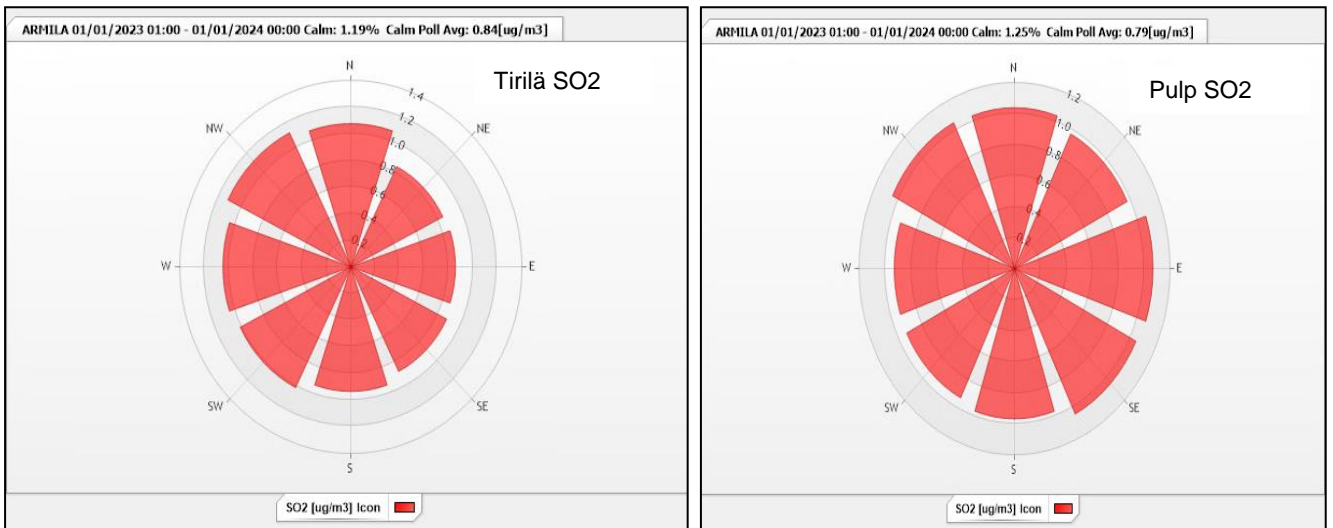
1) suurin kuukausien toiseksi suurimmista vuorokausikeskiarvoista, 2) suurin kuukausien tuntikeskiarvojen 99 % - arvoista, 3) vuosiohjearvo kasvillisuusvaikutusten perusteella, 4) 25. suurin tuntikeskiarvo, 5) 4. suurin vuorokausiarvo *) Ihalaisen SO₂-mittaus lopetettu 30.5.2022

Kuva 38: Lappeenrannan mittauspisteiden rikkidioksidin kuukausikeskiarvot ja 99 % - tuntikeskiarvot vuonna 2023 (µg/m³).

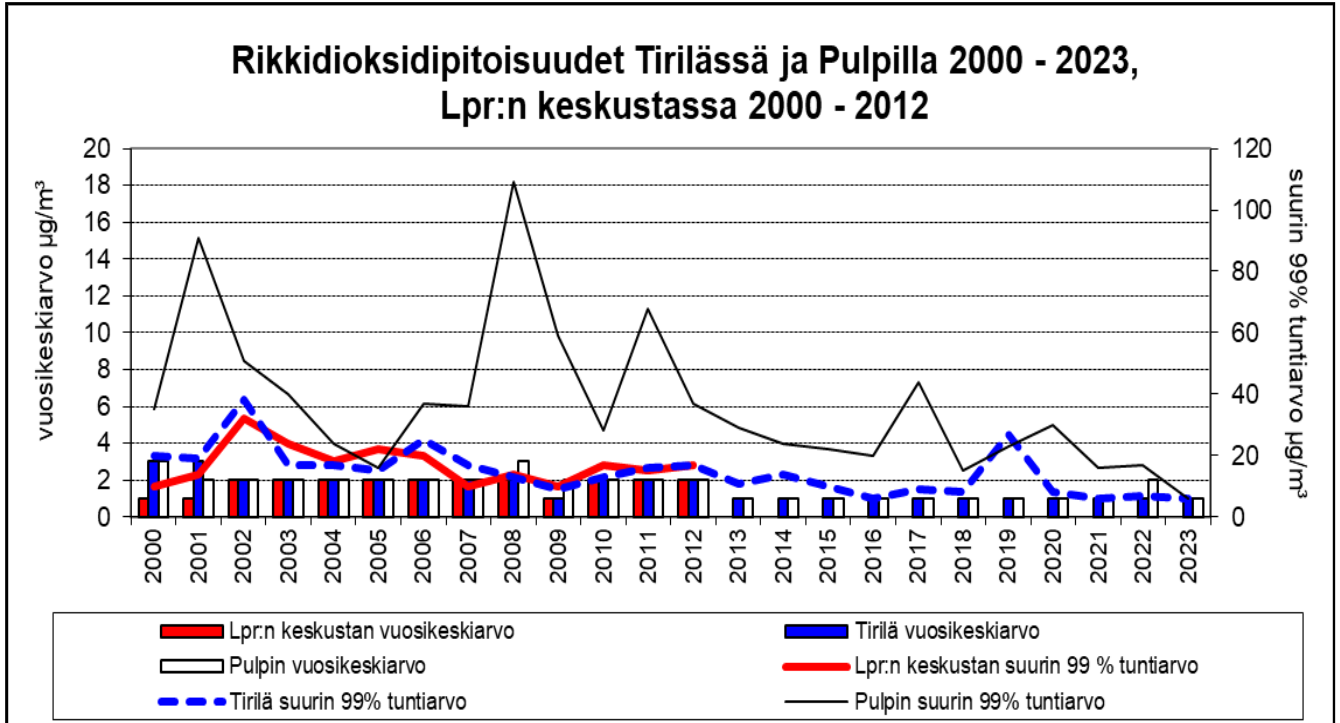

Kuva 39: Tirilän ja Pulpin mittauspisteiden rikkidioksidin vuorokausikeskiarvot vuonna 2023 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Kuva 40: Tirilän ja Pulpin rikkidioksidin pitoisuuskeskiarvojen tuulensuuntajakaumat sektoreittain vuonna 2023. Armilan sääaseman tuulensuunta, tuulennopeus $\geq 0,3$ m/s.

Lappeenrannan mittauspisteiden rikkidioksidipitoisuudet ovat olleet alle valtioneuvoston ohje- ja raja-arvojen. Vuonna 2023 rikkidioksidin pitoisuudet olivat Tirilässä samaa luokkaa kuin edellisenä vuonna, ja Pulpilla hiukan alhaisempia kuin edellisenä vuonna (kuva 41, taulukko 21).

Kuva 41: Tirilän ja Pulpin mittauspisteiden rikkidioksidin vuosikeskiarvot ja suurimmat 99 % -tuntikeskiarvot vuosina 2000 – 2023, sekä Lappeenrannan keskustan rikkidioksidin vuosikeskiarvot ja suurimmat 99 % -tuntikeskiarvot vuosina 2000 – 2012

LAPPEENRANNAN ILMANLAATU 2023: **Rikkidioksidi (SO₂)**

Taulukko 21: Lappeenrannan mittauspisteiden rikkidioksidipitoisuudet verrattuna valtioneuvoston ohje- ja raja-arvoihin (%) vuosina 2000 – 2023.

Vuosi	tuntiojearvosta %						vuorokausi-ohjearvosta %						tuntiraja-arvosta % ¹⁾						vrk-raja-arvosta % ²⁾					
	Lpr:n kes-kusta	Tirilä	Lau-ritsala	Pulp	Jout-senon kes-kusta	Ihalai-nen	Lpr:n kes-kusta	Tirilä	Lau-ritsala	Pulp	Jout-senon kes-kusta	Ihalai-nen	Lpr:n kes-kusta	Tirilä	Lau-ritsala	Pulp	Jout-senon kes-kusta	Ihalai-nen	Lpr:n kes-kusta	Tirilä	Lau-ritsala	Pulp	Jout-senon kes-kusta	Ihalai-nen
2000	4	8	8	14			9	10	11	16														
2001	6	8	8	36			13	19	19	38					18							18		
2002	13	15	10	20			21	15	11	19					7							9		
2003	10	7	8	16			13	16	19	24			6	5	6	10			10	7	10	14		
2004	7	7	6	11			10	10	10	19			5	5	5	5			6	7	6	6		
2005	9	6	6	6			10	9	10	13			6	5	5	5			7	6	6	8		
2006	8	10	9	15			18	19	16	24			5	6	6	10			10	10	10	15		
2007	4	7	7	14			6	13	9	15			3	6	4	10			4	8	6	8		
2008	6	5	12	44			10	9	8	34			4	4	4	20			5	5	5	22		
2009	4	4		24			6	8		19			2	3		17			4	3		12		
2010	7	5		11			9	11		13			4	4		8			6	6		10		
2011	6	6		27			10	11		45			4	4		12			6	6		6		
2012	7	7		15			14	11		13			5	4		9			8	7		10		
2013		4		12	5			5		13	6			3		6	3			3		8	6	
2014		6		10	5			6		9	8			3		7	3			4		6	6	
2015		4		9	7			6		28	5			3		7	4			2		13	3	
2016		2		8	4	6		5		14	9	9		1		5	3	4		3		6	4	5
2017		4		18	4	2		4		13	5	3		2		7	2	2		2		8	2	3
2018		3		6		3		4		8		6		2		5		2		2		4		3
2019		11		9		4		14		15		5		7		5		3		6		7		3
2020		3		12		1		5		18		3		2		5		1		2		6		2
2021		2		6		2		5		5		3		2		4		1		3		3		2
2022		3		7		1 ^{*)}		4		22		3 ^{*)}		2		6		1 ^{*)}		3		14		1 ^{*)}
2023		2		3				3		7				2		2				2		4		

1) 25. suurin tuntikeskiarvo, voimaan 15.8.2001, 2) 4. suurin vrk-keskiarvo, voimaan 15.8.2001, *) Ihalaisen rikkidioksidin mittaus loppui 30.5.2022

3.3.4 Typenoksidit (NO₂ ja NO)

Yleistä

Typenoksideja mitattiin Lappeenrannassa vuonna 2023 kahdessa mittauspisteessä: Lappeenrannan keskustassa ja Ihalainen 2:ssa. Ihalainen 2:ssa mittaukset alkoivat 7.7.2022 ja Lappeenrannan keskustassa 1995. Ihalaisen lämpökeskuksen piha-alueella on mitattu typenoksideja 2009 – 30.5.2022, Lauritsalassa 1994 – 2013, Tirilässä 2011 – 2015 ja Pulpilla 2014 - 2016. Lappeenrannassa keskeinen typenoksidien päästölähde on liikenne.

Tulokset

Lappeenrannan mittauspisteiden typenoksidien vuoden 2023 tunnusluvut on koottu taulukkoon 22. Typenoksidien pitoisuudet eivät ylittäneet valtioneuvoston ohje- tai raja-arvoja vuonna 2023 (taulukko 22, kuvat 42 ja 44). WHO:n vuorokausi- ja tuntiohjearvot ylittyivät Ihalainen 2:ssa (taulukko 22). Kasvillisuusvaikutusten perusteella valtioneuvosto on antanut ilmanlaatuasetuksessa (79/2017) typenoksideille kriittisen tason arvon 30 µg(NO₂)/m³ (NO₂+NO), joka ei ylittynyt vuonna 2023 Lappeenrannan mittauspisteillä. Kokonaistyyppitasosta typpimonoksidia oli Lappeenrannan keskustassa 23 % ja Ihalainen 2:ssa 22 %. Vuonna 2023 typpidioksidien pitoisuuksiin vaikutti Venäjän rajan kiinnioloista aiheutunut liikenteen väheneminen.

Taulukko 22: Lappeenrannan mittauspisteiden typenoksidien (NO ja NO₂) vuositunnusluvut vuonna 2023 (µg/m³)

	Lpr keskusta		Ihalainen 2		Valtioneuvoston ohjearvo/ kriittinen taso/ raja-arvo NO ₂ :lle / (sallittujen ylitysten lkm)	WHO:n ohjearvo NO ₂ :lle/ (sallitut ylitykset)
	NO	NO ₂	NO	NO ₂		
vuosikeskiarvo (µg/m ³)/ NO ₂ + NO (NO ₂ :na) ⁵⁾	2,5	7,1/ 10,9	2,2	6,7/ 10,1	-/ NO ₂ +NO=30 (NO ₂ :ksi laskettuna)/-	10
suurin kuukausikeskiarvo (µg/m ³)	6,1	13,1	4,8	13,2	-	
suurin vuorokausikeskiarvo (µg/m ³)	31,3	35,5	25,6	35,7	-	
suurin vuorokausiohjearvoon verrattava tunnusluku ¹⁾ µg/m ³)	-	25,1	-	30,7	70/-/-	
suurin WHO:n vuorokausiohjearvoon verrattava tunnusluku ⁶⁾ µg/m ³), ylitysten lukumäärä	-	24,2/ (1)	-	30,3/ (7)		25/ (3)
suurin tuntikeskiarvo (µg/m ³)	124,2	82,4	101,4	721,6	-	200
suurin tuntiohjearvoon verrattava tunnusluku ²⁾ (µg/m ³)	-	54,2	-	60,7	150/-/-	
tuntiraja-arvoon verrattava tunnusluku (µg/m ³) ³⁾ , ylitysten lkm (kpl)	-	54,5/ (0)	-	59,1/ (1)	-/-/200/ (18)	
vuosiraja-arvoon verrattava arvo(µg/m ³) ⁴⁾	-	7,1	-	6,7	-/-/40	
valid-%	97		98			

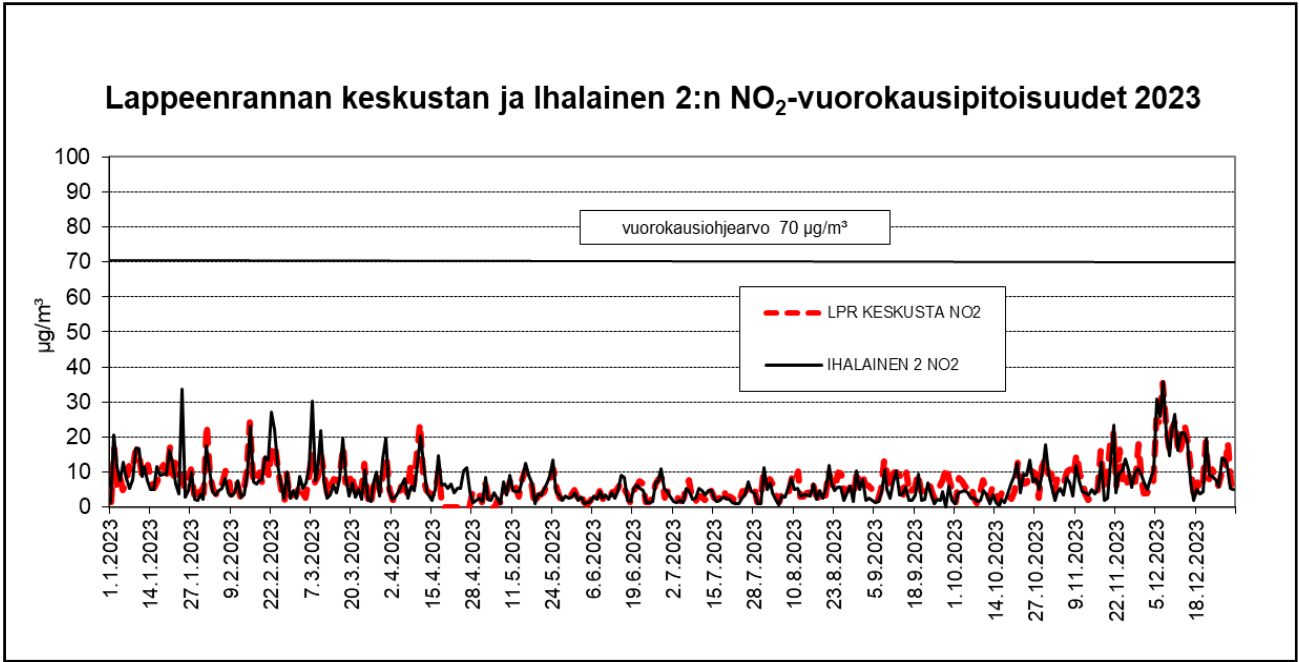
1) suurin kuukausien toiseksi suurimmista vuorokausikeskiarvoista, 2) suurin kuukausien 99 % - tuntikeskiarvoista, 3) 19. suurin tuntiarvo, 4) vuosikeskiarvo 5) NOx [µgNO₂/m³] = NO₂ [µg/m³] + 1,53 * NO [µg/m³] 6) 4. suurin vrk-arvo,

LAPPEENRANNAN ILMANLAATU 2023: *Typenoksidit (NO₂ ja NO)*

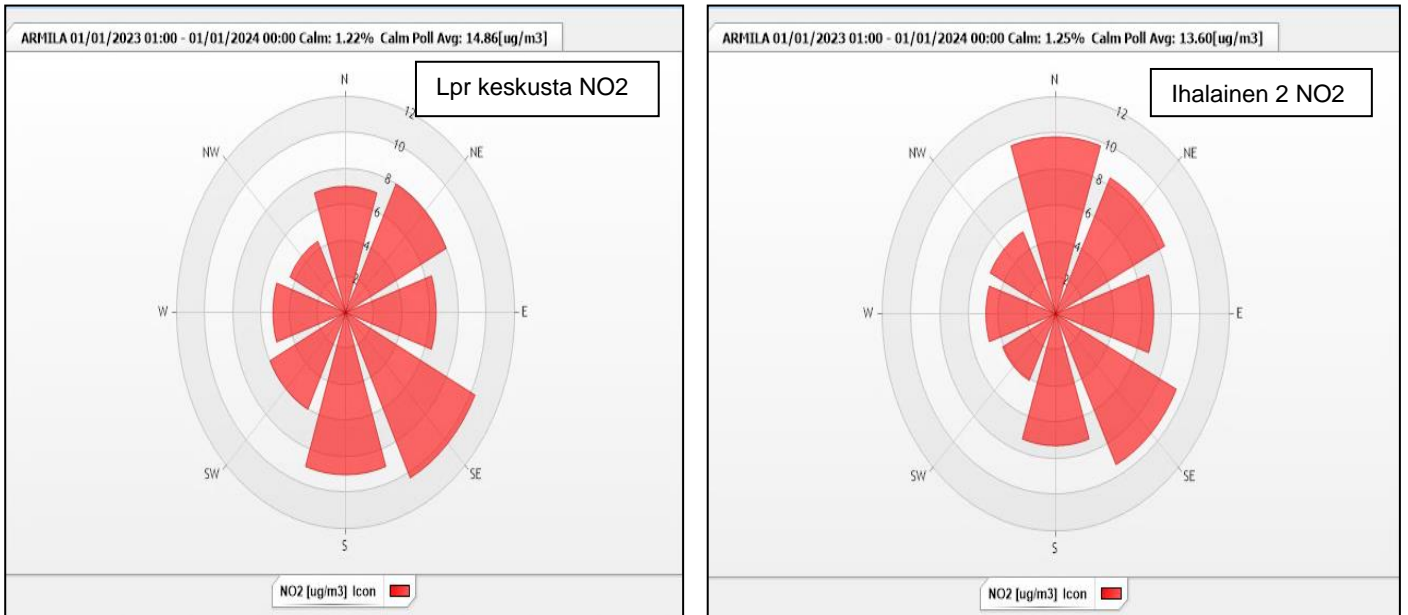
Taulukko 23: Lappeenrannan mittauspisteiden NO₂-pitoisuudet verrattuina valtioneuvoston ohje- ja raja - arvoihin vuosina 2000 – 2023. Vuonna 2022 Ihalaisen mittauspisteeseen paikkaa muutettiin, ja 30.7.2022 alkaen Ihalaisen mittauspiste on nimetty Ihalainen 2:ksi

Vuosi	tuntiohjearvosta %					vuorokausiohjearvosta %					tuntiraja-arvosta % ¹⁾					vuosiraja-arvosta % ¹⁾				
	Lpr:n keskusta	Lauritsala	Ihalainen/Ihal 2	Tirilä	Pulp	Lpr:n keskusta	Lauritsala	Ihalainen	Tirilä	Pulp	Lpr:n keskusta	Lauritsala	Ihalainen	Tirilä	Pulp	Lpr:n keskusta	Lauritsala	Ihalainen	Tirilä	Pulp
2000	43	42				59	46													
2001	44	61				47	74									33	38			
2002	68	52				61	67									45	35			
2003	67	107				73	93				43	56				43	38			
2004 ^{a)}	55	49				60	51				42	39				43	35			
2005	45	53				54	63				36	36				40	30			
2006 ^{b)}	44	50				46	50				33	33				38	33			
2007	47	51				50	59				39	41				38	33			
2008 ^{c)}	53	66				64	73				39	42				35	30			
2009 ^{d)}	39	37	47			53	46	70			31	31	33			30	28	40		
2010	47	51	65			71	69	70			37	35	48			35	33	45		
2011 ^{e)}	50	33	63	36		56	47	77	33		34	24	46	27		33	28	38	20	
2012	56	52	63	51		60	60	89	57		39	37	47	35		35	33	40	28	
2013	50	52	61	51		39	51	61	44		36	34	45	36		30	25	38	23	
2014	39		56	41	27	43		71	49	26	30		41	28	17	28		35	20	20
2015	58		67	44	29	60		90	49	33	36		48	30	20	25		30	20	18
2016	46		66		33	53		71		37	35		46		24	25		30		20
2017	39		55			37		70			31		41			23		25		
2018	55		62			56		71			37		48			25		33		
2019	42		65			40		56			31		46			23		33		
2020	29		43			41		44			21		29			18		20		
2021	42		69			50		74			30		49			20		25		
2022*	48		66/42			44		83/50			32		47/24			20		31/16		
2023	36		41			36		40			27		30			18		17		

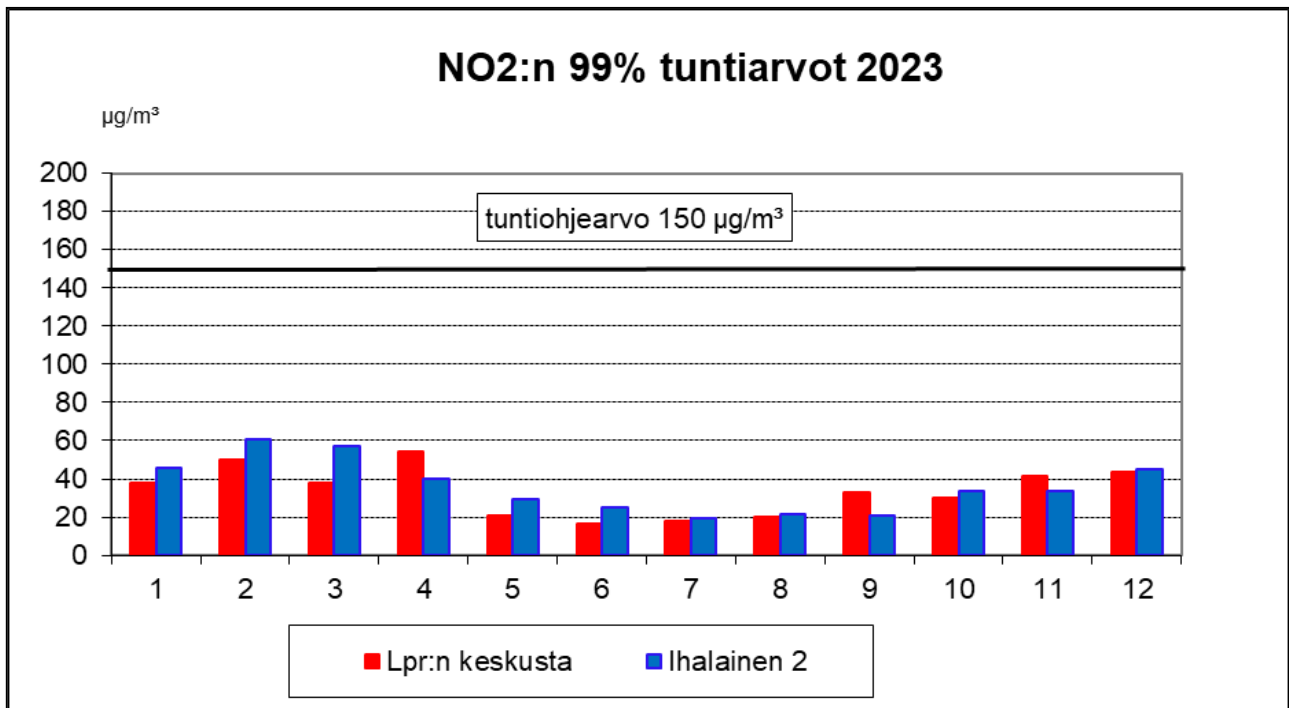
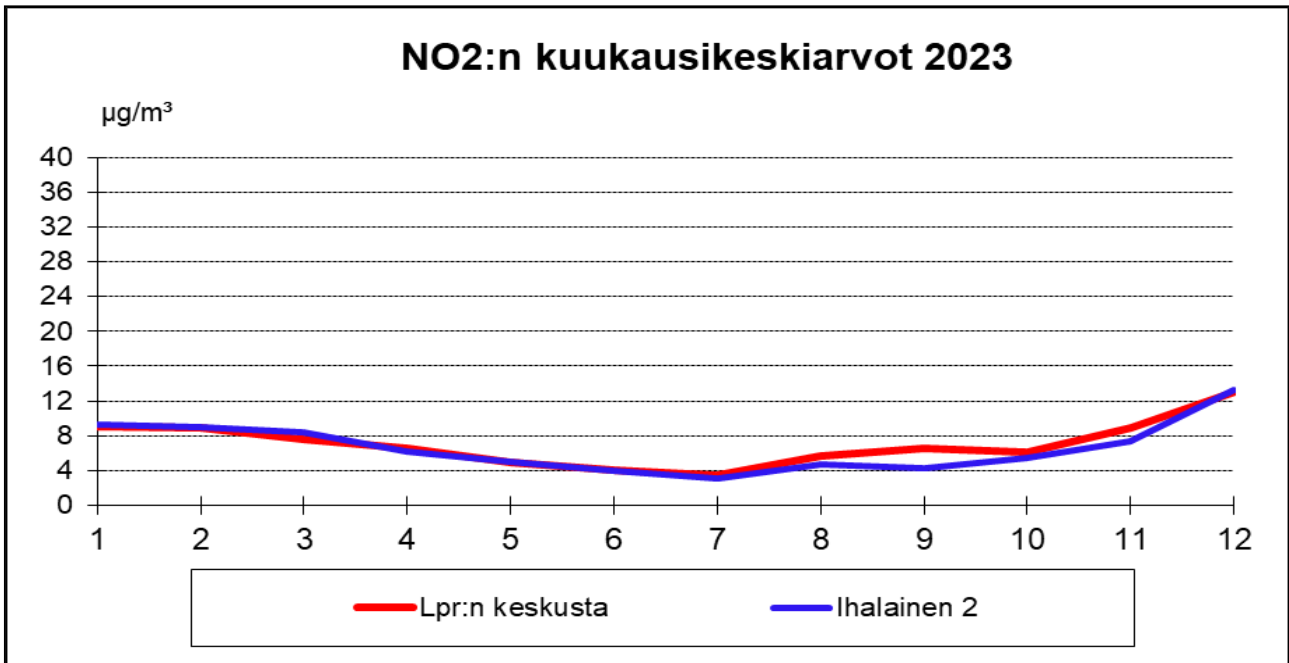
1) voimaan 15.8.2001, a) tuloksia Lauritsalasta vain 67 %, b) tuloksia Lauritsalasta vain 59 % c) tuloksia Lauritsalasta vain 77 % d) tuloksia Ihalaisesta vain 30 %, e) tuloksia Lauritsalasta vain 54 %, Tirilästä vain 73 %, *)Ihalainen (1.1. – 30.5.2022)/Ihalainen 2 (7.7. – 31.12.2022)

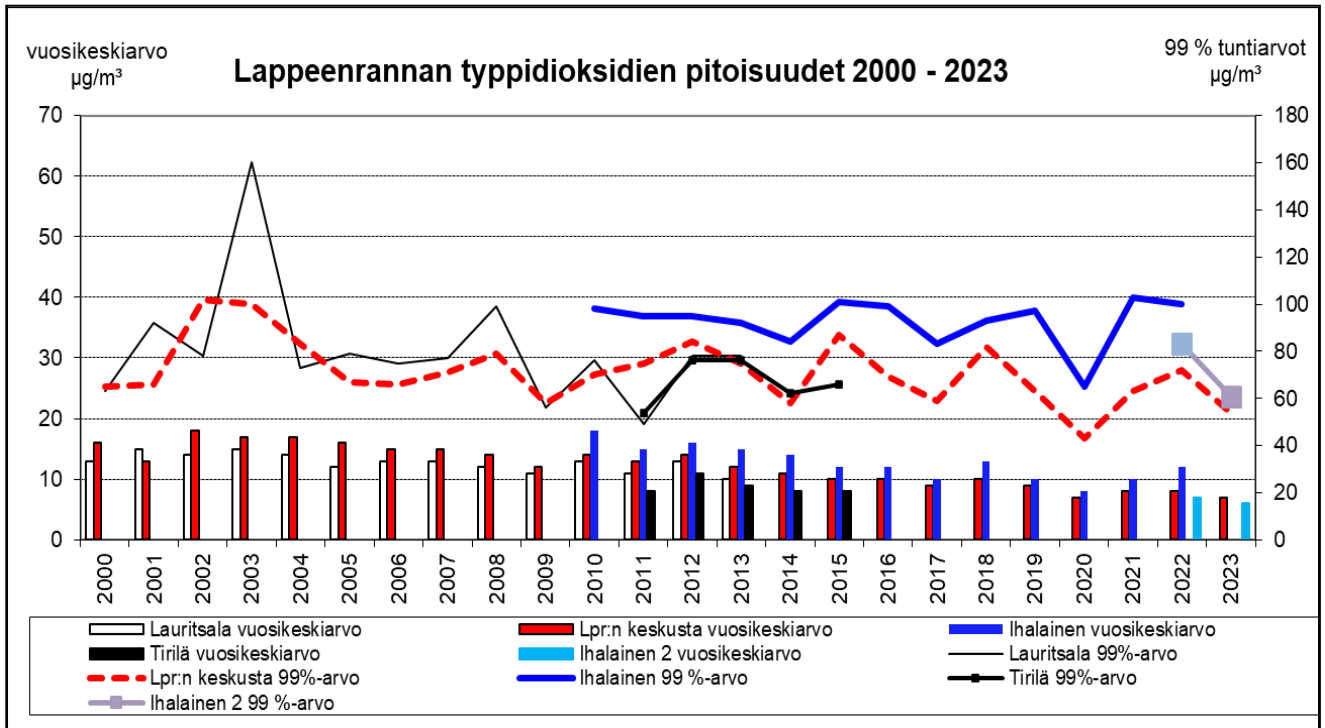
Kuva 42: Lappeenrannan keskustan ja Ihalainen 2:n NO₂ - vuorokausikeskiarvot vuonna 2023 (µg/m³).

Kuva 43: Lappeenrannan keskustan ja Ihalainen 2:n NO₂ - tuntipitoisuuskeskiarvojen tuulensuuntajakaumat sektoreittain vuonna 2023. Armilan tuulensuunta, tuulennopeus ≥ 0,3 m/s

Kuva 44: Lappeenrannan mittauspisteiden NO₂ - kuukausikeskiarvot ja NO₂ - tuntiohjearvoon (99 % - tuntiarvot) verrattavat tunnusluvut vuonna 2023 (µg/m³)

Kuva 45: Lappeenrannan mittauspisteiden NO₂ - vuosikeskiarvot ja 99 %:n suurimmat tunti-arvot vuosina 2000 - 2023 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$). Ihalaisessa mittauksia 1.1. – 30.5.2022 ja Ihalainen 2:ssa 30.7.2022 alkaen

3.3.5 Hiukkaset (PM10 ja PM2,5)

Yleistä

Lappeenrannassa yhdyskuntailman hiukkaspitoisuuksia mitattiin vuonna 2023 hengitettävänä hiukkasina (PM10) ja pienhiukkasina (PM2,5).

PM10:tä mitattiin jatkuvatoimisilla hiukkasmonitoreilla Lappeenrannan keskustassa, Ihalainen 2:ssa ja Joutsenon keskustassa. 9.11.2023 alkoivat PM10-hiukkasmittaukset myös Lappeenrannan uudessa mittauspisteessä Ojala-Tuomelassa. Ojala-Tuomelan pitoisuuksia ei vielä esitetä tässä raportissa. Ihalainen 2:n PM10-hiukkasmittaus alkoi 19.7.2022, Lappeenrannan keskustan vuonna 1996 ja Joutsenon keskustassa vuonna 1997. Ihalaisen lämpökeskuksen pihalla PM10 on mitattu 2006 - 30.5.2022 ja Lauritsalassa 2006 - 31.12.2022

PM2,5-mittaukset alkoivat Tirilässä vuonna 2008 ja Pulpilla vuonna 2014. 9.11.2023 alkoivat PM2,5-hiukkasmittaukset Ojala-Tuomelassa. Ojala-Tuomelan pitoisuuksia ei esitetä vielä tässä raportissa. Lappeenrannan keskustassa on mitattu PM2,5 – pitoisuuksia vuosina 2008 – 2016. PM2,5:tä mitataan Lappeenrannan mittauspisteillä jatkuvatoimisilla hiukkasmonitoreilla.

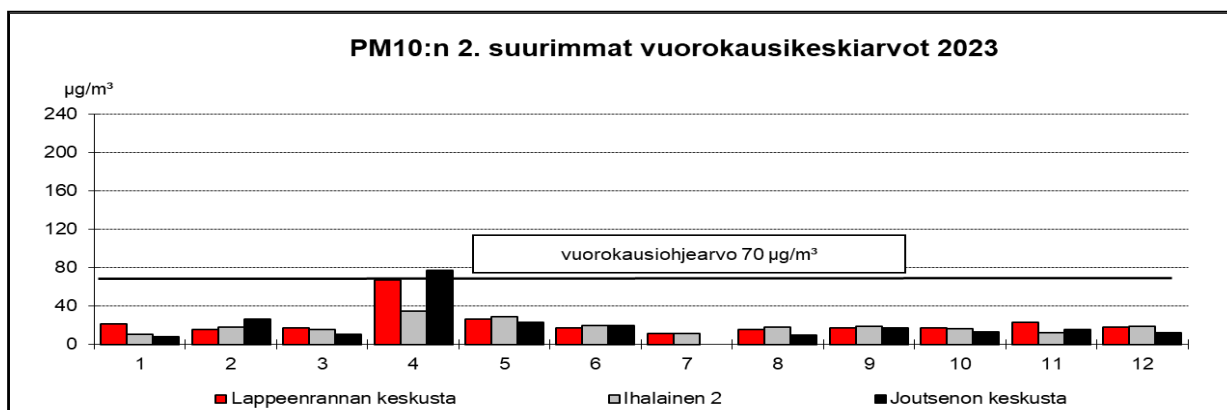
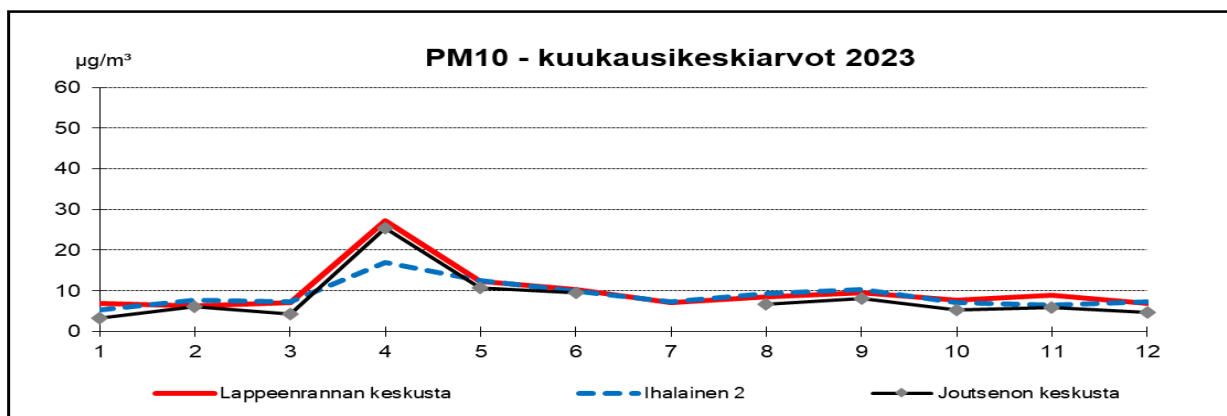
Hengitettävät hiukkaset (PM10)

Vuoden 2023 keväinen katupölyjakso heikensi ilmanlaatua huhtikuussa. Vuonna 2023 PM10:n vuorokausiohje-arvo $70 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ylittyi Joutsenon keskustassa (kuva 46). Vuorokausiraja-arvon numeerisarvo $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ylittyi Lappeenrannan keskustassa neljä ja Joutsenon keskustassa kolme kertaa. Varsinainen PM10:n raja-arvo ei ylittynyt millään Lappeenrannan hiukkasmittauspisteellä, koska raja-arvon numeerisarvo saa ylittyä 35 kertaa vuodessa. Raja-arvon numeerisarvon ylitysten lukumäärät vaihtelevat eri vuosina riippuen sääolosuhteista, levitetyn hiekan määrästä ja hiekoitushiekan poiston onnistumisesta (kuva 48). WHO:n vuorokausiohje-arvon numeerisarvo $45 \mu\text{g}/\text{m}^3$ saa ylittyä 3 kertaa vuoden aikana. Numeerisarvo $45 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ylittyi Lappeenrannan keskustassa ja Joutsenon keskustassa 4 kertaa, eli WHO:n vuorokausiohje-arvo ylittyi sekä Lappeenrannan keskustassa että Joutsenon keskustassa. Ihalainen 2:n mittauspisteellä ei mitattu ohje- eikä raja-arvon numeerisarvon ylityksiä vuoden 2023 aikana.

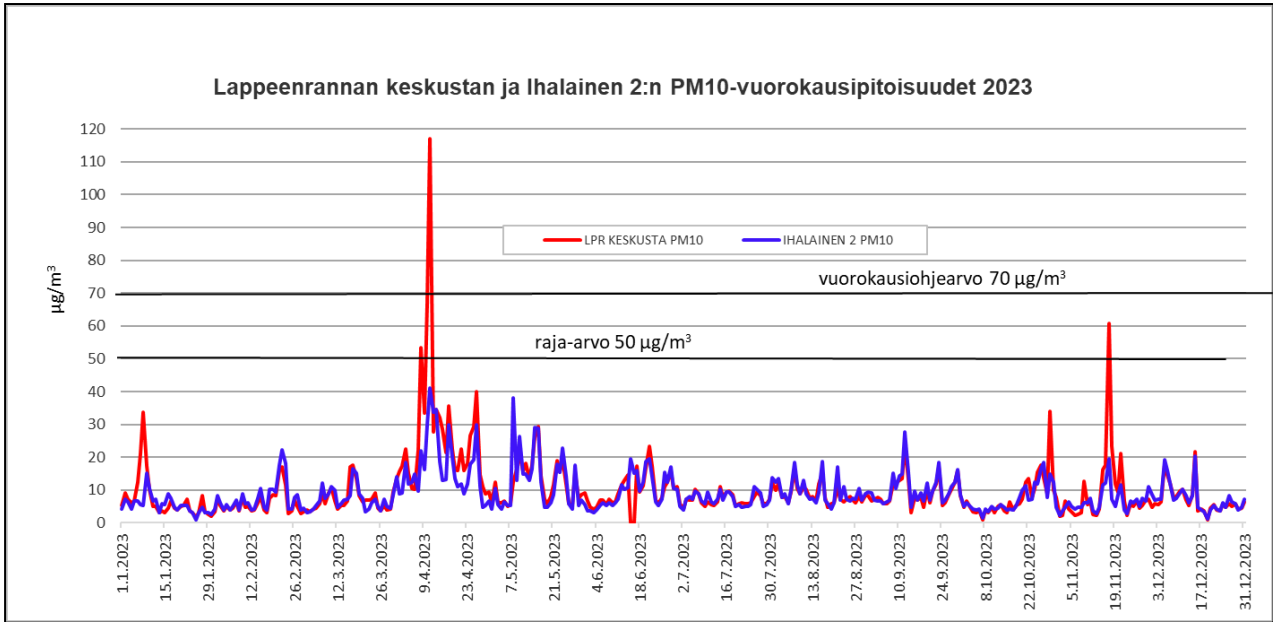
Taulukko 24: Lappeenrannan mittauspisteiden PM10 - tunnusluvut 2023

	Lappeenrannan keskusta	Joutsenon keskusta	Ihalainen 2	Valtioneuvoston ohjearvo/ raja-arvo (sallittuja ylityksiä)	WHO:n ohjearvo (sallitut ylitykset)
vuosikeskiarvo ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	10,0	8,2	9,0	-	15
suurin kuukausikeskiarvo ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	27,2	25,4	16,9	-	
suurin vuorokausikeskiarvo ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	117,0	87,5	41,1	-	
suurin vuorokausiohjearvoon verrattava tunnusluku ¹⁾ ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	66,8	76,8	34,4	70/-	
suurin WHO:n vuorokausiohjearvoon verrattava tunnusluku ⁴⁾ ($\mu\text{g}/\text{m}^3$), (numeerisarvon ylitysten lukumäärä, kpl)	53,5 (4)	46,1 (4)	33,8 (0)		45 (3)
suurin tuntikeskiarvo ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	464,5	234,2	456,4	-	
vrk-raja-arvoon verrattava tunnusluku ²⁾ , (numeerisarvon ylitysten lkm, kpl)	17,7 (4)	16,5 (3)	16,9 (0)	-/50 (35)	
vuosiraja-arvoon ³⁾ verrattava tunnusluku	10,0	8,2	9,0	-/40	
valid-%	100	91	100	-	

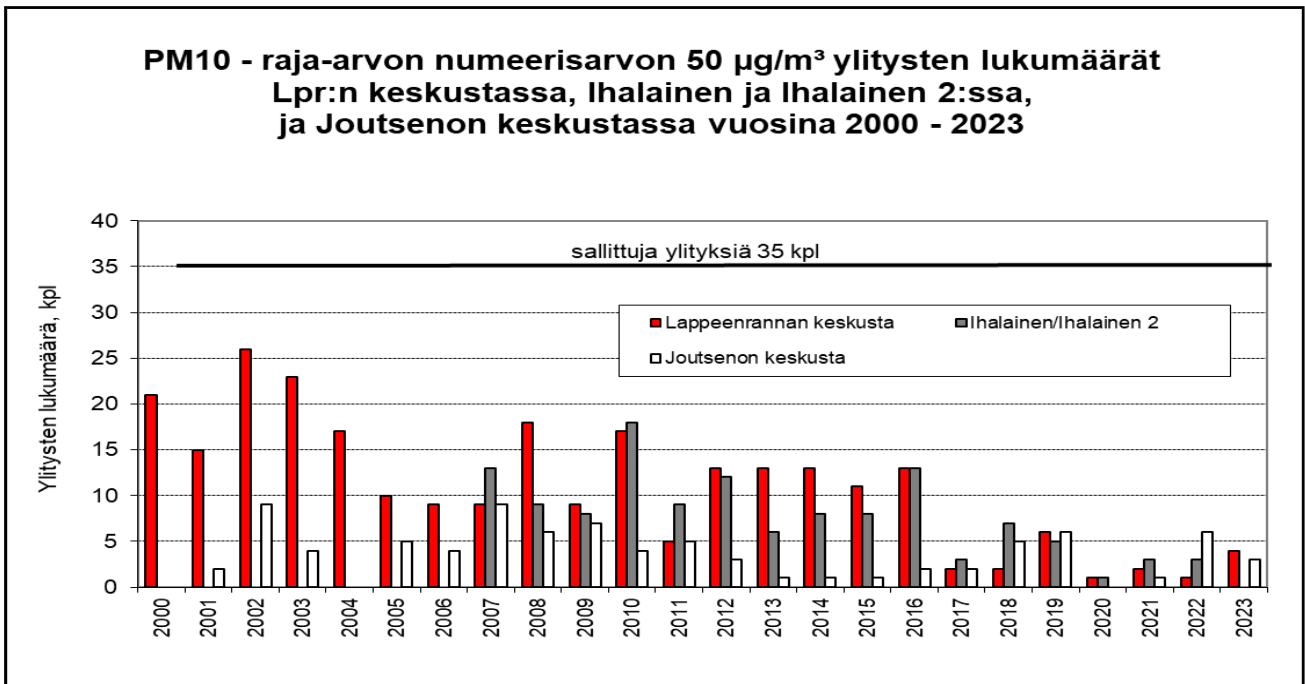
1) kuukausien 2. suurimmista vuorokausikeskiarvoista suurin, 2) 36. suurin vrk-arvo ulkoilman lämpötilassa, 3) vuosikeskiarvo 4) 4. suurin vrk-keskiarvo

Kuva 46: Lappeenrannan keskustan, Ihalainen 2:n ja Joutsenon keskustan PM10 - kuukausikeskiarvot ja kuukausien 2. suurimmat vuorokausikeskiarvot vuonna 2023 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Kuva 47: Lappeenrannan keskustan ja Ihalainen 2:n mittauspisteiden PM10 - vuorokausikeskiarvot ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) vuonna 2023

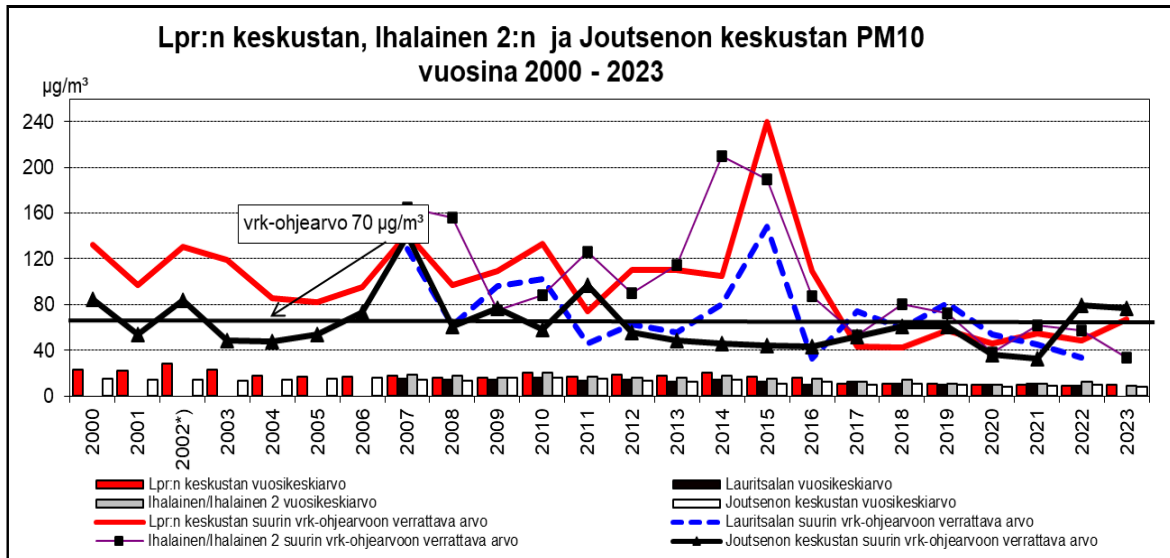

Kuva 48: Lappeenrannan hiukkasmittauspisteiden PM10 - raja-arvon numeerisarvon $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ylitysten lukumäärät 2000 – 2023. Ihalaisen mittauspiste muuttunut Ihalainen 2:ksi 30.5.2022

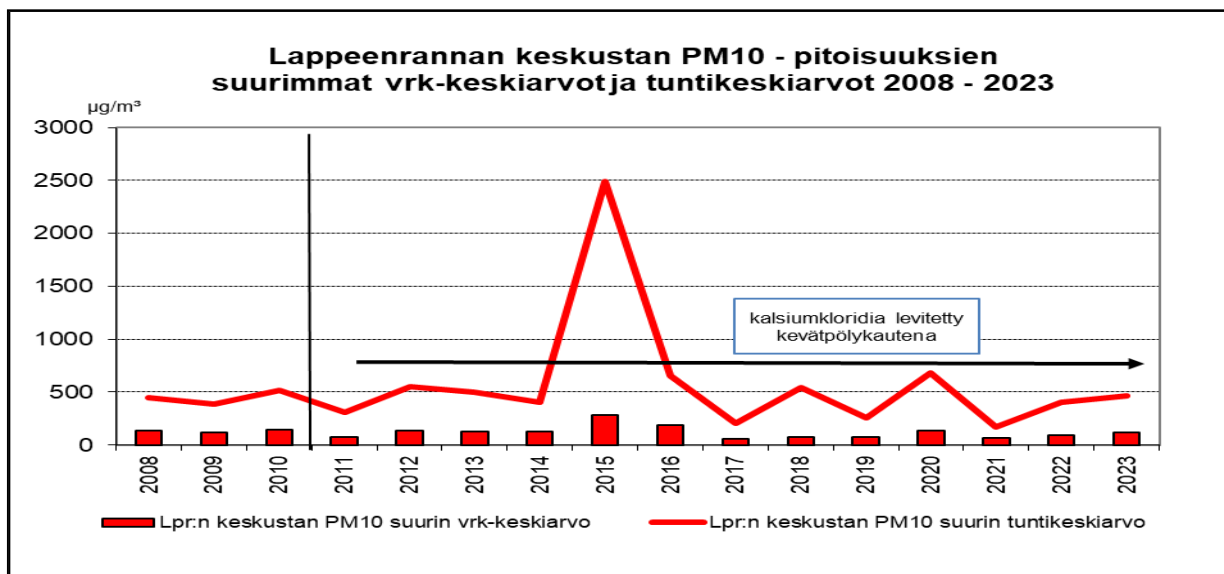
LAPPEENRANNAN ILMANLAATU 2023: *Hiukkaset*

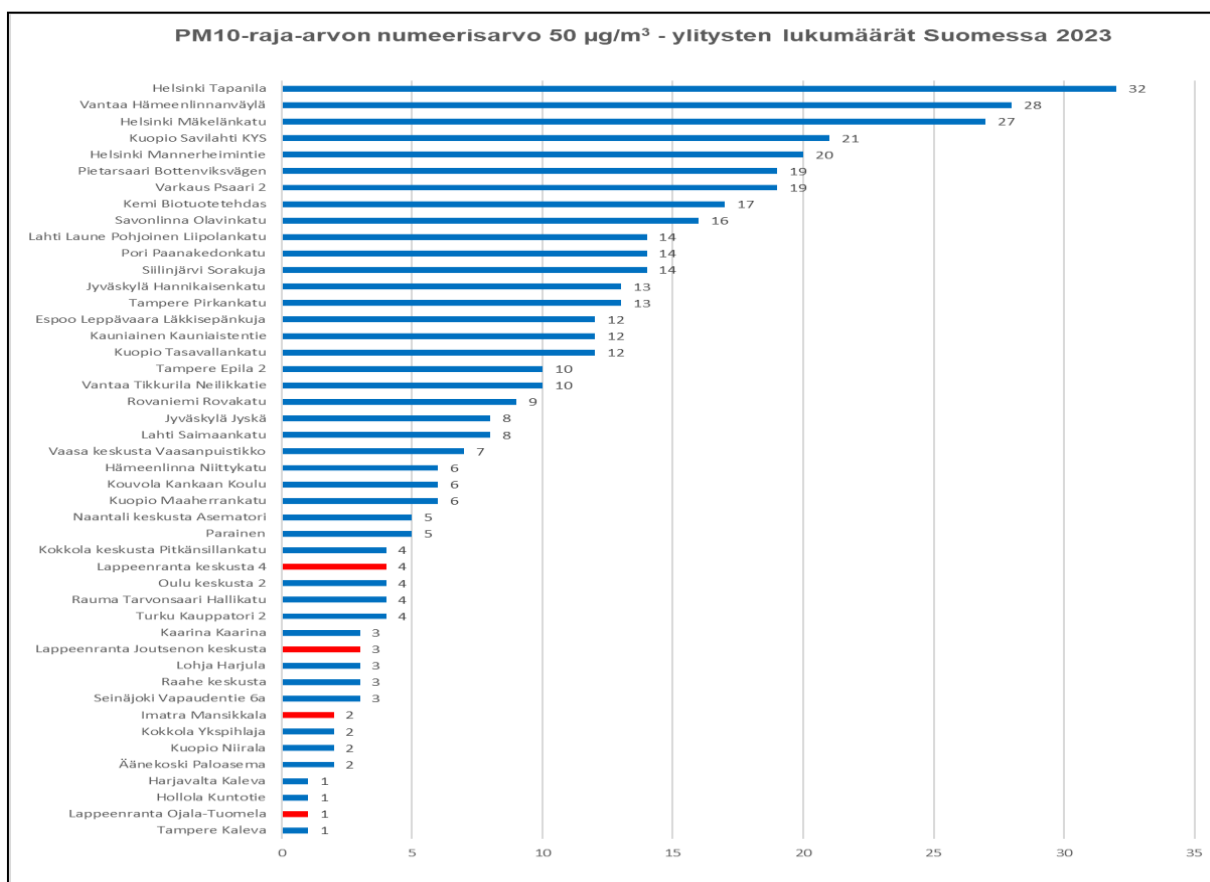
Kuva 49: Lappeenrannan hiukkasmittauspisteiden PM10 - tuntikeskiarvojen tuulensuuntajakaumat sektoreittain vuonna 2023. Armilan tuulensuunta, tuulennopeus $\geq 0,3$ m/s

Kuva 50: Lappeenrannan hiukkasmittauspisteiden PM10 - vuosikeskiarvot ja suurimmat kuukausien toiseksi suurimmista vuorokausikeskiarvoista vuosina 2000 – 2023, Ihalaisen mittauspisteiden sijainti muuttunut 30.5.2022 ja nimetty Ihalainen 2:ksi

Kalsiumkloridin käyttö Lappeenrannan keskustassa katupölyjaksolla

Kuva 51: Lappeenrannan keskustan suurimmat PM10 - vuorokausi- ja tuntikeskiarvot (µg/m³) vuosina 2008 – 2023

Kuva 52: Etelä-Karjalan PM10 - mittauspisteiden yli 50 µg/m³ vuorokausikeskiarvojen määrä verrattuna Suomen muiden PM10- mittauspisteiden vastaaviin lukuihin vuonna 2023. Lähteenä Ilmatieteen laitoksen ilmanlaatuportaalin tarkistamattomat mittaustulokset.

Lappeenrannan keskustan alueella on levitetty kalsiumkloridia katupölykauden hiukkaspitoisuuksien vähentämiseksi vuodesta 2011 alkaen. Vuoden 2023 katupölyajanjakso kohotti hiukkaspitoisuuksia huhtikuussa. Vuonna 2023 yli 50 µg/m³ vuorokausikeskiarvojen PM10:n ylityksiä mitattiin Lpr:n keskustassa neljä.

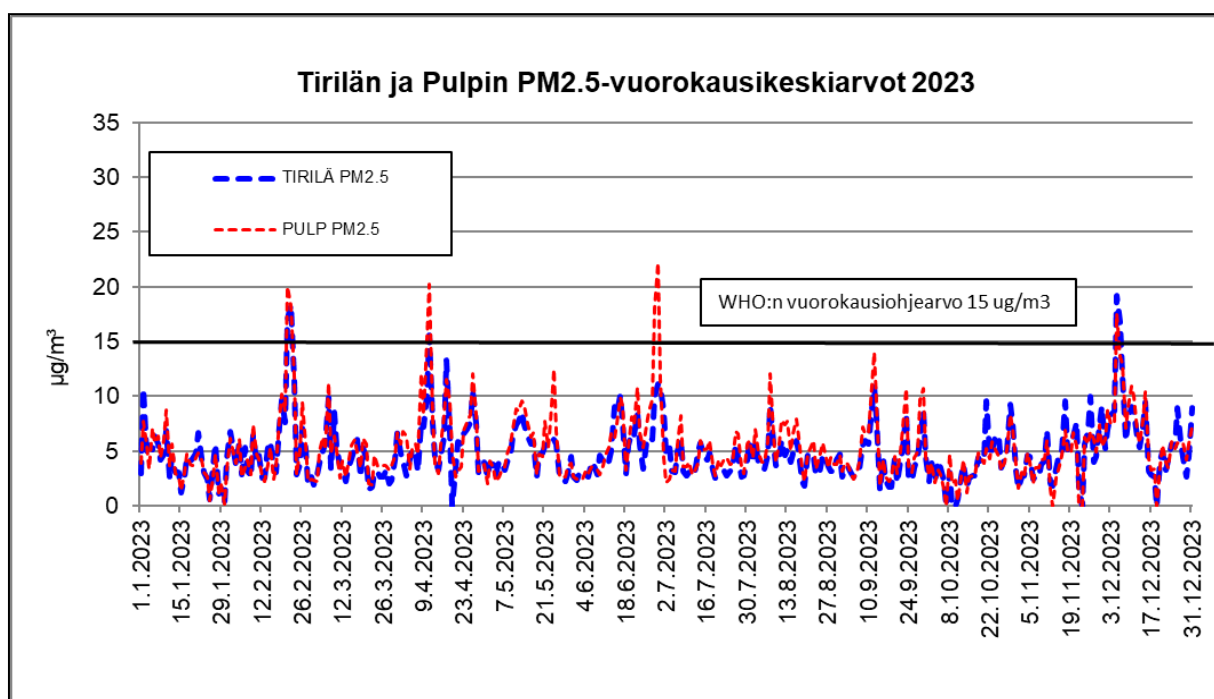
Pienhiukkaset (PM2,5)

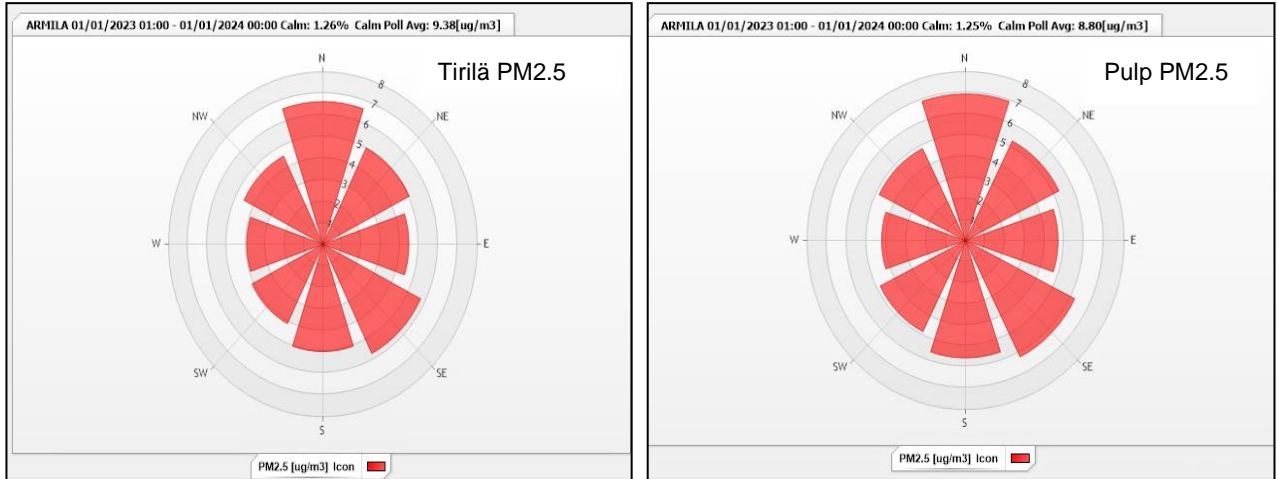
Vuonna 2023 Lappeenrannassa mitattiin pienhiukkasia (PM2,5) Tirilässä ja Pulpilla. WHO:n syyskuussa 2021 julkaisema PM2.5:n vuorokausiohjearvon $15 \mu\text{g}/\text{m}^3$ on toteuduttava 99 %:sti, eli ohjearvo saa ylittyä 3 kertaa vuoden aikana. WHO:n vuorokausiohjearvon numeerisarvo $15 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ylittyi Tirilässä viisi ja Pulpilla kuusi kertaa, eli WHO:n ohjearvo ylittyi sekä Tirilässä että Pulpilla. Korkein vuorokausiarvo oli Tirilässä 128 % ja Pulpilla 148 % WHO:n ohjearvosta. Valtioneuvoston vuosiraja-arvo $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ tai WHO:n vuosiohjearvo $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ eivät ylittyneet Tirilässä eikä Pulpilla vuonna 2023.

Taulukko 25: Tirilän ja Pulpin mittausasemien PM2,5 – tunnusluvut 2023

	Tirilä	Pulp	Valtioneuvoston raja-arvo/WHO:n ohjearvo (sallitut ylitykset)
vuosikeskiarvo ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	4,9	5,4	25/5
suurin kuukausikeskiarvo ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	6,9	7,1	-
suurin vuorokausikeskiarvo ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	19,2	22,2	-
suurin WHO:n vuorokausiohjearvoon verrattava tunnusluku ¹⁾ ($\mu\text{g}/\text{m}^3$), (numeerisarvon ylitysten lukumäärä, kpl)	16,7 (5)	18,3 (6)	-/15 (3)
suurin tuntikeskiarvo ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	104	67,3	-
valid-%	99	99	-

1) kuukauden 4. vrk-arvo, saa ylittyä 3 kertaa vuoden aikana

Kuva 53: Tirilän ja Pulpin PM2,5 - vuorokausikeskiarvot vuonna 2023 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Kuva 54: Tirilän ja Pulpin PM2,5 - tuntikeskiarvojen tuulensuuntajakaumat sektoreittain vuonna 2023. Armilan tuulensuunta, tuulennopeus $\geq 0,3$ m/s.

3.3.6 Laskeuma

Yleistä

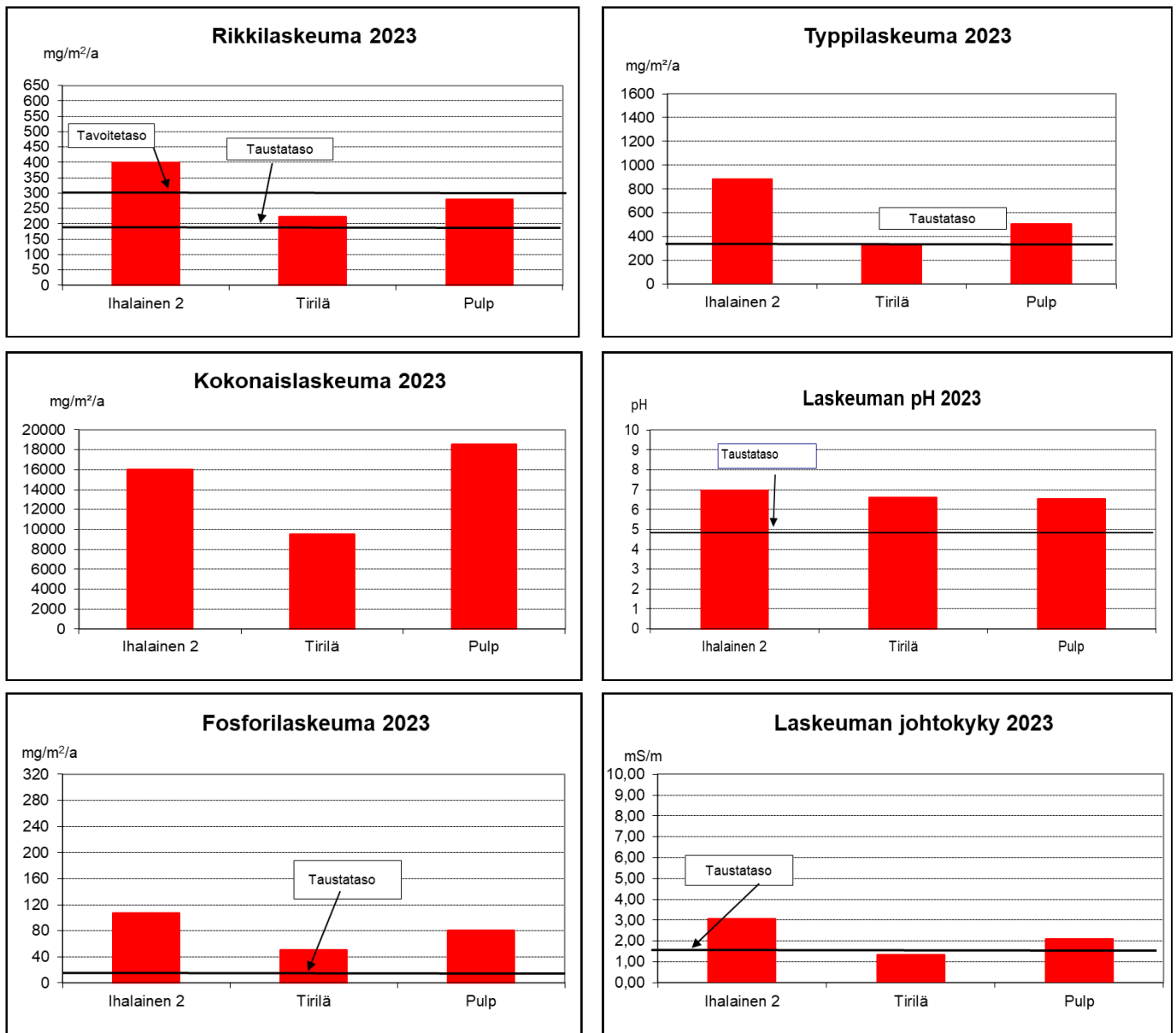
Laskeumaa tutkittiin Lappeenrannassa kolmelta mittauspisteeltä vuonna 2023: Ihalainen 2:sta, Tirilästä ja Pulpilta. Laskeumaa on määritetty Ihalaisessa 1993 – 2022, Ihalainen 2:ssa vuodesta 2022 alkaen, Tirilässä vuodesta 1993 alkaen, Pulpilla vuodesta 1990 alkaen. Laskeumaa on määritetty myös Vehkataipaleelta 1993 - 2003, Lappeenrannan keskustasta 1998 - 2003, Joutsenon koulukeskuksesta 1990 - 2003, Joutsenon neuvolalta 2003 - 2006, Joutsenon varikolta 2006 - 2010, Korvenkylästä 1990 - 2010 ja Kangassaaresta 1990 - 2010. Edellisten vuosien vertailulaskeumapisteiden Ruokolahden Äitsaaren laskeuman keräys lopetettiin 31.12.2022, ja vertailu- ja taustalaskemapisteenä käytetään tässä raportissa Ilmatieteen laitoksen Ääppälän ja Ruokolahden Kotaniemen laskeuma-arvoja. Sadeveden laskeumaan vaikuttavat paikalliset päästölähteet kuten mineraalouhinta ja jalostus, puunjalostusteollisuus sekä liikenne. Myös kaukokulkeumalla on vaikutusta sadeveden laatuun. Lappeenrannassa laskeuman määrittäminen lopetettiin 31.12.2023.

Tulokset

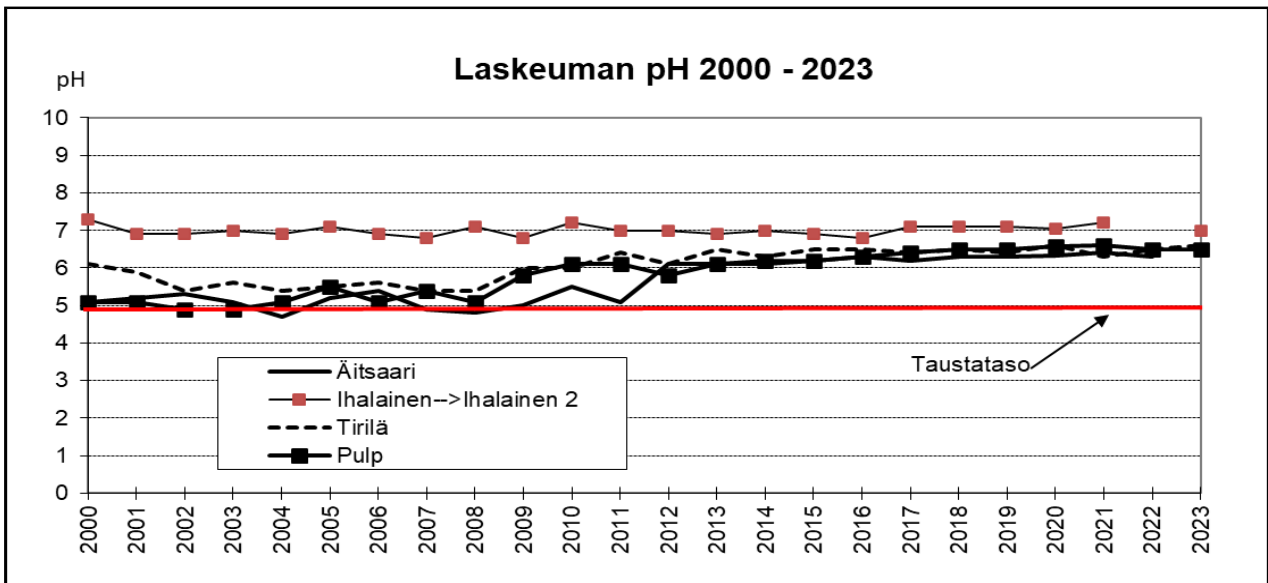
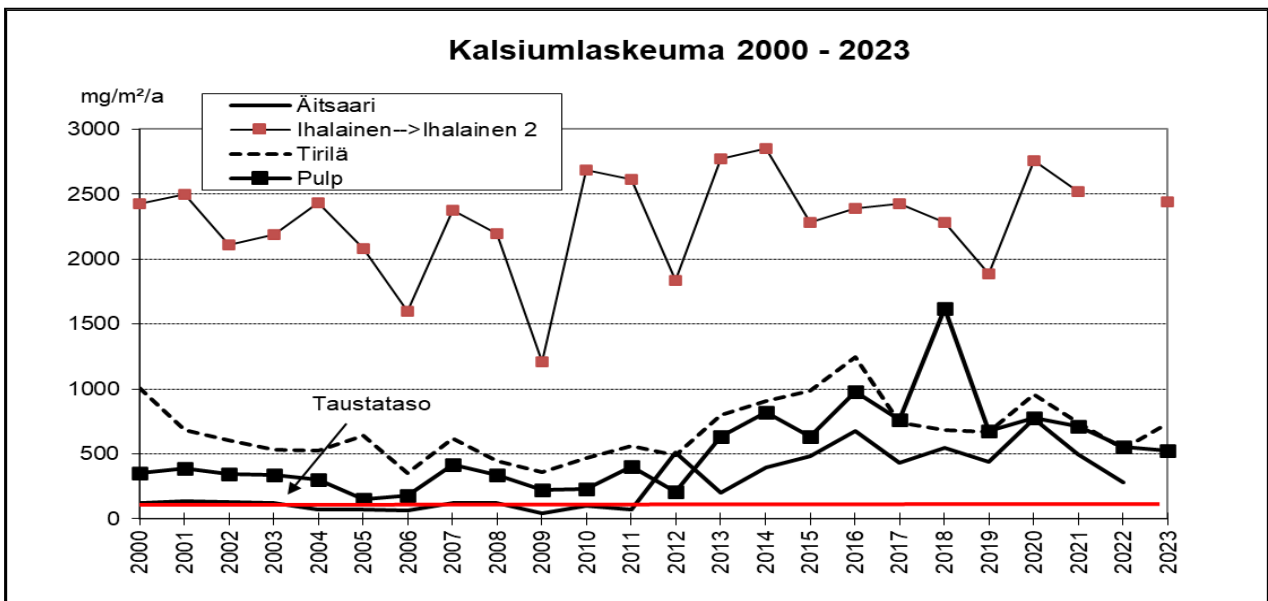
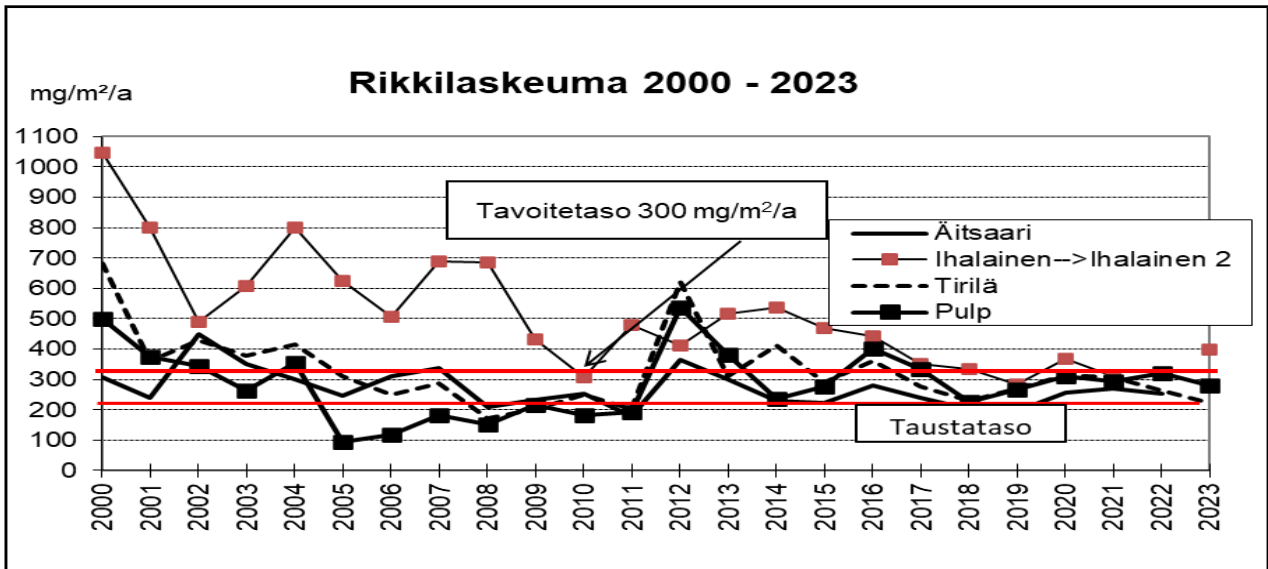
Vuoden 2023 vuosilaskeumat on esitetty taulukossa 26 ja kuvassa 55. Rikkilaskeuman valtioneuvoston antama tavoitetaso ylittyi Ihalainen 2:n laskeumapisteellä. Kaikkien laskeumapisteiden rikkilaskeumat olivat korkeampia kuin Virolahden Ääppälän taustataso.

Taulukko 26: Lappeenrannan mittauspisteiden vuosilaskeumat vuonna 2023. Tavoitetaso on valtioneuvoston antama taso rikkilaskeumalle ja taustatasona on käytetty Ilmatieteen laitoksen Virolahden Ääppälän laskeuma-aseman keskiarvoja vuosilta 2016-2019 (kalsiumin, natriumin ja kloridin osalta) sekä vuosilta 2016-2020 (pH:n, johtokyvyn, kokonaisrikin, kokonaistypen osalta). Fosforin osalta on käytetty Suomen ympäristökeskuksen Ruokolahden Kotaniemen laskeuma-aseman keskiarvoa vuosilta 2009 - 2013 (s. 16)

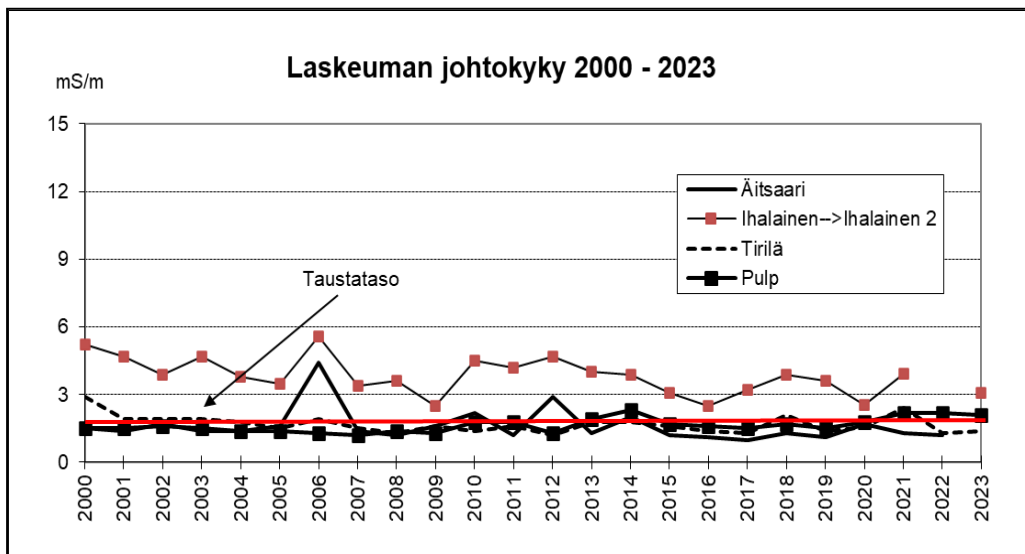
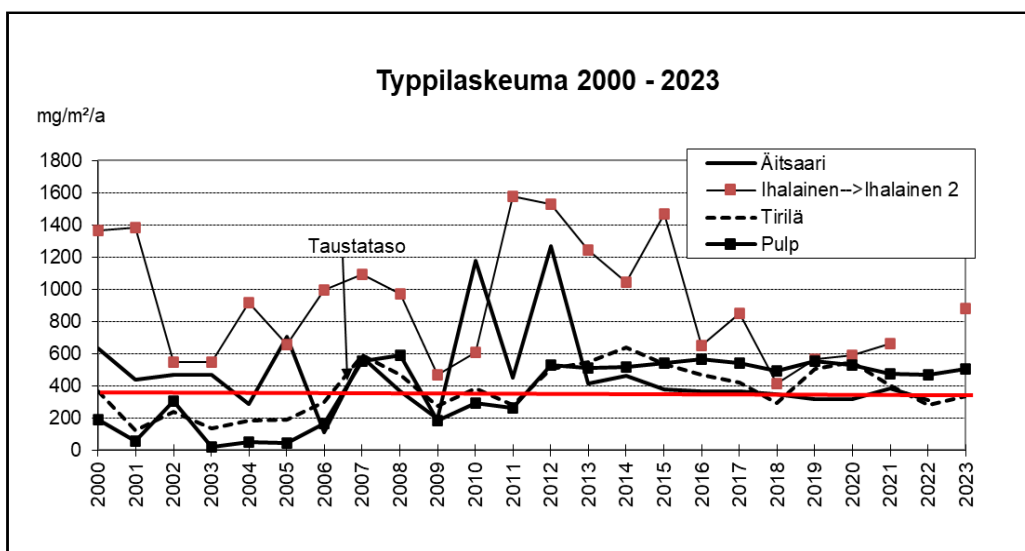
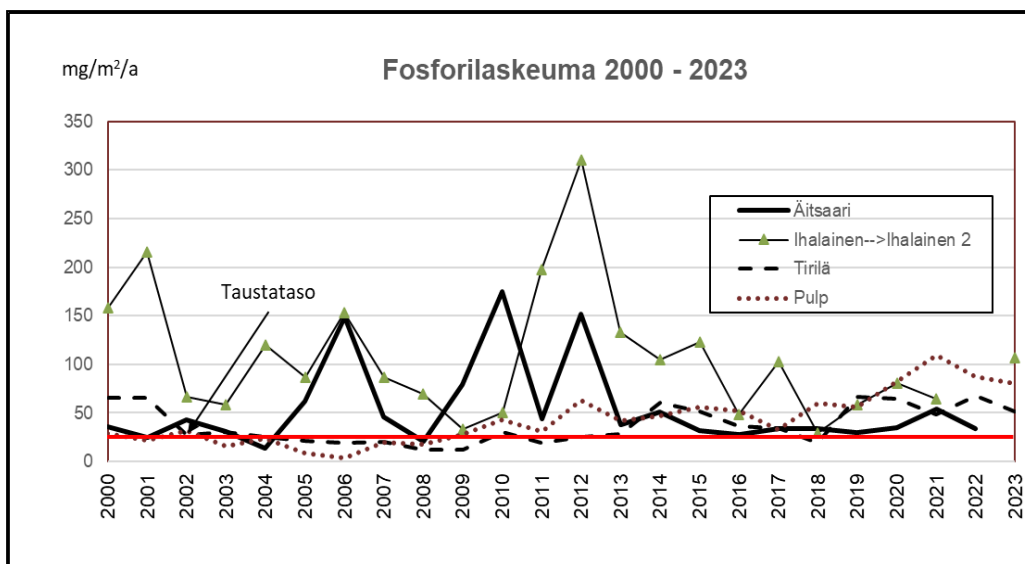
	Ihalainen 2	Tirilä	Pulp	Tavoite/ Taustataso
sadanta (mm)	709	666	693	-/-
pH	7,0	6,6	6,5	-/4,9
johtokyky (mS/m)	3,08	1,4	2,1	-/1,6
kokonaisrikki (mg/m ² /a)	400	224	278	300/196
kalsium (mg/m ² /a)	2 444	731	522	-/99
kokonaisfosfori (mg/m ² /a)	107	51	80	-/12,4
kokonaistyyppi (mg/m ² /a)	882	339	505	-/367
kokonaislaskeuma (mg/m ² /a)	15 997	9 546	18 539	-/-

Kuva 55: Lappeenrannan mittauspisteiden vuosilaskeumat vuonna 2023.

Kuva 56: Lappeenrannan mittauspisteiden rikin, kalsiumin ja pH:n vuosilaskeumat 2000 - 2023. Ihalaisen laskeumapisteen paikkaa muutettiin kesäkuussa 2022, ja uusi piste nimettiin Ihalainen 2:ksi. Äitsaaren laskeuman keräys on lopetettu 31.12.2022

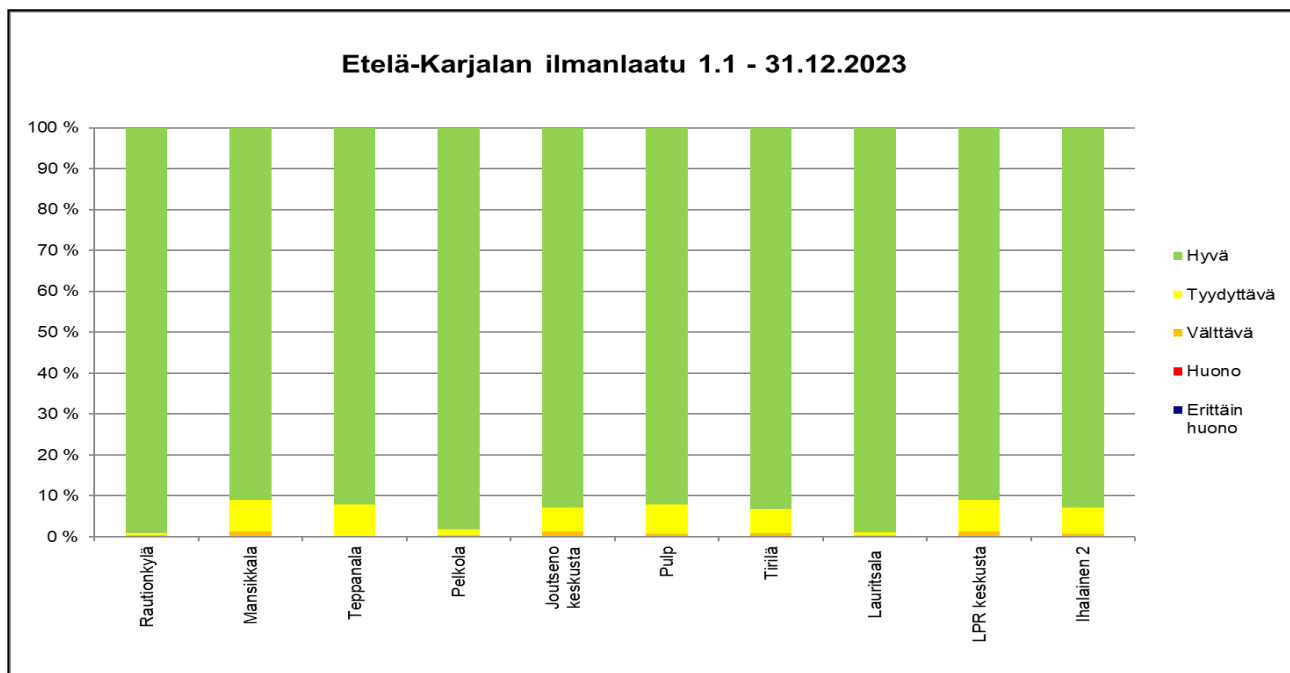

Kuva 57: Lappeenrannan mittauspisteiden laskeuman kokonaisfosforin, kokonaistypen ja johtokyvyn vuosilaskeumat 2000 – 2023. Ihalaisen laskeumapisteen paikkaa muutettiin kesäkuussa 2022, ja uusi piste nimettiin Ihalainen 2:ksi. Äitsaaren laskeuman keräys on lopetettu 31.12.2022

4. IMATRAN JA LAPPEENRANNAN ILMANLAATUTULOSTEN VERTAILU

4.1 Ilmanlaatuindeksi

Ilmanlaatuindeksillä arvioituna ilmanlaatu oli vuonna 2023 koko mittausverkon alueella suurimman osan aikaa hyvä (kuva 58). Kuitenkin huonoa ja erittäin huonoa ilmanlaatua mitattiin aika ajoin. Vuoden 2023 aikana Etelä-Karjalan ilmanlaatuun vaikutti mm. Venäjän rajan kiinniolo. Vuonna 2023 eniten huonon ja erittäin huonon ilmanlaadun tunteja mitattiin Lappeenrannan keskustassa ja Mansikkalassa (taulukko 27).

Kuva 58: Etelä-Karjalan ilmanlaatu eri mittauspisteillä tunti-indekseillä kuvattuna vuonna 2023

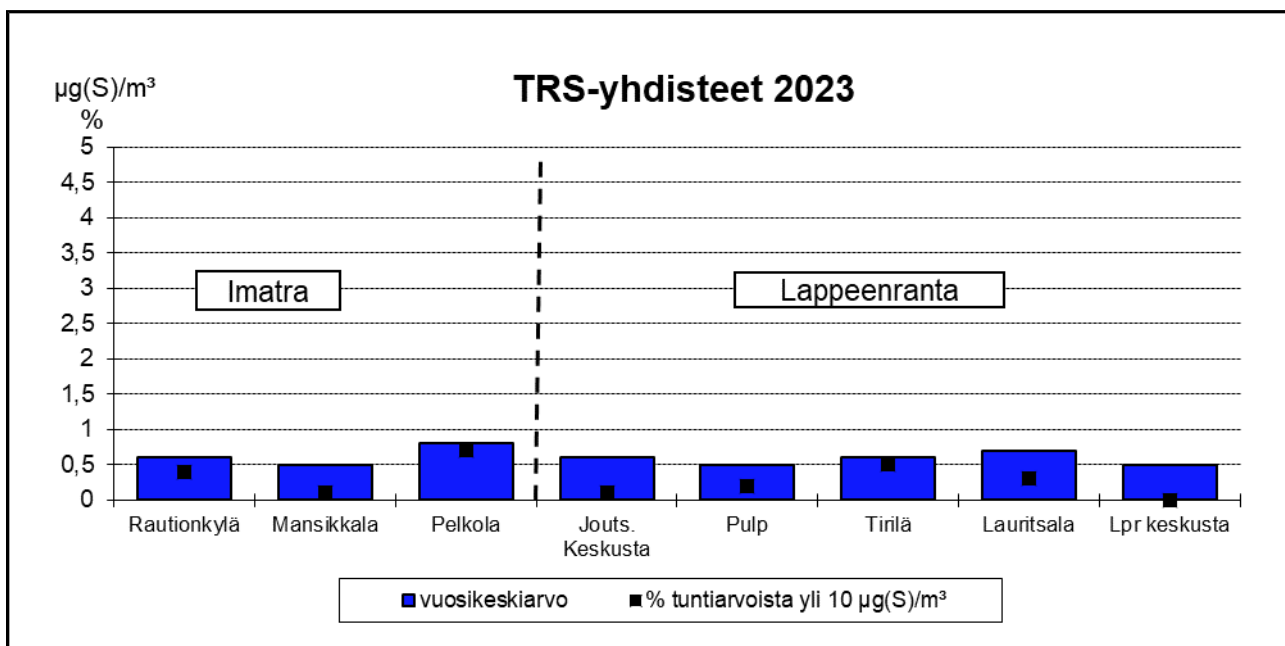
Taulukko 27: Etelä-Karjalan ilmanlaadun mittauspisteiden tunti-indeksien jakautuminen vuonna 2023

	Hyvä	Tyydyttävä	Välttävä	Huono	Erittäin huono		
Rautionkylä	8664	51	28	3	0	8746	kpl
Mansikkala	7963	677	90	17	3	8750	kpl
Teppanala	8031	673	10	0	1	8715	kpl
Pelkola	8589	120	30	7	0	8746	kpl
Joutseno keskusta	8118	516	92	13	1	8740	kpl
Pulp	8061	631	52	7	0	8751	kpl
Tirilä	8143	509	72	10	2	8736	kpl
Lauritsala	8211	64	20	4	0	8299	kpl
LPR keskusta	7977	666	92	15	7	8757	kpl
Ihalainen 2	8124	573	51	4	2	8754	kpl
Ojala-Tuomela	1050	187	17	2	0	1256	kpl

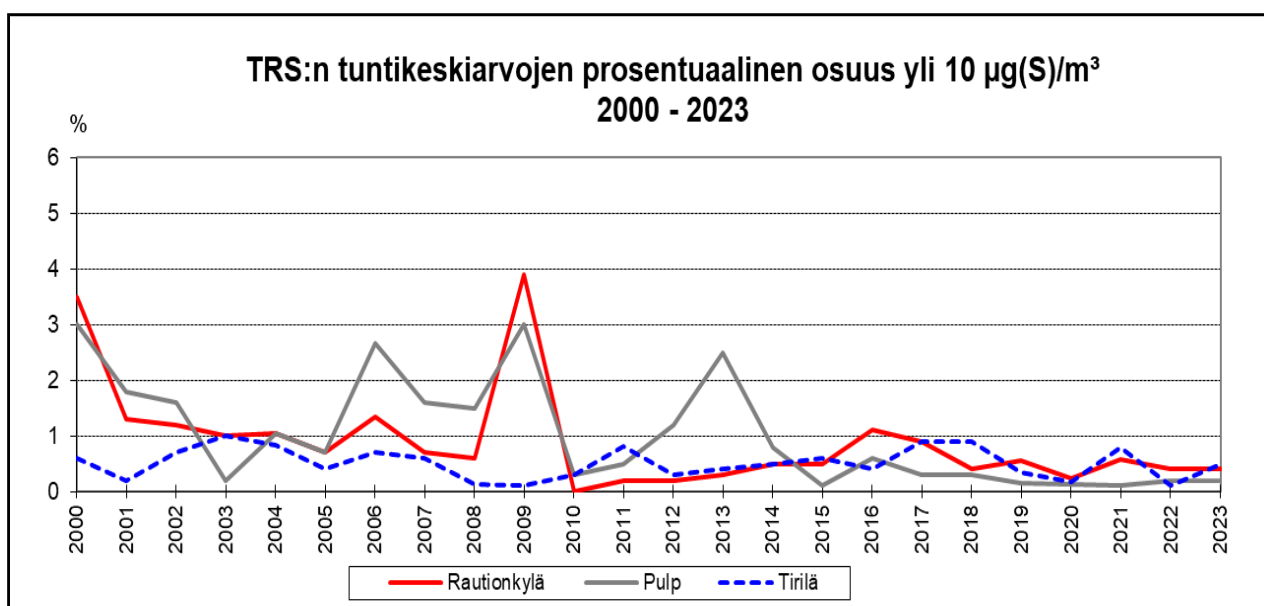
4.2 Haisevat rikkiyhdisteet (TRS)

Vuonna 2023 korkeimmat TRS-pitoisuudet mitattiin Imatran Pelkolassa. Vuorokausiohjearvo $10 \mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ ei ylittynyt millään Etelä-Karjalan mittauspisteellä vuonna 2023. Yli $10 \mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ tuntikeskiarvoja mitattiin Pelkolan mittauspisteellä 0,7 % mittausajasta (kuva 59).

Vuonna 2023 TRS-pitoisuudet olivat Rautionkylässä ja Pulpilla saman tasoisia kuin edellisenä vuonna, ja Tirilässä hiukan suurempia kuin edellisenä vuonna (kuva 60).

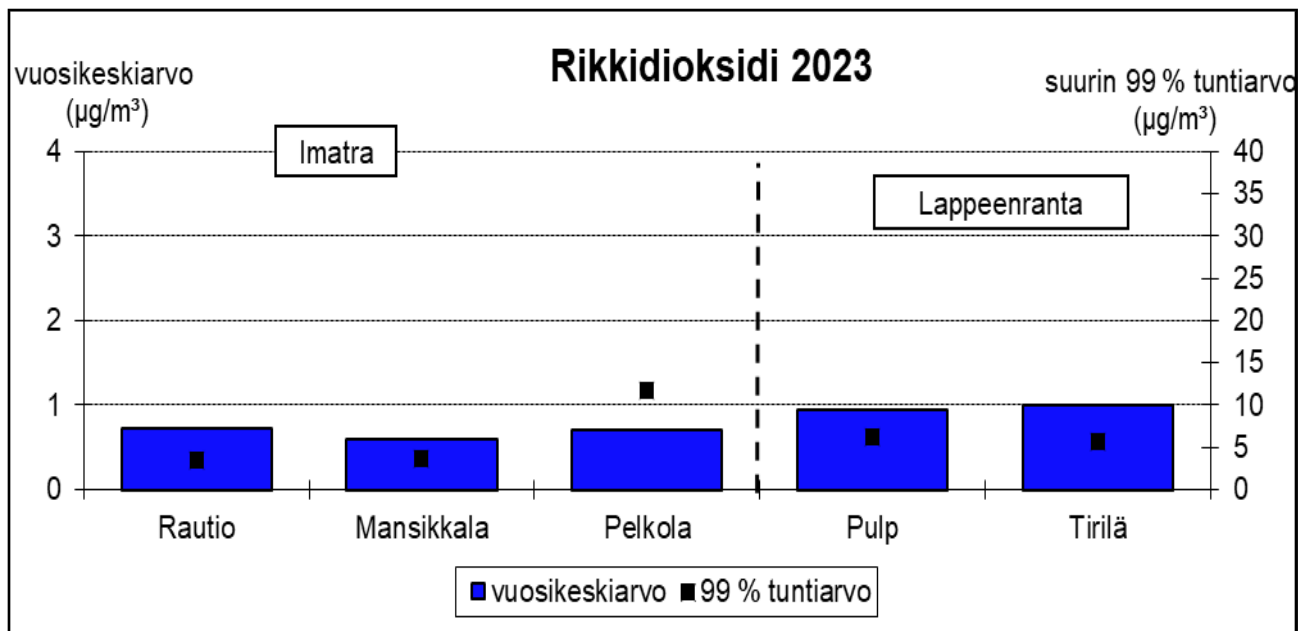
Kuva 59: Imatran ja Lappeenrannan mittauspisteiden vuoden 2023 TRS-yhdisteiden vuosikeskiarvot ja tuntipitoisuuden $10 \mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ ylitysten %-osuudet

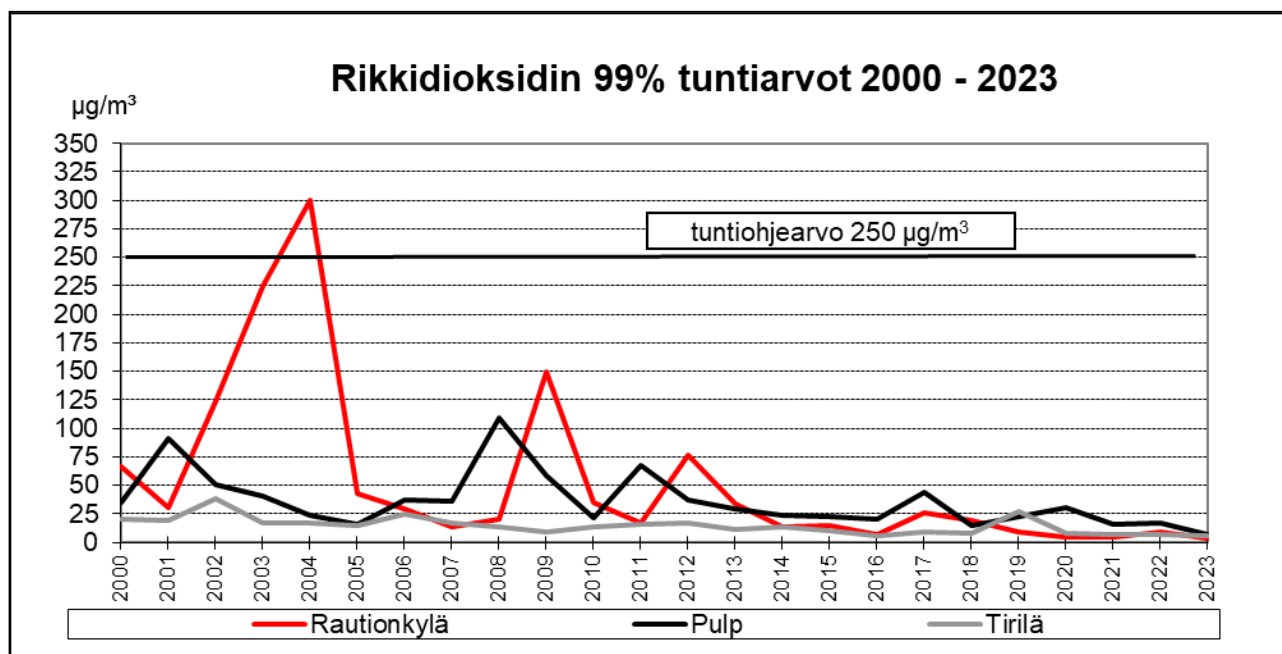
Kuva 60: TRS:n yli $10 \mu\text{g(S)}/\text{m}^3$ -tuntikeskiarvopitoisuuksien prosenttiosuudet vuosina 2000 - 2023 Rautionkylässä, Pulpilla ja Tirilässä

4.3 Rikkidioksidi (SO₂)

Mittausverkon suurimmat rikkidioksidipitoisuudet mitattiin Imatralla Pelkolassa ja pienimmät Imatralla Mansikkalan mittauspisteellä (kuva 61). Kaikilla mittauspisteillä pitoisuudet olivat alle valtioneuvoston ohje- ja raja-arvojen sekä alle WHO:n ohje- ja raja-arvojen.

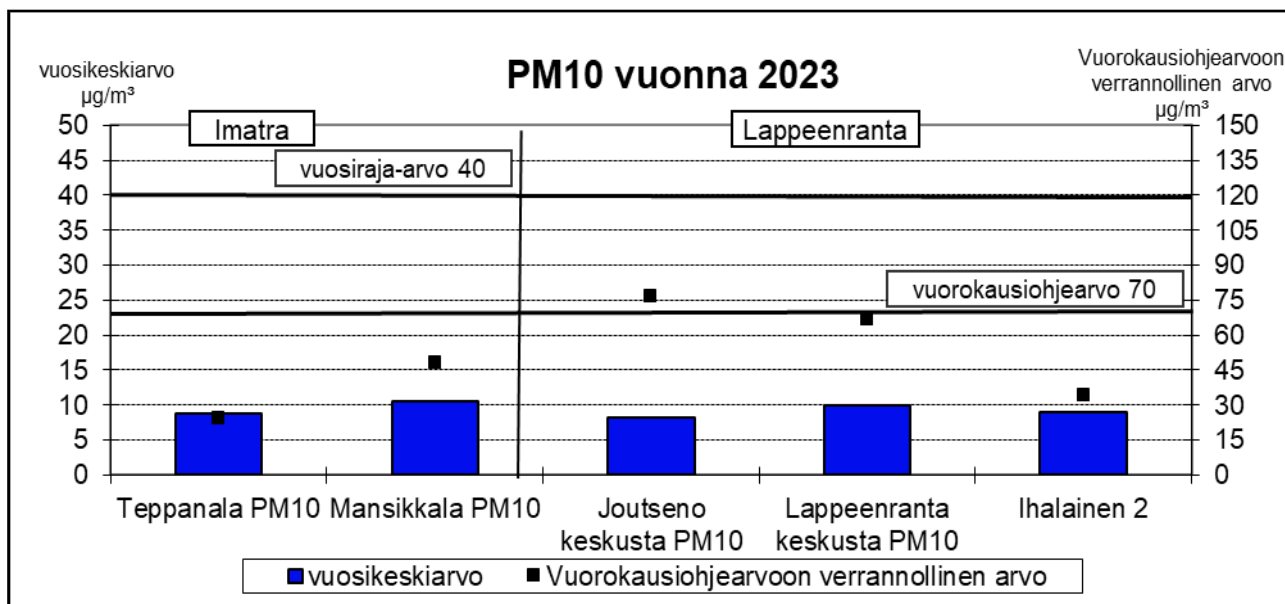
Kuva 61: Imatran ja Lappeenrannan mittauspisteiden vuoden 2023 rikkidioksidin vuosikeskiarvot ja tuntiohjeeseen verrattavat pitoisuudet (suurimmat kuukausien 99 % -tuntiarvoista).

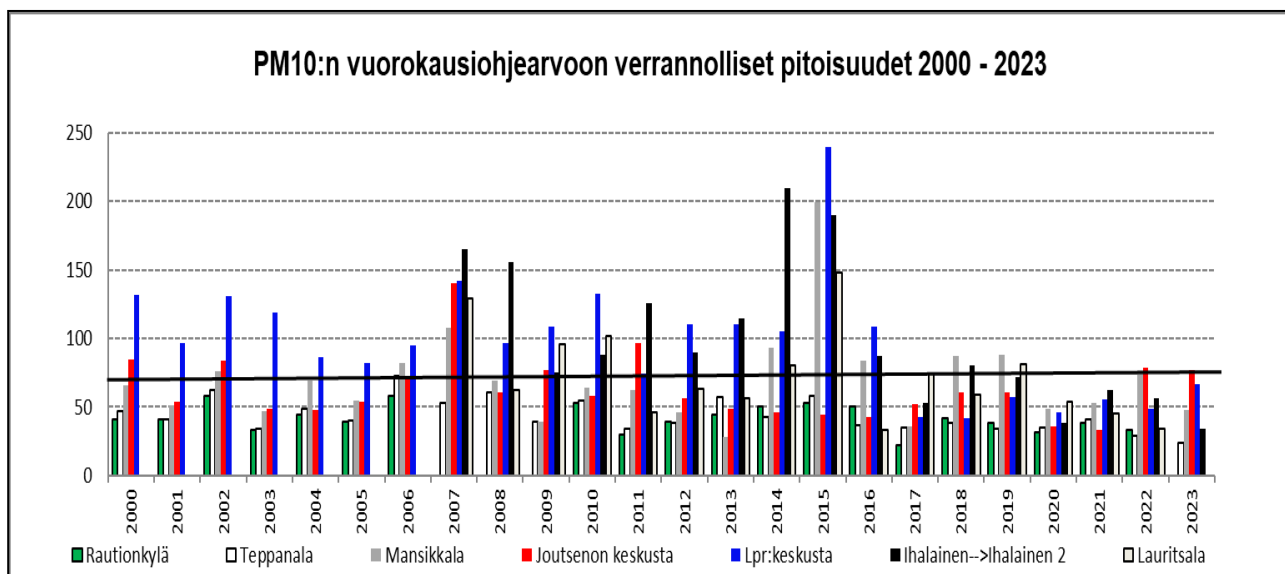
Kuva 62: Rikkidioksidin suurimmat 99% - tuntiarvot vuosina 2000 – 2023

4.4 Hiukkaset (PM10 ja PM2,5)

Hengitettävien hiukkasten eli PM10:n pitoisuudet ovat suurimpia kaupunkien keskusta-alueilla. Valtioneuvoston vuorokausiohjearvo (70 µg/m³) ylittyi Lappeenrannassa Joutsenon keskustan mittauspisteellä vuoden 2023 aikana (kuva 63). Raja-arvon numeerisarvon ylityksiä (sallittu 35 kappaletta) mitattiin Lappeenrannan keskustassa 4 kertaa, Joutsenon keskustassa 3 kertaa ja Mansikkalassa 2 kertaa. Valtioneuvoston raja-arvo ei ylittynyt Etelä-Karjalan mittausverkon alueella. WHO:n vuorokausiohjearvo ylittyi Imatran Mansikkalassa, ja Lappeenrannan ja Joutsenon keskustoissa.

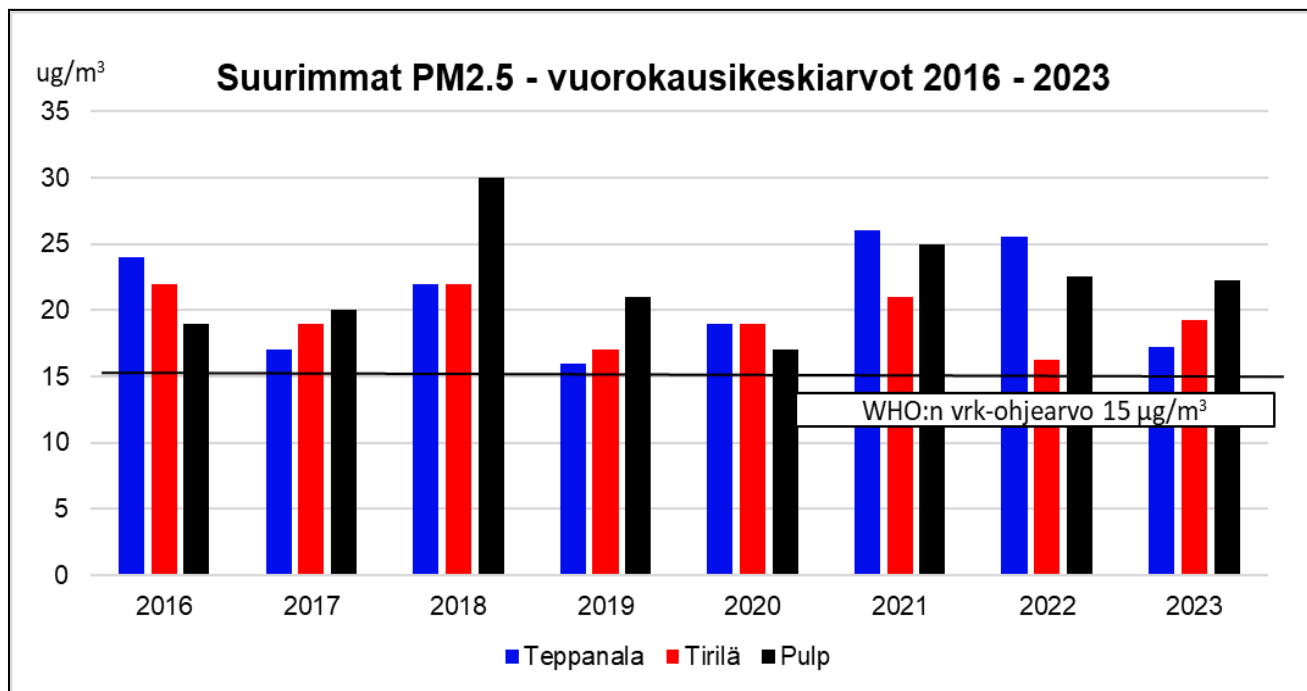

Kuva 63: PM10:n vuosikeskiarvot ja vuorokausiohjearvoon verrannolliset arvot vuonna 2023 Imatralla ja Lappeenrannassa

Kuva 64: PM10:n suurimmat kuukauden toiseksi suurimmista vuorokausikeskiarvoista vuosina 2000 – 2023 (Ihalainen vaihtui Ihalainen 2:ksi kesäkuussa 2022)

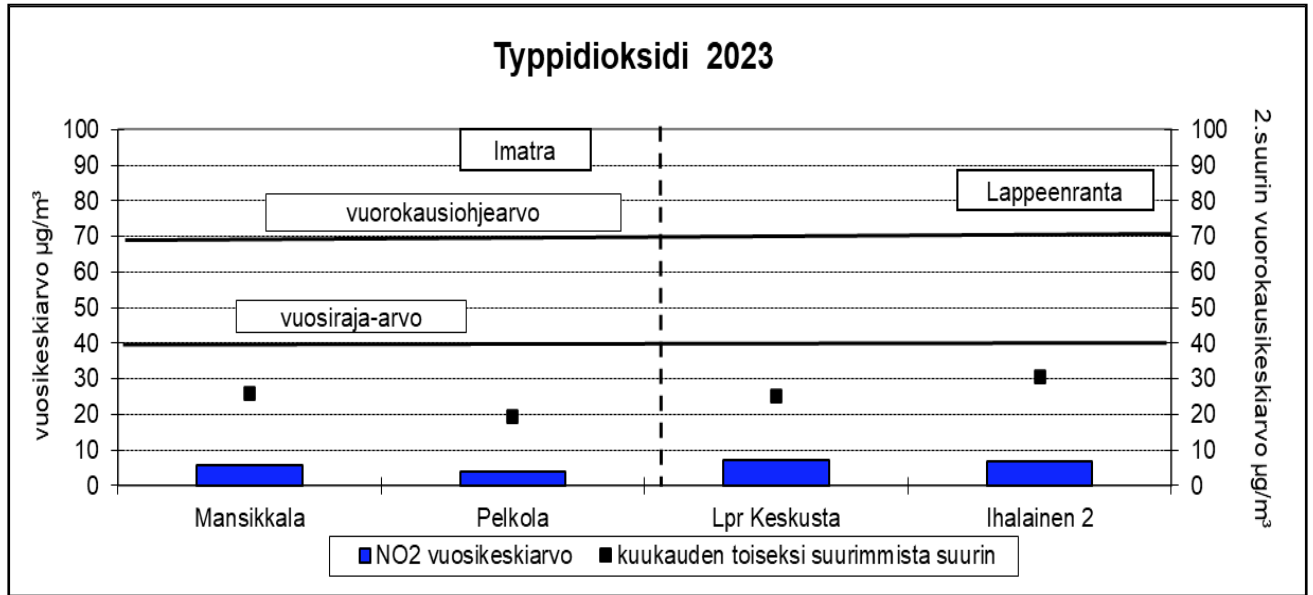
Pienhiukkasten eli PM_{2,5}:n pitoisuuksia mitattiin mittausverkon alueella kolmella mittauspisteellä, Imatralla Teppanalassa ja Lappeenrannassa Tirilässä ja Pulpilla. Kuvassa 65 tuloksia on verrattu WHO:n vuorokausiohjeeseen 15 µg/m³ (sallittuja ylityksiä 3 kpl vuoden aikana). WHO:n vuorokausiohjeen numeerisarvo ylittyi Imatran Teppanalassa 2 kertaa, Tirilässä 5 kertaa ja Pulpilla 6 kertaa. WHO:n vuorokausiohjeen ylittyi siis Tirilässä ja Pulpilla vuoden 2023 aikana.

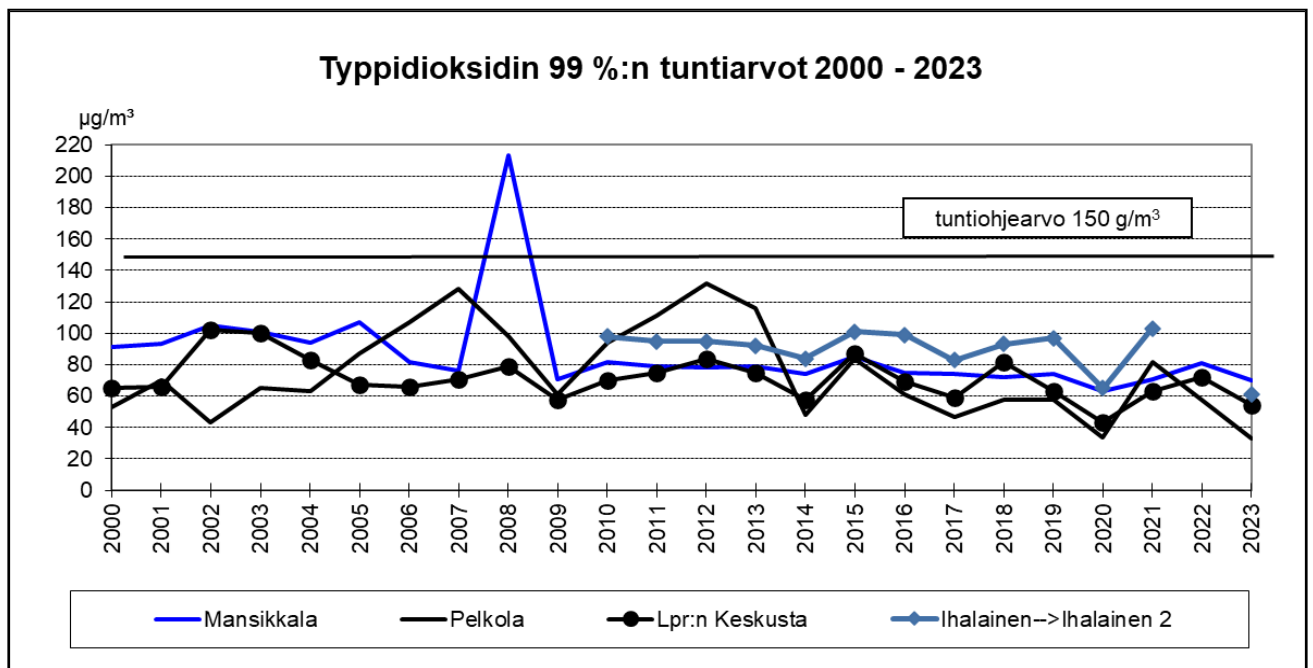
Kuva 65: PM_{2,5}:n suurimmat vuorokausikeskiarvot vuosina 2016 - 2023 Imatralla ja Lappeenrannassa

4.5 Typenoksidit (NO₂ ja NO)

Suurimmat typenoksidien pitoisuudet mitattiin Lappeenrannan Ihalainen 2:ssa (kuva 66). Vuonna 2023 ei millään mittauspisteellä ylittynyt valtioneuvoston tunti- tai vuorokausiohjeen eikä raja-arvot (kuvat 66 ja 67). Kuitenkin WHO:n tunti- ja vuorokausiohjeet ylittyivät Lappeenrannan Ihalainen 2:n mittauspisteellä. Vuonna 2023 Venäjän rajan kiinniolo vaikutti Etelä-Karjalan liikennemääriin ja siten typenoksidipitoisuuksiin.

Kuva 66: Imatran ja Lappeenrannan mittauspisteiden typpidioksidin vuosikeskiarvot ja vuorokausiohjeeseen (70 µg/m³) verrattavat pitoisuudet vuonna 2023

Kuva 67: Imatran ja Lappeenrannan mittauspisteiden typpidioksidin tuntiohjeeseen (150 µg/m³) verrattavat 99%-arvot vuosina 2000 – 2023 (µg/m³). Ihalaisen mittauspisteen paikkaa muutettiin elokuussa 2022, jonka jälkeen piste on nimetty Ihalainen 2:ksi.

5. TULOSTEN TARKASTELU

5.1 Imatran ilmanlaatu

Mansikkalan ilmanlaatu oli ilmanlaatuindeksillä arvioituna 68 % mittausajasta hyvää, 24 % tyydyttävää, 6 % välttävää, 1 % huonoa ja 1 % erittäin huonoa. Vuonna 2023 Mansikkalassa ilmanlaatua heikensivät eniten hiukkaspitoisuudet sekä kaukokulkeutuneet hiukkaset. Myös etelätuulilla Mansikkalaan kantautuneet hajurikkiyhdistepitoisuudet heikensivät Mansikkalan ilmanlaatua ajoittain. Rautionkylässä ilmanlaatu oli vuonna 2023 ilmanlaatuindeksin mukaan 92 % mittausajasta hyvää, 4 % tyydyttävää, 3 % välttävää ja 1 % huonoa. Erittäin huonoa ilmanlaatua ei Rautionkylässä mitattu lainkaan vuonna 2023. Rautionkylän ilmanlaatua heikensivät eniten hajurikkiyhdistepitoisuudet ja kaukokulkeuma. Vuonna 2023 Imatran ilmanlaatuun vaikutti Venäjän rajan kiinnioloista aiheutunut liikennemäärien väheneminen. Ilmanlaatu oli indeksien mukaan vuonna 2023 Mansikkalassa ja Rautionkylässä parempaa kuin edellisenä vuonna.

Vuonna 2023 suurimmat TRS-pitoisuudet mitattiin Pelkolan mittauspisteellä. Valtioneuvoston vuorokausiohjarvo ei ylittynyt millään Imatran TRS-pisteistä. Vuonna 2023 mitattiin Rautionkylässä ja Pelkolassa vähemmän korkeita TRS-pitoisuuksia kuin edellisenä vuotena.

Rikkidioksidin pitoisuudet olivat vuonna 2023 Imatran alueella alle valtioneuvoston ohje- ja raja-arvojen sekä alle WHO:n ohjarvojen. Pelkolassa mitattiin korkeampia pitoisuuksia kuin Rautionkylän ja Mansikkalan mittauspisteillä. Rikkidioksidin pitoisuudet ilmassa kohosivat tehtaiden prosessihäiriöiden aikana sekä etelätuulilla kaukokulkeuman aikana. Rikkidioksidin pitoisuudet Imatralla olivat korkeimmillaan 5 % valtioneuvoston ohjarvoista, 3 % raja-arvoista ja 10 % WHO:n ohjarvoista.

Imatralla typpidioksidin pitoisuudet olivat alle valtioneuvoston raja- ja ohjarvojen sekä alle WHO:n ohjarvojen vuonna 2023. Vuonna 2023 typpidioksidien pitoisuuksiin vaikutti Venäjän rajan kiinniolo. Pitoisuudet olivat Mansikkalassa ja Pelkolassa pienempiä kuin edellisenä vuonna. Mansikkalan typenoksidipitoisuudet olivat suurempia kuin Pelkolan mittauspisteellä. Suurimmat typpidioksidin pitoisuudet olivat Mansikkalassa 47 % valtioneuvoston ohjarvoista, 29 % raja-arvoista ja 97 % WHO:n ohjarvoista.

Vuonna 2023 hiukkaspitoisuudet olivat korkeimmillaan huhtikuussa katupölyn aikana. Hengitettävien hiukkasten eli PM10:n valtioneuvoston vuorokausiohjarvo ei ylittynyt Imatran mittauspisteillä. Valtioneuvoston raja-arvon numeerisarvo ylittyi Mansikkalassa kaksi kertaa, Teppanalassa ei ylityksiä mitattu. Raja-arvo ei ylittynyt, koska raja-arvon numeerisarvon on sallittu ylittävän 35 kertaa kalenterivuoden aikana. Kuitenkin WHO:n PM10:n vuorokausiohjarvo ylittyi Mansikkalassa.

Pienhiukkasten eli PM_{2,5}:n pitoisuuksia mitattiin Imatralla Teppanalan mittauspisteellä. Pienhiukkasille on Suomessa annettu vuosiraja-arvo 25 µg/m³, joka ei ylittynyt vuoden 2023 aikana. WHO on antanut pienhiukkasille vuorokausiohjearvon 15 µg/m³ ja vuosiohjearvon 5 µg/m³. WHO:n vuorokausiohjearvon on sallittu ylittävän 3 kertaa vuoden aikana. Teppanalan PM_{2.5} – pitoisuudet ylittivät WHO:n vuorokausiohjearvon numeerisarvon kaksi kertaa, mutta WHO:n PM_{2.5} vuosi- tai vuorokausiohjearvot eivät ylittyneet.

Sadeveden laskeuman määräitys lopetettiin Imatralla 31.12.2022.

5.2 Lappeenrannan ilmanlaatu

Vuonna 2023 Lappeenrannan keskustassa ilmanlaatu oli vuorokausi-indeksin mukaan 67 % hyvää, 25 % tyydyttävää, 6 % välttävää, 1 % huonoa ja 1 % erittäin huonoa. Tirilän ilmanlaatu oli 59 % hyvää, 33 % tyydyttävää, 6 % välttävää, 2 % huonoa ja alle 1 % erittäin huonoa. Joutsenon keskustassa ilmanlaatu oli 78 % hyvää, 16 % tyydyttävää, 5 % välttävää, 1 % huonoa ja 1 % erittäin huonoa. Eniten ilmanlaatua heikensi Lappeenrannassa katupölykausi.

Lappeenrannassa mitattiin vuonna 2023 enemmän kohonneita TRS – pitoisuuksia kuin edellisenä vuonna. Kohonneet TRS - pitoisuudet johtuivat useimmiten UPM Oyj Kaukaan tai Metsä Fibre Oy Joutsenon tehtaan prosessihäiriötilanteista ja/tai otollisista sääolosuhteista. Vuonna 2023 TRS:n valtioneuvoston vuorokausiohjearvo ei ylittynyt millään Lappeenrannan mittauspisteellä. Suurin vuorokausiohjearvoon verrattava pitoisuus oli Tirilässä 46 %, Pulpilla 31 %, Lauritsalassa 28 %, Joutsenon keskustassa 30 %, ja Lappeenrannan keskustassa 19 % ohjearvosta. TRS – vuosipitoisuustasot ovat pysytelleet samantasoisina viimeisten 10 vuoden aikana, mutta vuoden 2023 pitoisuustasot olivat hiukan korkeampi kuin edellisenä vuonna.

Valtioneuvoston antamat rikkidioksidin ohje- ja raja-arvot tai WHO:n ohjearvot eivät ylittyneet Lappeenrannassa vuonna 2023. Pulpin rikkidioksidin pitoisuudet olivat maksimissaan 7 % valtioneuvoston ohjearvoista ja Tirilän pitoisuudet 3 % valtioneuvoston ohjearvoista. Pulpin rikkidioksidin pitoisuudet olivat maksimissaan 72 % WHO:n ohjearvoista ja Tirilän pitoisuudet 17 % WHO:n ohjearvoista. Pulpin pitoisuudet kasvoivat luoteistuulten aikana eli tuulensuunnan ollessa Metsä Fibre Oy Joutsenon tehtaalta mittauspisteelle päin ja kaukokulkeuman vaikutuksesta. Tirilän pitoisuudet kasvoivat UPM Oyj Kaukaan tuulensuunnalla ja kaukokulkeuman vaikutuksesta. Lappeenrannassa mitatut rikkidioksidin pitoisuudet olivat hiukan alhaisempia kuin edellisenä vuotena. Vuosipitoisuustasot ovat pysyneet keskimäärin samantasoisena viimeisten kymmenen vuoden aikana.

Lappeenrannan typpidioksidin pitoisuudet eivät ylittäneet valtioneuvoston ohje- eivätkä raja-arvoja, mutta WHO:n vuorokausi- ja tuntiohjearvot ylittivät Ihalainen 2:n mittauspisteellä. Lappeenrannan keskustassa

valtioneuvoston ohjearvoihin verrattava pitoisuudet olivat suurimmillaan 36 % valtioneuvoston ohjearvoista ja Ihalainen 2:ssa 41 % valtioneuvoston ohjearvoista. Lappeenrannan keskustassa WHO:n ohjearvoihin verrattava pitoisuudet olivat suurimmillaan 97 % WHO:n ohjearvoista ja Ihalainen 2:ssa suurimmillaan 361 % WHO:n ohjearvoista. Vuonna 2023 Venäjän rajan kiinnioloista aiheutunut liikennemäärien aleneminen vaikutti vuoden 2023 typpidioksidien pitoisuuksiin.

Vuonna 2023 hiukkaspitoisuudet olivat korkeimmillaan huhtikuussa katupölyn aikana. Valtioneuvoston PM10 - vuorokausiohjearvo ylittyi Joutsenon keskustassa. Valtioneuvoston vuorokausiraja-arvon numeerisarvo $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ylittyi Lappeenrannan keskustassa neljä kertaa ja Joutsenon keskustassa kolme kertaa. Varsinainen PM10:n raja-arvo ei ylittynyt millään Lappeenrannan hiukkasmittauspisteellä, koska raja-arvon numeerisarvo saa ylittyä 35 kertaa vuodessa. WHO:n vuorokausiohjearvo $45 \mu\text{g}/\text{m}^3$, joka saa ylittyä 3 kertaa vuoden aikana, ylittyi vuonna 2023 Lappeenrannan keskustassa ja Joutsenon keskustassa. Vuonna 2023 hiukkaspitoisuudet olivat Joutsenon keskustassa pienempiä kuin edellisenä vuonna, ja Lappeenrannan keskustassa suurempia kuin edellisenä vuonna.

Lappeenrannassa Pulpilla ja Tirilässä pienhiukkasten eli PM_{2,5}:n pitoisuudet ylittivät WHO:n vuorokausiohjearvon $15 \mu\text{g}/\text{m}^3$ vuoden 2023 aikana. WHO:n ohjearvon $15 \mu\text{g}/\text{m}^3$ numeerisarvon on sallittu ylittävän 3 kertaa vuoden aikana, Pulpilla arvo ylittyi 6 kertaa ja Tirilässä 5 kertaa. Pulpilla ja Tirilässä PM_{2.5}-pitoisuustasoa nostaa läheisten asuinalueiden polttoperäisten hiukkaspäästöjen lisäksi läheisten metsäteollisuusalueiden hiukkaspäästöt. Suomen valtioneuvoston PM_{2.5} - vuosiraja-arvo $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ tai WHO:n vuosiohjearvo $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ eivät ylittyneet Lappeenrannan mittauspisteillä vuonna 2023.

Sadeveden laskeumaa kerättiin Lappeenrannassa vuonna 2023 Ihalainen 2:ssa, Tirilässä ja Pulpilla. Rikkilaskeuman tavoitetaso ylittyi vain Ihalainen 2:n laskeumapisteellä. Rikki-, fosfori- ja kalsiumtasot olivat Lappeenrannan laskeumapisteillä suurempia kuin taustatasot. Kaikkien Lappeenrannan laskeumapisteiden pH oli korkeampi kuin Virolahden Ääpäälän taustataso. Lappeenrannan sadeveden laskeumien määritys lopetettiin 31.12.2023.

6. KIRJALLISUUSLUETTELO

Järvinen O. ja Vänni T., 1991: Sadeveden pitoisuus- ja laskeuma-arvot Suomessa vuonna 1991. Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja Nro 400. Vesi- ja ympäristöhallitus, Helsinki, 74 s.

Järvinen O. ja Vänni T., 1994: Sadeveden pitoisuus- ja laskeuma-arvot Suomessa vuonna 1992. Vesi- ja Ympäristöhallituksen monistesarja Nro 510. Vesi- ja Ympäristöhallitus, Helsinki, 68 s.

Järvinen O. ja Vänni T., 1994: Sadeveden pitoisuus- ja laskeuma-arvot Suomessa vuonna 1993. Vesi- ja Ympäristöhallituksen monistesarja Nro 579. Vesi- ja Ympäristöhallitus, Helsinki, 68 s.

Järvinen O. ja Vänni T., 1997: Sadeveden pitoisuus- ja laskeuma-arvot Suomessa vuonna 1995. Suomen Ympäristökeskuksen moniste Nro 78. Suomen Ympäristökeskus, Helsinki, 68 s.

Järvinen O. ja Vänni T., 1998: Sadeveden pitoisuus- ja laskeuma-arvot Suomessa vuonna 1996. Suomen Ympäristökeskuksen moniste Nro 120. Suomen Ympäristökeskus, Helsinki, 67 s.

Partti-Pellinen ym. 1993: Hajurikkiyhdisteet Svetogorskin alueen ilmassa: vaikutukset väestön terveyteen. Imatran, Enson ja Varkauden ilman rikkiyhdisteet ja väestön terveys (IEVA). Etelä-Karjalan Allergia- ja ympäristöinstituutti, 24 s.

Ympäristöministeriö 1991: Etelä-Karjalan ilman hajurikkiyhdisteet ja terveys. Selvitys 94. Ympäristöministeriö, ympäristönsuojelunosasto, 64 s.

Valtioneuvoston päätös nro 480/1996 ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitearvoista.

Valtioneuvoston asetus nro 79/2017 ilmanlaadusta.

Ilmatieteenlaitos 2002. Tilastoja suomen ilmastosta 1971-2000. Ilmastotilastoja Suomesta No.2002:1. Helsinki, 99s.

VTT rakennus- ja yhdyskuntatekniikka 2004. Suomen tieliikenteen pakokaasupäästöt, LIISA 2003 laskentajärjestelmä. Tutkimusraportti RTE 2814/04. Espoo, 50s.

Ilmatieteenlaitos 2004. Ilmanlaadun mittausohje, versio 1.0. Helsinki, 68s.

26.1.2017/79

Dokumentin versiot

- [Viitetiedot](#)
- [På svenska](#)

Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta

Katso tekijänoikeudellinen huomautus [käyttöehdoissa](#).

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään ympäristönsuojelulain ([527/2014](#)) nojalla:

1 §

Tarkoitus

Tässä asetuksessa säädetään ilmanlaadusta ja sen parantamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/50/EY täytäntöön panemiseksi tarpeellisista ympäristönsuojelulakia ([527/2014](#)) täydentävistä säännöksistä.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *ilmalla* ulkoilmaa alailmakehässä, lukuun ottamatta työpaikoille asetettavista turvallisuutta ja terveyttä koskevista vähimmäisvaatimuksista annetussa neuvoston direktiivissä 89/654/ETY määriteltyjä työpaikkoja, joihin sovelletaan työterveyttä ja -turvallisuutta koskevia säännöksiä ja joille yleisöllä ei ole säännöllistä pääsyä;
- 2) *epäpuhtaudella* ilmassa olevaa ainetta, jolla voi olla haitallisia terveys- tai ympäristövaikutuksia;
- 3) *ilmanlaadun seurannalla* menetelmiä, joilla mitataan, lasketaan, ennustetaan tai muulla tavoin arvioidaan epäpuhtauksien pitoisuutta ilmassa;
- 4) *raja-arvolla* tieteellisin perustein terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi vahvistettua ilman epäpuhtauden pitoisuutta, joka on alitettava määräajassa ja jota ei saa ylittää sen jälkeen kun raja-arvo on saavutettu;
- 5) *kriittisellä tasolla* tieteellisin perustein vahvistettua ilman epäpuhtauden pitoisuutta, jota suuremmat pitoisuudet voivat aiheuttaa suoria haitallisia vaikutuksia kasvillisuudessa tai ekosysteemeissä;
- 6) *tavoitearvolla* ilman epäpuhtauden pitoisuutta tai kuormitusta, joka on mahdollisuuksien mukaan alitettava määräajassa ja jolla pyritään vähentämään haitallisia terveys- ja ympäristövaikutuksia;

- 7) *pitkän ajan tavoitteella* ilman epäpuhtauden pitoisuutta tai kuormitusta, joka on alitettava pitkän ajan kuluessa ihmisten terveyden ja ympäristön suojelemiseksi tehokkaasti, paitsi jos alittaminen ei ole mahdollista oikeasuhtaisin toimin;
- 8) *keskimääräisellä altistumisindikaattorilla* pienhiukkasten pitoisuutta, joka on määritelty ympäristönsuojelulain ([527/2014](#)) [143 §:n](#) 2 momentissa tarkoitetun pääkaupunkiseudulla sijaitsevan kaupunkitausta-aseman mittaustulosten perusteella ja jota käytetään altistumisen pitoisuuskaton toteutumisen seurannassa sekä altistumisen vähennystavoitteen laskennassa ja sen seurannassa;
- 9) *kansallisella altistumisen pitoisuuskatolla* väestön keskimääräisen pienhiukkasaltistumisen enimmäispitoisuutta, joka on vahvistettu terveyshaittojen vähentämiseksi ja joka on alitettava määräajassa;
- 10) *kansallisella altistumisen vähennystavoitteella* väestön keskimääräisen pienhiukkasaltistumisen prosentuaalista pientymistä, joka on vahvistettu terveyshaittojen vähentämiseksi ja joka on mahdollisuuksien mukaan saavutettava määräajassa;
- 11) *varoituskynnyksellä* ilman epäpuhtauden pitoisuutta, jonka ylittyessä lyhytaikainenkin altistuminen voi vaarantaa yleisesti ihmisten terveyttä;
- 12) *tiedotuskynnyksellä* ilman epäpuhtauden pitoisuutta, jonka ylittyessä lyhytaikainenkin altistuminen voi vaarantaa ilman epäpuhtauksille herkkien väestöryhmien terveyttä;
- 13) *seuranta-alueella* yhden tai useamman elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimialuetta sekä väestökeskittymää, jotka on lueteltu liitteessä 1;
- 14) *väestökeskittymällä* yhtä tai useampaa kuntaa tai muuta taajaan rakennettua aluetta, jonka asukasluku on vähintään 250 000;
- 15) *kaupunkitausta-alueella* kaupunkialueita, joilla ilman epäpuhtauksien pitoisuudet edustavat kaupunkiväestön yleistä altistumista;
- 16) *typen oksidien (NO_x) pitoisuudella* typpidioksidin (NO₂) ja typpioksidin (NO) yhteenlaskettua pitoisuutta typpidioksidiksi laskettuna;
- 17) *hengitettävillä hiukkasilla (PM₁₀)* hiukkasia, joiden standardin EN 12341 mukaisesti määritetty leikkausraja aerodynaamiselta halkaisijaltaan 10 µm:n kokoisille hiukkasille on 50 prosenttia;
- 18) *pienhiukkasilla (PM_{2,5})* hiukkasia, joiden standardin EN 12341 mukaisesti määritetty leikkausraja aerodynaamiselta halkaisijaltaan 2,5 µm:n kokoisille hiukkasille on 50 prosenttia;
- 19) *otsonia muodostavilla yhdisteillä* liitteessä 6 mainittuja aineita ja muita sellaisia aineita, jotka osaltaan aiheuttavat alailmakehän otsonin muodostumista;
- 20) *haihtuvilla orgaanisilla yhdisteillä* ihmisen toiminnasta tai luonnosta peräisin olevia orgaanisia yhdisteitä, jotka voivat tuottaa valokemiallisia hapettimia reagoiessaan auringonvalossa typen oksidien kanssa, ei kuitenkaan metaania;

21) *AOT40:llä* ($\mu\text{g}/\text{m}^3\text{h}$) otsonin kuormitusta, joka ilmaistaa 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ylittävien otsonin tuntipitoisuuksien ja 80 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ erotuksen kumulatiivisena summana määrätystä ajanjaksolta laskettuna päivittäisistä tuntiarvoista;

22) *ylemmällä arviointikynnyksellä* ilman epäpuhtauden pitoisuutta, jota korkeammissa pitoisuuksissa seuranta-alueella jatkuvat mittaukset ovat ensisijainen ilmanlaadun seurantamenetelmä ja jota alemmissa pitoisuuksissa jatkuvien mittausten tarve on vähäisempi ja ilmanlaadun arvioinnissa voidaan käyttää jatkuvien mittausten ja mallintamistekniikoiden tai suuntaa-antavien mittausten yhdistelmää;

23) *alemmalla arviointikynnyksellä* ilman epäpuhtauden pitoisuutta, jota alemmissa pitoisuuksissa ilmanlaadun arvioimiseksi riittää, että seuranta-alueella käytetään yksinomaan mallintamista tai muita menetelmiä, kuten päästökartoituksia;

24) *jatkuvilla mittauksilla* kiinteillä mittausasemilla jatkuvatoimisesti tai satunnaisotannalla tehtyjä mittauksia, jotka täyttävät liitteen 8 laatutavoitteet;

25) *suuntaa-antavilla mittauksilla* kiinteillä tai siirrettävillä mittausasemilla tehtyjä yleensä lyhytkestoisia tai otantaan perustuvia mittauksia, jotka täyttävät liitteen 8 laatutavoitteet;

26) *vertailumenetelmällä* liitteen 10 mukaisia näytteenotto- ja analyysimenetelmiä.

3 §

Viranomaiset ja niiden tehtävät ilmanlaadun seurannassa

Kunnan velvollisuudesta huolehtia paikallisten olojen edellyttämästä ilmanlaadun seurannasta sekä ilmanlaadun seurannasta pääkaupunkiseudulla säädetään ympäristönsuojelulain 143 §:ssä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten on oltava selvillä ilmanlaadusta ja huolehdittava siitä, että niiden alueella ilmanlaadun seuranta on järjestetty hyvin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten on myös varmistettava, että tarpeelliset alueelliset seurantatiedot toimitetaan merkittäviksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmän ilmanlaatuosaan.

Ilmatieteen laitos huolehtii tässä asetuksessa säädettyjen epäpuhtauksien seurannasta maaseututausta-alueilla sijaitsevilla mittausasemilla (*maaseututausta-asema*). Lisäksi Ilmatieteen laitos toimii ympäristönsuojelulain 25 §:n nojalla nimettynä ilmanlaadun kansallisena vertailulaboratoriona ja ylläpitää ympäristönsuojelulain 222 §:ssä tarkoitetun ympäristönsuojelun tietojärjestelmän ilmanlaatuosaa.

4 §

Raja-arvot ilman epäpuhtauksille

Terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi rikkidioksidin, typpidioksidin, hiilimonoksidin, bentseenin, lyijyn ja hiukkasten pitoisuudet ulkoilmassa liitteen 3 mukaisesti arvioituina eivät saa ylittää seuraavia raja-arvoja:

Aine	Keskiarvon laskenta-aika ¹⁾	Raja-arvo ²⁾	Sallittujen ylitysten määrä	Ajankohta, josta lähtien
------	--	-------------------------	-----------------------------	--------------------------

		$\mu\text{g}/\text{m}^3$	kalenterivuodessa (vertailujakso)	raja-arvot ovat olleet voimassa
Rikkidioksidi (SO_2)	1 tunti	350	24	1.1.2005
	24 tuntia	125	3	1.1.2005
Typpidioksidi (NO_2)	1 tunti	200	18	1.1.2010
	kalenterivuosi	40	–	1.1.2010
Hiilimonoksidi (CO)	8 tuntia ³⁾	10 000	–	1.1.2005
Bentseeni (C_6H_6)	kalenterivuosi	5	–	1.1.2010
Lyijy (Pb)	kalenterivuosi	0,5	–	15.8.2001
Hengitettävät hiukkaset (PM_{10})	24 tuntia	50	35	1.1.2005
	kalenterivuosi	40	–	1.1.2005
Pienhiukkaset ($\text{PM}_{2,5}$)	kalenterivuosi	25	–	1.1.2010

¹⁾ Mittaustuloksia yhdistettäessä ja tilastollisia tunnuslukuja laskettaessa on noudatettava liitteen 9 perusteita.

²⁾ Kaasumaisilla yhdisteillä tulokset ilmaistaan 293 K lämpötilassa ja 101,3 kPa paineessa. Lyijyn ja hiukkasten tulokset ilmaistaan ulkoilman lämpötilassa ja paineessa.

³⁾ Vuorokauden korkein kahdeksan tunnin keskiarvo valitaan tarkastelemalla kahdeksan tunnin liukuvia keskiarvoja. Kukin kahdeksan tunnin jakso osoitetaan sille päivälle, jona jakso päättyy.

Pitoisuuksien alittaessa 1 momentissa tarkoitettut raja-arvot, pitoisuudet on pidettävä raja-arvojen alapuolella ja pyrittävä mahdollisuuksien mukaan estämään pitoisuuksien nouseminen.

5 §

Tavoitearvot otsonille

Terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi ja kasvillisuuden suojelemiseksi otsonin tavoitearvot liitteen 4 mukaisesti arvioituna ovat:

Peruste	Keskiarvon laskenta-aika tai tilastollinen tunnusluku ¹⁾	Tavoitearvo vuodelle 2010 ²⁾
Terveyshaittojen ehkäiseminen ja vähentäminen	8 tuntia ³⁾	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, joka saa ylittyä enintään 25 päivänä kalenterivuodessa kolmen vuoden keskiarvona

Kasvillisuuden suojeleminen

AOT40 ⁴⁾

18 000 µg/m³ h viiden vuoden keskiarvona

¹⁾ Mittaustuloksia yhdistettäessä ja tilastollisia tunnuslukuja laskettaessa on noudatettava liitteen 9 perusteita.

²⁾ Tulokset ilmaistaan 293 K lämpötilassa ja 101,3 kPa paineessa

³⁾ Vuorokauden korkein kahdeksan tunnin keskiarvo valitaan tarkastelemalla kahdeksan tunnin liukuvia keskiarvoja. Kukin kahdeksan tunnin jakso osoitetaan sille päivälle, jona se päättyy.

⁴⁾ AOT40 lasketaan 1.5.–31.7. välisen ajan tuntiarvoista, jotka mitataan klo 9.00–21.00 välisenä aikana Suomen normaaliaikaa, joka on klo 10.00–22.00 Suomen kesäaikaa

Vuoden 2010 tavoitearvojen toteutuminen lasketaan aineistosta, jonka ensimmäinen vuosi on 2010. Jos valideja mittaustuloksia ei ole peräkkäisiltä vuosilta riittävästi taulukossa tarkoitettujen kolmen tai viiden vuoden keskiarvojen laskemiseksi, terveyshaittojen ehkäisemistä ja vähentämistä koskevan tavoitearvon toteutumisen tarkistamiseksi riittävät pitoisuustiedot yhdeltä vuodelta ja kasvillisuuden suojelemista koskevan tavoitearvon toteutumisen tarkistamiseksi tiedot kolmelta vuodelta.

Pitoisuuksien alittaessa 1 momentissa tarkoitettujen otsonin tavoitearvot, otsonipitoisuudet on pidettävä tavoitearvojen alapuolella ja pyrittävä mahdollisuuksien mukaan estämään pitoisuuksien nouseminen.

6 §

Pitkän ajan tavoitteet otsonille

Terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi ja kasvillisuuden suojelemiseksi pitkän ajan tavoitteet otsonille liitteen 4 mukaisesti arvioituna ovat:

Peruste	Keskiarvon laskenta- aika tai tilastollinen tunnusluku ¹⁾	Pitkän ajan tavoite ²⁾
Terveyshaittojen ehkäiseminen ja vähentäminen	8 tuntia ³⁾	120 µg/m ³ kalenterivuoden aikana
Kasvillisuuden suojeleminen	AOT40 ⁴⁾	6 000 µg/m ³ h

¹⁾ Mittaustuloksia yhdistettäessä ja tilastollisia tunnuslukuja laskettaessa on noudatettava liitteen 9 perusteita.

²⁾ Tulokset ilmaistaan 293 K lämpötilassa ja 101,3 kPa paineessa.

³⁾ Vuorokauden korkein kahdeksan tunnin keskiarvo

valitaan tarkastelemalla kahdeksan tunnin liukuvia keskiarvoja. Kukin kahdeksan tunnin jakso osoitetaan sille päivälle, jona se päättyy.

⁴⁾ AOT40 lasketaan 1.5.–31.7. välisen ajan tuntiarvoista, jotka mitataan klo 9.00–21.00 välisenä aikana Suomen normaaliaikaa, joka on klo 10.00–22.00 Suomen kesäaikaa

Pitoisuuksien alittaessa 1 momentissa tarkoitettujen otsonin pitkän ajan tavoitteet, otsonipitoisuudet on pidettävä pitkän ajan tavoitteiden alapuolella ja pyrittävä estämään pitoisuuksien nouseminen, siinä määrin kuin se on mahdollista ottaen huomioon otsonin aiheuttaman ilman pilaantumisen rajat ylittävä luonne ja meteorologiset olosuhteet.

7 §

Kriittiset tasot rikkidioksidille ja typen oksideille

Kasvillisuuden ja ekosysteemien suojelemiseksi rikkidioksidin tai typen oksidien pitoisuudet ulkoilmassa liitteen 3 mukaisesti arvioituina eivät saa ylittää seuraavia kriittisiä tasoja:

Aine	Keskiarvon laskenta- aika ¹⁾	Kriittinen taso ²⁾	Ajankohta, josta lähtien kriittiset tasot ovat olleet voimassa
Rikkidioksidi (SO ₂)	kalenterivuosi ja talvikausi (1.10.– 31.3.)	20 µg/m ³	15.8.2001
Typen oksidit (NO _x)	kalenterivuosi	30 µg/m ³	15.8.2001

¹⁾ Mittaustuloksia yhdistettäessä ja tilastollisia tunnuslukuja laskettaessa on noudatettava liitteen 9 perusteita.

²⁾ Tulokset ilmaistaan 293 K lämpötilassa ja 101,3 kPa paineessa.

8 §

Tiedotus- ja varoituskyynykset

Rikkidioksidin varoituskyynnys on 500 µg/m³ (293 K, 101,3 kPa) mitattuna kolmen perättäisen tunnin aikana.

Typpidioksidin varoituskyynnys on 400 µg/m³ (293 K, 101,3 kPa) mitattuna kolmen perättäisen tunnin aikana.

Otsonin tiedotuskyynnys on 180 µg/m³ (293 K, 101,3 kPa) ja varoituskyynnys 240 µg/m³ (293 K, 101,3 kPa) tuntikeskiarvona.

9 §

Kansallinen altistumisen pitoisuuskatto ja altistumisen vähennystavoite pienhiukkasille

Pienhiukkasten kansallisen altistumisen pitoisuuskaton toteutumisen seurannassa sekä altistumisen vähennystavoitteen laskennassa ja sen seurannassa käytettävä keskimääräinen altistumisindikaattori lasketaan ympäristönsuojelulain 143 §:n 2 momentissa tarkoitetun, pääkaupunkiseudulla sijaitsevan kaupunkitausta-aseman mittaustulosten kolmen kalenterivuoden liukuvana keskiarvona, siten että:

- 1) vuoden 2010 keskimääräinen altistumisindikaattori on vuosien 2009–2011 pitoisuuskeskiarvo;
- 2) vuoden 2015 keskimääräinen altistumisindikaattori on vuosien 2013–2015 pitoisuuskeskiarvo;
- 3) vuoden 2020 keskimääräinen altistumisindikaattori on vuosien 2018–2020 pitoisuuskeskiarvo.

Kansallinen altistumisen pitoisuuskatto pienhiukkasille liitteen 3 mukaisesti arvioituna on 31 päivästä joulukuuta 2015 alkaen $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Kansallinen altistumisen vähennystavoite pienhiukkasille vuosina 2010–2020 liitteen 3 mukaisesti arvioituna on nolla prosenttia. Altistumisen vähennystavoitteen arvioinnissa käytettävä vuoden 2020 keskimääräinen altistumisindikaattori liitteen 3 mukaisesti arvioituna saa olla kuitenkin enintään $8,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

10 §

Ilmanlaadun seuranta-alueet

Ilmanlaadun seuranta-alueet luetellaan liitteessä 1.

11 §

Ilmanlaadun seurannan järjestäminen

Seuranta-alueella ilmanlaadun seurannan suunnittelussa on otettava huomioon liitteen 2 mukaiset ilmanlaadun arviointikynnykset, liitteiden 3 ja 4 mukaiset perusteet mittausalueiden valinnalle ja mittausasemien sijoittamiselle sekä liitteen 8 mukaiset seurantamenetelmien laatutavoitteet.

Rikkidioksidin, typpidioksidin, hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten, lyijyn, hiilimonoksidin ja bentseenin jatkuvia mittauksia on tehtävä liitteessä 5 olevan I kohdan edellyttämässä laajuudessa seuranta-alueilla, joilla ylempi arviointikynnys ylittyy sekä seuranta-alueilla, joilla ilman epäpuhtauksien pitoisuudet ovat ylempään ja alemman arviointikynnyksen välissä. Jos ilman epäpuhtauksien pitoisuudet ovat alemman arviointikynnyksen alapuolella riittää, että ilmanlaatua seurataan yksinomaan suuntaa-antavien mittausten, mallintamistekniikoiden, päästökartoitusten tai muiden vastaavien menetelmien perusteella. Otsonin jatkuvia mittauksia on tehtävä liitteessä 5 olevan II kohdan edellyttämässä laajuudessa kaikilla seuranta-alueilla pitoisuuksista riippumatta.

Jatkuvista mittauksista saatavia tietoja voidaan täydentää suuntaa-antavilla mittauksilla ja mallintamistekniikoilla riittävien tietojen saamiseksi ilmanlaadun alueellisesta jakautumisesta. Seuranta-alueilla, joilla mittauksista saatavia tietoja täydennetään muilla arviointimenetelmillä saaduilla tiedoilla tai joilla ilmanlaadun arvioinnissa käytetään yksinomaan muita menetelmiä kuin mittauksia, on kerättävä liitteessä 8 olevan II kohdan mukaisia tietoja. Ilmanlaadun mittauksista tai mallilaskelmista saatuja tuloksia voidaan käyttää arvioitaessa muiden olosuhteiltaan vastaavanlaisten alueiden ilmanlaatua.

Rikkidioksidin, typen oksidien, otsonin ja pienhiukkasten pitoisuuksia on mitattava 3 §:n 3 momentissa tarkoitetuilla maaseututausta-alueilla vähintään liitteen 5 kohtien III, IV ja V edellyttämässä laajuudessa ja pienhiukkasten kemiallista koostumusta liitteen 7 mukaisesti.

Typpidioksidin jatkuvia mittauksia on tehtävä vähintään joka toisella otsonin mittausasemalla, lukuun ottamatta liitteessä 4 olevan I kohdan mukaisia maaseututausta-asemia, joilla voidaan käyttää suuntaa-antavia mittausmenetelmiä.

Otsonia muodostavia yhdisteitä on mitattava liitteen 6 mukaisesti ainakin yhdellä otsonin mittausasemalla.

Seurannan riittävyys on tarkistettava vähintään viiden vuoden välein liitteessä 2 olevan II kohdan mukaisesti. Tarkistus on tehtävä useammin, jos ilman epäpuhtauspitoisuuksissa tai niihin vaikuttavissa toiminnoissa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

[12 §](#)

Vertailumenetelmät ja mittausten vastaavuuden osoittaminen

Tässä asetuksessa tarkoitettujen ilman epäpuhtauksien pitoisuuksien määrittämisessä on käytettävä liitteen 10 kohdassa I tarkoitettua vertailumenetelmää ja noudatettava kohtien III ja IV vaatimuksia.

Muuta menetelmää, joka antaa vastaavia tuloksia kuin vertailumenetelmä voidaan käyttää, jos vastaavuus on osoitettu liitteen 10 kohtien II ja IV edellyttämällä tavalla.

[13 §](#)

Ilmansuojelusuunnitelman sisältö

Ympäristönsuojelulain 145 §:ssä tarkoitettussa ilmansuojelusuunnitelmassa on oltava liitteen 12 kohdassa I tarkoitettut tiedot täydennettynä tarvittaessa liitteen 12 kohdassa II tarkoitetuilla tiedoilla.

[14 §](#)

Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelman sisältö

Ympäristönsuojelulain 146 §:ssä tarkoitettussa lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmassa on oltava soveltuvin osin liitteen 12 kohdassa I tarkoitettut tiedot.

Lyhyen aikavälin toimintasuunnitelma voidaan laatia erillisenä tai sisällyttää tarvittavat toimet ilmansuojelusuunnitelmaan.

[15 §](#)

Hiekoituksen ja suolauksen aiheuttamia raja-arvon ylityksiä koskevan selvityksen sisältö

Ympäristönsuojelulain 148 §:ssä tarkoitettun, katujen ja teiden talvikunnossapitoon liittyvän hiekoituksen ja suolauksen aiheuttamia raja-arvon ylityksiä koskevassa selvityksessä on oltava mahdollisimman yksityiskohtaiset tiedot:

1) kyseisten ylitysalueiden laajuudesta;

- 2) arvioituista tai mitatuista hengitettävien hiukkasten pitoisuuksista;
- 3) hiukkaskokojakaumista;
- 4) hiukkasten lähteistä;
- 5) hiekoituksen ja suolauksen vaikutuksista pitoisuuksiin;
- 6) suunnitelluista ja jo toteutetuista toimista pitoisuuksien alentamiseksi sekä arvio näiden toimien vaikutuksista pitoisuuksiin.

16 §

Otsonin tavoitearvojen ja pitkän ajan tavoitteiden toteuttaminen

Otsonin tavoitearvoihin on pyrittävä ensisijaisesti Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvan, ympäristönsuojelulain 204 §:n mukaisen valtakunnallisen ilmansuojeluohjelman mukaisin toimin.

Otsonin pitkän aikavälin tavoitteiden toteuttamiseksi on edellä 1 momentissa tarkoitettun valtakunnallisen ilmansuojeluohjelman lisäksi suunniteltava ja toimeenpantava kustannustehokkaita toimia, paitsi jos tavoitteita ei ole mahdollista saavuttaa oikeasuhtaisin toimin. Toimet eivät saa olla ristiriidassa 1 momentissa tarkoitettun ohjelman kanssa.

Kunnan velvollisuuksista otsonin tavoitearvojen toteuttamiseksi säädetään ympäristönsuojelulain 144 §:ssä, 145 §:n 1 momentissa ja 146 §:n 1 momentissa.

17 §

Pienhiukkasantistumista koskevan kansallisen pitoisuuskaton ja altistumisen vähennystavoitteen toteuttaminen

Altistumisen pitoisuuskaton ja altistumisen vähennystavoitteen toteuttamiseen pyritään oikeasuhtaisin, Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvien valtakunnallisin toimin sekä kansainvälisin toimin.

18 §

Ilmanlaatutietojen saatavuus

Tiedot 4–6 ja 8 §:n täytäntöönpanon edellyttämällä mittausasemilla mitatuista rikkidioksidin, typpidioksidin, hiukkasten, otsonin ja hiilimonoksidin pitoisuuksista on saatettava ajan tasalle ainakin päivittäin ja aina kun se on mahdollista, tunneittain. Tiedot lyijyn ja bentseenin pitoisuuksista viimeksi kuluneiden 12 kuukauden keskiarvona on saatettava ajan tasalle vähintään neljännesvuosittain ja mahdollisuuksien mukaan kuukausittain.

Tiedot 7 §:n täytäntöönpanon edellyttämällä mittausasemilla mitatuista rikkidioksidin ja typen oksidien pitoisuuksista on saatettava ajan tasalle ainakin kerran vuodessa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa on oltava lyhyt selostus mitatuista pitoisuuksista suhteessa säädettyihin sitoviin ja tavoitteellisiin enimmäispitoisuuksiin sekä tarkoituksenmukaista tietoa ilman epäpuhtauksien vaikutuksista.

Mitatuista epäpuhtauksista on laadittava vuosittain kertomus, jossa annetaan tiedot mitatuista pitoisuuksista ja mahdollisista raja-arvon, tavoitearvon, pitkän ajan tavoitteen taikka tiedotuskynnyksen tai varoituskynnyksen ylityksistä sekä arvio kyseisten ylitysten terveys- ja ympäristövaikutuksista. Kertomukseen voidaan sisällyttää metsiensuojelua koskevia lisätietoja sekä tietoja otsonia muodostavista yhdisteistä.

Edellä 1–3 momentissa tarkoitettujen tietojen on oltava yleisesti saatavilla internetin, ilmanlaatupuhelimen, lehtien, radion, television tai näyttö- ja ilmoitustaulujen välityksellä. Vuosittain laadittavat kertomukset voidaan julkaista painettuina tai sähköisessä muodossa.

19 §

Yleisölle tiedottaminen ja yleisön varoittaminen

Jos 4 §:ssä säädettyjen tunti- tai vuorokausipitoisuuksien raja-arvon, taikka kahdeksan tunnin raja-arvon numeroarvo ylittyy, on siitä tiedotettava viipymättä yleisölle. Tiedoissa on oltava maininta mitattujen pitoisuuksien suhteesta raja-arvoihin sekä kyseisten epäpuhtauksien terveysvaikutuksista.

Jos 8 §:ssä säädetty tiedotuskynnys tai varoituskynnys ylittyy tai sen ennustetaan ylittyvän, yleisölle on tiedotettava ilman epäpuhtauksien aiheuttamasta vaarasta. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi yleisölle on annettava liitteessä 11 tarkoitettut tiedot.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot on annettava yleisölle internetin ja tarvittaessa radion, television tai lehtien välityksellä.

20 §

Tietojen toimittaminen ympäristönsuojelun tietojärjestelmän ilmanlaatuosaan

Tämän asetuksen täytäntöönpanoon liittyviä ympäristönsuojelun tietojärjestelmän ilmanlaatuosaan toimitettavia tietoja ovat tiedot 4–6, 8 ja 9 §:ssä säädettyjen epäpuhtauksien mittausverkoista, mittausmenetelmistä, mittausten tarkoituksesta, mitatuista pitoisuuksista, raja-arvojen, tavoitearvojen, pitkän ajan tavoitteiden, tiedotuskynnyksen ja varoituskynnyksien ylityksistä, sekä raja-arvojen ylittymisen syistä ja muista tarpeellisista seikoista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut tiedot on toimitettava merkittäviksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmän ilmanlaatuosaan viimeistään vertailujaksoa seuraavan kalenterivuoden maaliskuun 15 päivänä.

Alustavat tiedot 8 §:ssä säädettyjen tiedotus- ja varoituskynnyksien ylityksistä, mitatuista pitoisuuksista ja ylitysten kestosta on toimitettava merkittäviksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmän ilmanlaatuosaan kuukauden kuluessa ylityksistä.

21 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008 soveltaminen

Vaatimustenmukaisuutta tarkastavien arviointilaitosten akkreditoinnin kattavuuden osalta tämän asetuksen säännöksiä on sovellettava yhdessä tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen

(EY) N:o 765/2008 kanssa. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008 sääntely on ensisijaista suhteessa tämän asetuksen sääntelyyn.

22 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 10 päivänä helmikuuta 2017.

Tällä asetuksella kumotaan ilmanlaadusta annettu valtioneuvoston asetus ([38/2011](#)).

Muulla laissa tai asetuksessa oleva viittaus asetukseen ([38/2011](#)) tai sillä kumottuihin ilmanlaadusta annettuun valtioneuvoston asetukseen ([711/2001](#)) ja alailmakehän otsonista annettuun valtioneuvoston asetukseen ([783/2003](#)) tarkoittaa tämän asetuksen voimaantulon jälkeen viittausta tähän asetukseen.

Komission direktiivi (EU) 2015/1480 (32015L1480); EUVL L 226, 29.8.2015, s. 4, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/50/EY (32008L0050); EUVL L 152, 11.6.2008, s. 1

Liite 1

ILMANLAADUN SEURANTA-ALUEET

I Terveyshaittojen ehkäiseminen

Tässä asetuksessa tarkoitettut ilmanlaadun seuranta-alueet rikkidioksidin, typpidioksidin, hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten (PM₁₀ ja PM_{2,5}) sekä lyijyn ja hiilimonoksidin pitoisuuksien arvioimiseksi ovat:

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pois lukien kohdan 14 alue;
2. Varsinais-Suomen ja Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset;
3. Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
4. Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
5. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
6. Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
7. Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
8. Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset;
9. Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
10. Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
11. Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
12. Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
13. Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
14. Pääkaupunkiseutu (HSY-alue).

Tässä asetuksessa tarkoitettut ilmanlaadun seuranta-alueet bentseenin pitoisuuksien arvioimiseksi ovat:

1. Etelä-Suomen seuranta-alue:
 - a. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pois lukien kohdan 3 alue;
 - b. Varsinais-Suomen ja Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset;
 - c. Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
 - d. Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;

- e. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
- f. Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
- g. Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
- h. Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset;

2. Pohjois-Suomen seuranta-alue:

- a. Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
- b. Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
- c. Pohjois-Pohjanmaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
- d. Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;
- e. Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus;

3. Pääkaupunkiseutu (HSY-alue).

Tässä asetuksessa tarkoitettut ilmanlaadun seuranta-alueet otsonin pitoisuuksien arvioimiseksi ovat:

- 1. Pääkaupunkiseutu (HSY-alue);
- 2. muun Suomen seuranta-alue.

II Kasvillisuuden ja ekosysteemien suojelu

Tässä asetuksessa tarkoitettu ilmanlaadun seuranta-alue rikkidioksidin ja typen oksidien pitoisuuksien arvioimiseksi on koko Suomi.

Liite 2

SEURANTA-ALUEIDEN LUOKITTELU ILMANLAADUN ARVIOINTIA VARTEN

I Ylemmät ja alemmat arviointikynnykset

1) Rikkidioksidi

	Terveyshaittojen ehkäiseminen	Kasvillisuuden ja ekosysteemien suojelu
Ylempi arviointikynnys	60 % 24 tunnin raja-arvosta (75 µg/m ³ , saa ylittyä 3 kertaa kalenterivuodessa)	60 % talvikauden raja-arvosta (12 µg/m ³)
Alempi arviointikynnys	40 % 24 tunnin raja-arvosta (50 µg/m ³ , saa ylittyä 3 kertaa kalenterivuodessa)	40 % talvikauden raja-arvosta (8 µg/m ³)

2) Typpidioksidi ja typen oksidit

	Terveyshaittojen ehkäiseminen (NO ₂)	Kasvillisuuden ja ekosysteemien suojelu (NO _x)
Ylempi arviointikynnys	70 % tuntiraja-arvosta (140 µg/m ³ , saa ylittyä 18 kertaa kalenterivuodessa) ja 80 % vuosiraja-arvosta (32 µg/m ³)	80 % kriittisestä tasosta (24 µg/m ³)
Alempi arviointikynnys	50 % tuntiraja-arvosta (100 µg/m ³ , saa ylittyä 18 kertaa kalenterivuodessa) ja 65 % vuosiraja-arvosta (26 µg/m ³)	65 % kriittisestä tasosta (19,5 µg/m ³)

3) Hengitettävät hiukkaset (PM₁₀) ja pienhiukkaset (PM_{2,5})

	Terveyshaittojen ehkäiseminen (PM ₁₀)	Terveyshaittojen ehkäiseminen (PM _{2,5}) ¹⁾
Ylempi arviointikynnys	70 % 24 tunnin raja-arvosta (35 µg/m ³ , saa ylittyä 35 kertaa kalenterivuodessa) ja 70 % vuosiraja-arvosta (28 µg/m ³)	70 % vuosiraja-arvosta (17 µg/m ³)
Alempi arviointikynnys	50 % 24 tunnin raja-arvosta (25 µg/m ³ , saa ylittyä 35 kertaa kalenterivuodessa) ja 50 % vuosiraja-arvosta (20 µg/m ³)	50 % vuosiraja-arvosta (12 µg/m ³)

¹⁾ Arviointikynnyksiä ei sovelleta valittaessa mittausasemien sijoituspaikkoja pienhiukkasten altistumisenvähennystavoitteen arviointiin.

4) Lyijy

Terveyshaittojen ehkäiseminen

Ylempi arviointikynnys 70 % vuosiraja-arvosta (0,35 µg/m³)

Alempi arviointikynnys 50 % vuosiraja-arvosta (0,25 µg/m³)

5) *Hiilimonoksidi*

Terveyshaittojen ehkäiseminen

Ylempi arviointikynnys 70 % 8 tunnin raja-arvosta (7 mg/m³)

Alempi arviointikynnys 50 % 8 tunnin raja-arvosta (5 mg/m³)

6) *Bentseeni*

Terveyshaittojen ehkäiseminen

Ylempi arviointikynnys 70 % vuosiraja-arvosta (3,5 µg/m³)

Alempi arviointikynnys 40 % vuosiraja-arvosta (2 µg/m³)

II Ylemmän ja alemman arviointikynnyksen määrittäminen

Ylemmän ja alemman arviointikynnyksen ylittyminen määritetään viiden edellisen vuoden pitoisuuksien perusteella. Arviointikynnyksen katsotaan ylittyneen, kun se on ylittynyt vähintään kolmena vuotena viidestä.

Jos pitoisuustietoja ei ole saatavilla viiden vuoden jaksolta, voidaan käyttää lyhyemmiltä mittausjaksoilta saatuja tietoja yhdistettynä päästökartoituksista ja mallilaskelmista saatuihin tietoihin. Mittaustietojen on edustettava alueita ja vuodenaikoja, jolloin pitoisuudet ovat tyypillisesti korkeimmillaan.

Liite 3

MITTAUSALUEIDEN VALINTA JA MITTAUSASEMIEN SJOITTAMINEN

Ilmassa oleva rikkidioksidi, typpidioksidi, typen oksidit, hiukkaset, lyijy, hiilimonoksidi ja bentseeni

I Yleiset perusteet

Ilmanlaatua on arvioitava seuranta-alueilla II kohdassa olevien mittausalueen valintaa koskevien perusteiden ja III kohdassa olevien mittausaseman sijoittamista koskevien perusteiden mukaisesti. Näitä perusteita käytetään jatkuvissa mittauksissa ja soveltuvin osin myös silloin kun ilmanlaatua arvioidaan suuntaa-antavilla mittauksilla tai mallintamistekniikoilla.

Terveyshaittojen ehkäisemiseksi säädettyjen raja-arvojen noudattamista ei arvioida:

- alueilla, joille yleisöllä ei ole vapaata pääsyä ja joilla ei ole pysyvää asutusta;
- työpaikka-alueilla, kuten tuotanto- ja teollisuuslaitoksissa, joihin sovelletaan työterveyttä ja työturvallisuutta koskevia säännöksiä;
- ajoradoilla eikä teiden keskialueilla, paitsi jos yleisöllä on pääsy keskialueelle.

II Mittausalueen valintaa koskevat perusteet

1) Terveyshaittojen ehkäiseminen

Mittausalue on valittava siten, että:

- saadaan tietoja pitoisuuksista alueilla, joilla väestön altistuminen suoraan tai epäsuorasti ilman epäpuhtauksille on suurinta ja altistumisen kesto on merkityksellistä raja-arvon laskenta-aikaan nähden;
- saadaan tietoja pitoisuuksista alueilla, jotka edustavat väestön yleistä altistumista.

Mittausalueen on oltava riittävän edustava. Liikenteen vaikutuksia arvioitaessa (liikenneasema) mittausalue on valittava siten, että se edustaa ympäröivän alueen ilmanlaatua vähintään 100 metrin pituisella katuosuudella.

Teollisuusalueiden ilmanlaatua ja teollisuuslaitosten vaikutuksia arvioitaessa mittausalue (teollisuusasema) on valittava siten, että se edustaa mahdollisuuksien mukaan ympäröivän alueen ilman laatua vähintään 250 x 250 metrin laajuudelta. Teollisuuslaitosten pitoisuusvaikutuksia arvioitaessa on sijoitettava ainakin yksi mittausasema lähteestä katsoen lähimmälle vallitsevan tuulensuunnan alapuolella sijaitsevalle asuinalueelle. Jos taustapitoisuutta ei tiedetä, on sijoitettava yksi ylimääräinen mittausasema lähteestä katsoen tuulen yläpuolelle.

Kaupungin yleistä ilmanlaatua arvioitaessa (kaupunkitausta-asema) mittausalue on valittava siten, että se edustaa ympäröivän alueen ilmanlaatua pääsääntöisesti usean neliökilometrin laajuudelta ja siten, että alueen pitoisuudet edustavat kaikkien ympäristön päästölähteiden yhteisvaikutusta.

Yksittäisen lähteen vaikutus mittausalueen pitoisuuksiin ei saisi olla hallitseva, ellei tilanne ole tyypillinen laajalle kaupunkialueelle.

Maaseudun taustapitoisuuksia arvioitaessa (maaseutuasema ja maaseututausta-asema), mittausalue on valittava siten, että se sijaitsee vähintään viiden kilometrin etäisyydellä väestökeskittymistä, muista merkittävistä taajamista ja teollisuuslaitoksista, jotka voivat vaikuttaa taustapitoisuuksiin.

Mittausalueet on valittava mahdollisuuksien mukaan siten, että ne edustavat ympäristöltään ja olosuhteiltaan samankaltaisia alueita, mutta jotka eivät sijaitse mittausalueen välittömässä läheisyydessä.

Mittausalueita valittaessa on otettava lisäksi huomioon tarve arvioida ilmanlaatua saarilla, joilla se on tarpeen ihmisten terveyden suojelemiseksi.

2) Kasvillisuuden ja ekosysteemien suojeleminen

Mittausalue, jolla seurataan pääasiassa kasvillisuuden ja ekosysteemien altistumista, on valittava siten, että se sijaitsee vähintään 20 kilometrin etäisyydellä väestökeskittymistä tai vähintään 5 kilometriä muista rakennetuista alueista taikka teollisuuslaitoksista, moottoriteistä tai vilkkaasti liikennöidyistä valtateistä, joiden liikennemäärä on yli 50 000 ajoneuvoa vuorokaudessa, ja edustaa ilmanlaatua vähintään tuhannen neliökilometrin laajuudelta (maaseututausta-asema). Erityisen herkkien alueiden suojelutarve tai maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen mittausalueen edustavuus voi olla pienempi kuin tuhat neliökilometriä.

Mittausalueita valittaessa on otettava huomioon tarve arvioida ilmanlaatua saarilla, joilla se on tarpeen kasvillisuuden ja ekosysteemien suojelemiseksi.

III Mittausasemien sijoittamista koskevat perusteet

Seuraavia perusteita on noudatettava mahdollisimman hyvin:

1) Kaikki asemat

Mittauslaitteen näytteenottimen (sondi) lähellä ei saa olla ilmapirta rajoittavia esteitä, jotka vaikuttavat ilmapirtan kulkuun näytteenottokohdan läheisyydessä (yleensä vapaa kulma vähintään 270 astetta tai 180 astetta rakennusten lähellä sijaitsevilla näytteenottopaikoissa); näytteenottimen on siten yleensä sijoitettava rakennuksiin, parvekkeisiin, puihin ja muihin esteisiin nähden vähintään muutaman metrin etäisyydellä ja vähintään 0,5 metrin etäisyydellä lähimmästä rakennuksesta, jos näytteenottopaikka edustaa ilmanlaatua rakennusten julkisivun läheisyydessä.

Näytteenottokohdan on yleensä oltava vähintään 1,5 metrin (hengitystaso) ja enintään 4,0 metrin korkeudella maanpinnasta. Korkeammalla sijaitseva näytteenotto kohta saattaa olla aiheellinen, jos mittausasema edustaa laajaa aluetta. Tällöin poikkeukset tulisi dokumentoida kattavasti.

Näytteenotinta ei saa sijoittaa päästölähteiden välittömään läheisyyteen.

Näytteenotossa poistoaukko on sijoitettava niin, ettei poistoilmaa pääse näytteenottimeen.

2) Liikenneasemat

Näytteenottimen on sijoitettava vähintään 25 metrin etäisyydellä suurista tienristeyksistä ja enintään 10 metrin etäisyydellä ajokaistan reunasta. Suurena tienristeyksenä pidetään risteystä, joka katkaisee liikennevirran ja aiheuttaa poikkeavia päästöjä (pysähtyminen ja kiihdytys) muuhun tiehen verrattuna.

3) Huomioon otettavat muut tekijät

Muita huomioon otettavia tekijöitä ovat:

- mahdolliset häiriölähteet;
- turvallisuus ja toimintavarmuuteen vaikuttavat tekijät;
- saavutettavuus ja kulkuyhteydet;
- sähkön ja tietoliikenneyhteyksien saatavuus;
- paikan näkyvyys ja aseman sopeutuminen ympäristöön;
- väestön ja mittaajien turvallisuus;
- mittauksen keskittäminen (monikomponenttiasemien perustaminen);
- suunnittelun muut vaatimukset.

Kaikki poikkeamat tässä kohdassa luetelluista perusteista on dokumentoitava kattavasti IV kohdan mukaisesti.

IV Näytteenottoaikaan dokumentointi ja tarkastaminen

Ilmanlaadun seurannasta seuranta-alueilla vastaavien viranomaisten on dokumentoitava näytteenottoaikaan valintamenettely kattavasti ja kirjattava tiedot mittausverkon suunnittelun ja mittausasemien sijaintipaikkojen valinnan tueksi. Asiakirja-aineistoon on sisällyttävä eri ilmansuunnista otettuja valokuvia mittausasemaa ympäröivästä alueesta ja yksityiskohtaiset kartat. Jos seuranta-alueella käytetään täydentäviä menetelmiä, on asiakirja-aineistoon liitettävä yksityiskohtaiset tiedot näistä menetelmistä. Asiakirja-aineisto on päivitettävä tarvittaessa ja tarkistettava vähintään viiden vuoden välein sen varmistamiseksi, että valintaperusteet täyttyvät edelleen ja että mittausverkon suunnittelu ja mittausasemien sijainti ovat edelleen optimaalisia.

Euroopan unionin komission pyytäessä asiakirja-aineiston tarkistettavaksi, on aineisto toimitettava komissiolle kolmen kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä.

Liite 4

MITTAUSALUEIDEN VALINTA JA MITTAUSASEMIEN SJOITTAMINEN

Otsoni

I Mittausalueen valintaa koskevat perusteet

Asema-tyyppi	Mittausten tavoitteet	Edustavuus	Mittausalueen valintaa koskevat perusteet
Kaupunki	<i>Terveyshaittojen ehkäiseminen:</i> Arvioida kaupunkiväestön altistumista siellä, missä asukastiheys on suhteellisen korkea ja otsonipitoisuus edustaa väestön yleistä altistumista otsonille.	Muutamia neliökilometrejä	Ei paikallisten päästölähteiden kuten liikenteen ja huoltoasemien vaikutusalueelle; paikoille, joissa ilmamassat ovat hyvin sekoittuneita; paikoille kuten kaupunkien asuma-alueet ja liikekeskukset, puistot (ei puiden läheisyyteen), isot kadut ja aukiot, joilla on vain vähän tai ei ollenkaan liikennettä, avoimet opetus-, liikunta- tai virkistyskäyttöön tarkoitettut alueet. Riittävän kauas enimmäispäästöjen alueesta ja päätuulensuunnan myötäisesti otsonin muodostumiselle otollisten olojen vallitessa; suurten kaupunkien tai taajamien reuna-alueille, joilla väestö, herkät viljelykasvit ja ekosysteemit altistuvat korkeille otsonipitoisuuksille ja -kuormille; tarvittaessa joitakin esikaupunkiasemia myös vastatuuleen enimmäispäästöjen alueesta otsonin alueellisten taustapitoisuuksien ja taustakuormituksen määrittämiseksi.
Esikaupunki	<i>Terveyshaittojen ehkäiseminen ja kasvillisuuden suojeleminen:</i> Arvioida väestön ja kasvillisuuden altistumista otsonille suurten kaupunkien ja taajamien reuna-alueilla, joilla otsonipitoisuudet ovat yleensä korkeampia kuin kaupunkikeskustoissa ja edustavat väestön ja kasvillisuuden suurinta altistumista.	Muutamia kymmeniä neliökilometrejä	enimmäispäästöjen alueesta otsonin alueellisten taustapitoisuuksien ja taustakuormituksen määrittämiseksi.
Maaseutu	<i>Terveyshaittojen ehkäiseminen ja kasvillisuuden suojeleminen:</i> Arvioida väestön, viljelykasvien ja	Pienaluetasot (muutamia satoja neliökilometrejä)	Pieniin asutuskeskuksiin tai alueille, joilla on luonnon ekosysteemejä, metsiä tai viljelykasveja; sijainnin on edustettava

luonnollisten ekosysteemien
altistumista otsonille
pienaluetasolla.

otsonipitoisuuksia tai
kuormitusta, joihin eivät
vaikuta paikalliset
päästölähteet, kuten
teollisuuslaitokset ja tiet;
avoimille paikoille, mutta ei
korkeiden vuorten tai
mäkien huipulle.

Esimerkiksi alueelle, jolla
esiintyy luonnon
ekosysteemejä ja metsiä,
jonka asukastiheys on pieni
ja joka sijaitsee kaukana
kaupunki- ja
teollisuusalueista sekä
paikallisten päästöjen
vaikutusalueesta; vältettävä
paikkoja, joilla esiintyy
paikallisia
maanpintainversioita,
samoin on vältettävä
korkeita vuoria ja mäkiä;
rannikkoalueita, joilla
esiintyy paikallisia tuulia,
joiden vuorokausivaihtelut
ovat voimakkaita, ei
suositella.

Maaseututausta

*Kasvillisuuden suojeleminen
ja terveyshaittojen
ehkäiseminen:* Arvioida
viljelykasvien ja
luonnollisten ekosysteemien
sekä väestön altistumista
otsonille alueellisella
tasolla.

Alueelliset/
kansalliset/ koko
mantereen
kattavat tasot (1
000–10 000 km²)

Mittausalueet on
valittava
mahdollisuuksien
mukaan siten, että ne
edustavat
ympäristöltään ja
olosuhteiltaan
samankaltaisia
alueita, mutta jotka
eivät sijaitse
mittausalueen
välittömässä
läheisyydessä.

II Mittausasemien sijoittamista koskevat perusteet

Mahdollisuuksien mukaan on noudatettava liitteessä 3 olevan III kohdan mukaisia perusteita. Lisäksi on varmistettava, että näytteenotin sijoitetaan riittävän etäälle poltto- ja lämmityslaitoksista ja muista samantyyppisistä päästölähteistä ja vähintään 10 metrin päähän lähimmästä tiestä. Välimatkaa on pidennettävä suhteessa liikenteen määrän kasvuun.

III Näytteenottoaikan dokumentointi ja tarkastaminen

Näytteenottoaikaan dokumentoinnissa ja tarkastamisessa noudatetaan liitteessä 3 olevaa IV kohtaa. Tämä edellyttää seuranta-aineiston perusteellista läpikäymistä ja tulkintaa siten, että otetaan huomioon ne meteorologiset ja valokemialliset prosessit, jotka vaikuttavat kullakin paikalla mitattuihin otsonipitoisuuksiin.

Liite 5

MITTAUSASEMIEN VÄHIMMÄISMÄÄRÄ SEURANTA-ALUEILLA

I Rikkidioksidin, typpidioksidin, hiukkasten, lyijyn, hiilimonoksidin ja bentseenin terveysterveystasot ja varoituskynnykset

1) Hajapäästölähteiden aiheuttaman kuormituksen seurantaan tarvittavat asemat

Seuranta-alueen väestö (x 1 000)	Korkeimmat pitoisuudet seuranta-alueella ylittävät ylempään arviointikynnyksen ¹⁾	Korkeimmat pitoisuudet seuranta-alueella ovat ylempään ja alemman arviointikynnyksen välissä	Muut epäpuhtaudet kuin hiukkaset	Hiukkaset ²⁾ (PM ₁₀ ja PM _{2,5})	Muut epäpuhtaudet kuin hiukkaset	Hiukkaset ²⁾ (PM ₁₀ ja PM _{2,5})
	0–249	1	2	1	1	1
250–499	2	3	1	2	1	2
500–749	2	3	1	2	1	2
750–999	3	4	1	2	1	2
1 000–1 499	4	6	2	3	2	3
1 500–1 999	5	7	2	4	2	3
2 000–2 749	6	8	3	4	3	4
2 750–3 749	7	10	3	4	3	4
3 750–4 749	8	11	3	6	3	6
4 750–5 999	9	13	4	6	4	6
≥ 6 000	10	15	4	7	4	7

¹⁾ Typpidioksidin, hiukkasten, hiilimonoksidin ja bentseenin osalta näytteenottoaikaan on kuuluttava vähintään yksi kaupunkien taustalueita edustava mittausasema ja yksi liikenneympäristöä edustava mittausasema

edellyttäen, että näytteenottoaikojen lukumäärää ei tarvitse nostaa. Näiden epäpuhtauksien osalta kaupunkien tausta-alueita ja liikenneympäristöjä edustavien mittausasemien kokonaismäärät Suomessa saavat poiketa toisistaan korkeintaan tekijällä kaksi. Vaatimus koskee taulukon mukaan laskettua mittausasemien vähimmäismäärää. Jatkuvatoimiset kiinteät mittausasemat, joilla hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) raja-arvo on ylittynyt viimeisten kolmen vuoden aikana, on säilytettävä.

2) Jos pienhiukkasia ja hengitettäviä hiukkasia mitataan samalla mittausasemalla, nämä on laskettava kahdeksi erilliseksi näytteenottoaikaiksi. PM_{2,5}- ja PM₁₀-hiukkasten näytteenottoaikojen kokonaismäärät Suomessa saavat poiketa toisistaan korkeintaan tekijällä kaksi. Vaatimus koskee taulukon mukaan laskettua hiukkasten näytteenottoaikojen vähimmäismäärää.

2) Pistemäisten päästölähteiden aiheuttaman kuormituksen seurantaan tarvittavat asemat

Pistemäisten päästölähteiden aiheuttaman kuormituksen jatkuvaan seurantaan tarvittavien mittausasemien lukumäärää määritetään tapauskohtaisesti ottaen huomioon päästöjen määrä, epäpuhtauksien leviäminen päästölähteen lähialueella sekä väestön mahdollinen altistuminen.

II Otsonin terveystieteelliset tavoitearvot, pitkän aikavälin tavoitteet sekä tiedotus- ja varoituskynnykset

Seuranta-alueen väestö (× 1 000)	Väestökeskittymät ¹⁾	Muut seuranta-alueet ¹⁾
< 250		1
< 500	1	2
< 1 000	2	2
< 1 500	3	3
< 2 000	3	4
< 2 750	4	5
< 3 750	5	6
> 3 750	yksi lisäasema kahta miljoonaa asukasta kohden	yksi lisäasema kahta miljoonaa asukasta kohden

¹⁾ Vähintään yksi asema alueilla, joilla väestön altistuminen otsonille on todennäköisesti suurinta. Väestökeskittymissä vähintään 50 % mittausasemista on sijoitettava esikaupunkialueille.

III Rikkidioksidin ja typen oksidien ympäristöperusteiset kriittiset tasot

Seuranta-alue	Korkeimmat pitoisuudet seuranta-alueella ylittävät ylemmän arviointikynnyksen	Korkeimmat pitoisuudet seuranta-alueella ovat ylemmän ja alemman arviointikynnyksen välissä
Koko Suomi (maaseututausta-alueet)	vähintään yksi asema 20 000 neliökilometriä kohti	vähintään yksi asema 40 000 neliökilometriä kohti

IV Otsonin ympäristöperusteiset tavoitearvot, pitkän aikavälin tavoitteet sekä tiedotus- ja varoituskynnykset

Seuranta-alue	Korkeimmat pitoisuudet seuranta-alueella
Koko Suomi (maaseututausta-alueet)	pitoisuuksista riippumatta vähintään yksi asema 50 000 neliökilometriä kohti

V Pienhiukkasten terveysperusteinen raja-arvo

Seuranta-alue	Korkeimmat pitoisuudet seuranta-alueella
Koko Suomi (maaseututausta-alueet)	pitoisuuksista riippumatta vähintään yksi asema 100 000 neliökilometriä kohti

Liite 6

OTSONIA MUODOSTAVIEN YHDISTEIDEN MITTAUKSET

I Tavoitteet

Mittausten tärkeimmät tavoitteet ovat otsonia muodostavien yhdisteiden kehityssuunnan analysointi, päästöjen vähentämisstrategioiden tehokkuuden tarkistaminen, päästökartoitusten yhtenäisyyden tarkistaminen ja epäpuhtauspäästöjen paikantaminen niiden lähteisiin.

Lisätavoitteena on tukea otsonin muodostumisen ja otsonia muodostavien yhdisteiden leviämisen ymmärtämistä sekä valokemiallisten mallien soveltamista.

II Yhdisteet

Otsonia muodostavien yhdisteiden mittauksiin on sisällytettävä ainakin typen oksidit (NO ja NO₂) ja kyseeseen tulevat haihtuvat orgaaniset yhdisteet (VOC). Haihtuvat orgaaniset yhdisteet, joiden mittaamista suositellaan ovat:

1-buteeni	Isopreeni	etyylibentseeni
etaani	trans-2-buteeni	n-heksaani m+p-ksyleeni
etyleeni	cis-2-buteeni	i-heksaani o-ksyleeni
asetyleeni	1,3-butadieeni	n-heptaani 1,2,4-trimetyylibentseeni
propaani	n-pentaani	n-oktaani 1,2,3-trimetyylibentseeni
propeeni	i-pentaani	i-oktaani 1,3,5-trimetyylibentseeni
n-butaani	1-penteeni	bentseeni formaldehydi
i-butaani	2-penteeni	tolueeni muiden hiilivetyjen kuin metaanin kokonaismäärä

III Mittausalueet

Mittauksia on tehtävä erityisesti kaupunki- ja esikaupunkialueilla liitteessä 4 olevien I, II ja III kohtien mukaisesti sellaisilla mittausasemilla, joiden katsotaan olevan edellä I kohdassa mainittujen seurantatavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia.

Liite 7

PITOISUUKSISTA RIIPPUMATTOMAT PIENHIUKKASMITTAUKSET MAASEUTUTAUSTA-ALUEILLA

I Tavoitteet

Mittausten tärkeimpänä tavoitteena on varmistaa, että taustapitoisuuksista saadaan riittävästi tietoa. Näitä tietoja tarvitaan pilaantuneempien alueiden (kuten kaupunkien tausta-alueet, teollisuusalueet, liikenneympäristö) kohonneiden pitoisuuksien arviointiin, kaukokulkeutuvien ilman epäpuhtauksien mahdollisten vaikutusten arviointiin, päästölähdekohtaisen analyysin tueksi ja tiettyjä epäpuhtauksia, kuten hiukkasia koskevan tietämyksen lisäämiseksi. Tietoja voidaan käyttää apuna myös ilmanlaadun mallintamisessa.

II Yhdisteet

PM_{2,5}-hiukkasten mittauksiin on sisällytettävä ainakin hiukkasten massapitoisuus ja hiukkasten kemiallista koostumusta kuvaavat aineet ja yhdisteet, joita ovat:

SO₄²⁻ Na⁺ NH₄⁺ Ca²⁺ alkuainemuodossa oleva hiili (EC)
NO₃⁻ K⁺ Cl⁻ Mg²⁺ orgaaninen hiili (OC)

III Mittausalueet

Mittauksia tulisi tehdä erityisesti maaseututausta-alueilla liitteessä 3 olevien II, III ja IV kohtien mukaisesti.

Liite 8

SEURANTAMENETELMIEN LAATUTAVOITTEET

I Laatutavoitteet

Ilmanlaadun seurantamenetelmien sallittua epävarmuutta, mittauksen ajallista kattavuutta ja mittausaineiston vähimmäismäärää koskevat laatutavoitteet ovat:

	Rikkidioksidi, typpidioksidi, typen oksidit, hiilimonoksidi	Hiukkaset, lyijy	Bentseeni	Otsoni, ja siihen liittyvät typpidioksidi ja typenoksidit
Jatkuvat mittaukset ¹⁾				
Sallittu epävarmuus	15 %	25 %	25 %	15 %
Aineiston vähimmäismäärä	90 %	90 %	90 %	90 % kesällä 75 % talvella
Ajallinen kattavuus:				
– kaupunkitausta- ja liikenneasemat	100 %	100 %	35 % ²⁾	100 %
– teollisuusasemat	100 %	100 %	90 %	100 %
Suuntaa antavat				

mittaukset				
Sallittu epävarmuus	25 %	50 %	30 %	30 %
Aineiston vähimmäismäärä	90 %	90 %	90 %	90 %
Ajallinen kattavuus	14 % ³⁾	14 % ³⁾	14 % ³⁾	yli 10 % kesällä
Mallintaminen				
Sallittu epävarmuus:				
– 1 tuntiarvo	50– 60 %	–	–	50 %
– 8 tunnin arvo	–	–	–	50 %
– 24 tunnin arvo	50 %	–	–	–
– vuosiarvo	30 %	50 %	50 %	–
Muu arvio				
Sallittu epävarmuus	75 %	100 %	100 %	75 %

¹⁾ Bentseenin, lyijyn ja hiukkasten mittauksiin voidaan käyttää satunnaismittauksia jatkuvien mittausten sijaan, jos epävarmuus, mukaan luettuna satunnaisotannan aiheuttama epävarmuus, täyttää 25 prosentin laatutavoitteen ja jos ajallinen kattavuus on suurempi kuin suuntaa-antavia mittauksia koskeva vähimmäiskattavuus. Mittaukset on jaoteltava tasaisesti vuoden ajalle tulosten vääristymisten välttämiseksi. Satunnaisotantaan liittyvä epävarmuus voidaan määritellä standardissa ISO 11222:2002 ”Air Quality – Determination of the Uncertainty of the Time Average of Air Quality Measurements” vahvistetun menettelyn mukaisesti. Jos satunnaismittauksia käytetään arvioitaessa PM₁₀-pitoisuuden raja-arvon ylityksiä, olisi käytettävä 90,4 prosenttipistettä (jonka arvo saa olla enintään 50 µg/m³) ylityspäivien lukumäärän sijasta, koska käytettävissä olevan aineiston kattavuus vaikuttaa ylityspäivien lukumäärään merkittävästi.

²⁾ Mittausten on edustettava kattavasti liikenteen aiheuttamaa kuormitusta ja niiden on jakauduttava tasaisesti koko vuoden ajalle.

³⁾ Satunnaisotanta yhtenä päivänä viikossa tasaisesti jaettuna koko vuoden ajalle tai kahdeksan viikon mittaista jaksoja tasaisesti jaettuna vuoden ajalle.

Arviointimenetelmien epävarmuus (95 prosentin luottamustasolla) arvioidaan CEN-oppaan "Guide to the Expression of Uncertainty in Measurement (ENV 13005-1999)", standardin ISO 5725:1994 ja CEN-raportin "Air Quality – Approach to Uncertainty Estimation for Ambient Air Reference Measurement Methods (CR 14377:2002E)" mukaisesti. Epävarmuutta koskevat taulukon prosenttiarvot koskevat raja-arvon (tai tavoitearvon) laskentajakson yksittäisten mittausten keskiarvoa luottamustasolla ollessa 95 prosenttia. Jatkuvien mittausten epävarmuutta on sovellettava kyseisen raja-arvon tai tavoitearvon pitoisuusalueella.

Mallintamisen epävarmuus määritellään enimmäispoikkeamana mitatuista ja lasketuista pitoisuuksista 90 prosentissa yksittäisistä seurantapisteistä raja-arvon tai tavoitearvon laskentajaksoilla ottamatta huomioon tapahtumien ajoitusta. Mallintamisen epävarmuutta olisi sovellettava kyseisen raja-arvon tai tavoitearvon pitoisuusalueella. Mallitulosten epävarmuuden määrittämiseen käytettävien mittaustulosten on edustettava mallin kattamaa pitoisuusaluetta.

Objektiivisen arvioinnin epävarmuus määritellään enimmäispoikkeamana mitatuista ja lasketuista pitoisuuksista raja-arvon tai tavoitearvon laskentajaksolla ottamatta huomioon tapahtumien ajoitusta.

Mittausaineiston vähimmäismäärää ja mittausten ajallista kattavuutta koskevat vaatimukset eivät sisällä laitteiden säännöllisestä kalibroinnista tai normaalista kunnossapidosta aiheutuvaa tietohukkaa.

II Tulosten kerääminen käytettäessä muita kuin mittauksiin perustuvia arviointimenetelmiä

Alueilla, joilla ilmanlaadun seurannassa käytetään mallintamista tai muita menetelmiä kuin ilmanlaadun mittauksia, on kerättävä seuraavat tiedot:

- yleiskuvaus seurannan järjestämisestä;
- tiedot käytetyistä menetelmistä ja viittaukset tarkempiin menetelmäkuvauxsiin;
- muut käytetyt tietolähteet;
- kuvaus tuloksista, mukaan lukien epävarmuudet, ja erityisesti arvio niiden alueiden laajuudesta (km²) tai mahdollisesti niiden tieosuuksien pituudesta (km), joilla raja-arvot, tavoitearvot tai pitkän aikavälin tavoitteet ylittyvät, sekä alueista, joilla ylemmät arviointikynnykset tai alemmat arviointikynnykset ylittyvät;
- tiedot väestöstä, joka saattaa altistua pitoisuuksille, jotka ylittävät terveyshaittojen ehkäisemiseksi säädettyt raja-arvot.

III Ilmanlaadun arvioinnin laadunvarmistus: mittaustulosten validointi

Mittaustarkkuuden ja I kohdassa olevien laatutavoitteiden saavuttamiseksi:

- Ilmanlaadun mittauksista vastaavien tahojen on varmistettava, että kaikki 11 §:n mukaiset mittaukset ovat jäljitettävissä testaus- ja kalibrointilaboratorioita koskevassa yhdenmukaistetussa standardissa vahvistettujen vaatimusten mukaisesti.
- Ilmanlaadun mittauksista vastaavien tahojen on varmistettava, että mittausverkoilla ja yksittäisillä mittausasemilla on laadunvarmistus- ja laadunvalvontajärjestelmä, joka sisältää kuvauksen säännöllisestä kunnossapidosta mittauslaitteiden jatkuvan tarkkuuden varmistamiseksi. Ilmanlaadun kansallinen vertailulaboratorio tarkistaa laatujärjestelmän tarvittaessa ja vähintään joka viides vuosi.
- Ilmanlaadun mittauksista vastaavien tahojen on huolehdittava siitä, että laadunvarmistus- ja laadunvalvontamenettelyä sovelletaan myös tietojen kokoamisessa ja raportoinnissa. Ilmatieteen laitos osallistuu asiaa koskeviin unionin laajuisiin laadunvarmistusohjelmiin.
- Ilmanlaadun kansallinen vertailulaboratorio on akkreditoitu liitteessä 10 olevien vertailumenetelmien osalta, ja vähintään niiden epäpuhtauksien osalta, joiden pitoisuudet ylittävät alemman arviointikynnyksen. Akkreditointi on tehtävä testaus- ja kalibrointilaboratorioita koskevan yhdenmukaistetun standardin mukaisesti, jota koskeva viittaus on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevia vaatimuksia koskevan asetuksen (EY) N:o 765/2008 mukaisesti.

- Kansallisen tason vertailututkimuksia varten ilmanlaadun kansallisen vertailulaboratorion tulisi olla akkreditoitu myös pätevyystestausta koskevan yhdenmukaistetun standardin mukaisesti.
- Ilmanlaadun kansallinen vertailulaboratorio huolehtii komission yhteisen tutkimuskeskuksen organisoimien unionin laajuisten laadunvarmistusohjelmien yhteensovittamisesta Suomessa.
- Ilmanlaadun kansallinen vertailulaboratorio huolehtii kansallisella tasolla vertailumenetelmien asianmukaisen käytön koordinoinnista ja vastaavuuden osoittamisesta silloin, kun kyseessä ei ole vertailumenetelmä.
- Ilmanlaadun kansallinen vertailulaboratorio osallistuu vähintään joka kolmas vuosi komission yhteisen tutkimuskeskuksen järjestämiin unionin laajuisiin laadunvarmistusohjelmiin. Jos vertailun tulokset ovat epätydyttävät, on laboratorion toteutettava riittävät korjaavat toimet seuraavaan vertailututkimukseen osallistuessaan. Korjaavista toimista on laadittava kertomus yhteiselle tutkimuskeskukselle:
- Ilmanlaadun kansallinen vertailulaboratorio osallistuu komission perustaman kansallisten vertailulaboratorioiden eurooppalaisen verkoston työskentelyyn.

Kaikki 21 ja 22 §:n mukaisesti annettu ajantasainen tieto ja 23 §:n mukaisesti ympäristönsuojelun tietojärjestelmään toimitettu tieto alustavaksi merkittyä tietoja lukuun ottamatta on katsottava vahvistetuksi.

Liite 9

MITTAUSTULOSTEN YHDISTÄMINEN JA TILASTOLLISTEN TUNNUSLUKUIEN LASKENTA

I Rikkidioksidi, typpidioksidi, typenoksidit, hiukkaset, lyijy, hiilimonoksidi ja bentseeni

Mittaustuloksia yhdistettäessä ja tilastollisia tunnuslukuja laskettaessa on käytettävä seuraavia hyväksymisperusteita, sanotun kuitenkaan rajoittamatta liitteen 8 soveltamista:

	Validien mittaustulosten vähimmäismäärä
1 tunti	75 % arvoista (45 minuuttia)
8 tuntia	75 % tuntiarvoista (6 tuntia)
Vuorokauden korkein 8 tunnin keskiarvo	75 % liukuvista 8 tunnin keskiarvoista (18 kahdeksan tunnin keskiarvoa päivässä)
24 tuntia	75 % tuntikeskiarvoista (vähintään 18 tuntikeskiarvoa)
Vuosikeskiarvo	90 % ¹⁾ tuntiarvoista tai (ellei saatavilla) vuorokausiarvoista vuodessa

¹⁾ Vuosikeskiarvojen laskemista koskevat vaatimukset eivät sisällä tietohukkaa, joka aiheutuu laitteiden säännöllisestä kalibroinnista tai normaalista kunnossapidosta.

II Otsoni

Mittaustuloksia yhdistettäessä ja tilastollisia tunnuslukuja laskettaessa on käytettävä seuraavia hyväksymisperusteita, sanotun kuitenkaan rajoittamatta liitteen 8 soveltamista:

	Validien mittaustulosten vähimmäismäärä
1 tunti	75 % arvoista (45 minuuttia)
8 tuntia	75 % tuntiarvoista (6 tuntia)
Vuorokauden korkein 8 tunnin keskiarvo	75 % liukuvista 8 tunnin keskiarvoista (18 kahdeksan tunnin keskiarvoa päivässä)
AOT40	90 % tuntiarvoista AOT40 laskenta-ajalta ¹⁾
Vuosikeskiarvo	75 % tuntiarvoista erikseen kesältä (huhtikuu–syyskuu) ja 75 % talvelta (tammikuu–maaliskuu, lokakuu–joulukuu)
Ylittymiskertojen määrä ja kuukausittaiset enimmäisarvot	90 % vuorokauden korkeimmista 8 tunnin keskiarvoista (27 käytettävissä olevaa vuorokausiarvoa kuukaudessa) 90 % tuntiarvoista
Ylittymiskertojen määrä ja vuosittaiset enimmäisarvot	5 kuukaudelta kesän 6 kuukaudesta (huhtikuu–syyskuu)

¹⁾ Jollei kaikkia mahdollisia mitattuja tietoja ole käytettävissä, AOT40 laskentaan käytetään seuraavaa kaavaa:

$$AOT40_{\text{arvio}} = AOT40_{\text{mitattu}} \times \frac{\text{mahdollinen tuntimäärä yhteensä}^*}{\text{mitattujen tuntiarvojen määrä}}$$

^{*)} Tarkoittaa tuntimäärä AOT40 määritelmän jaksolla. Kasvillisuuden suojelun AOT40 laskenta-aika on 1.5.–31.7. Metsien suojelun AOT40 laskenta-aika on 1.4.–30.9. AOT40 arvon laskennassa huomioidaan pitoisuudet, jotka mitataan klo 9.00–21.00 välisenä aikana Suomen normaaliaikaa, joka on klo 10.00–22.00 Suomen kesäaikaa.

Liite 10

VERTAILUMENETELMÄT JA VASTAAVUUDEN OSOITTAMISEEN LIITTYVÄT PERIAATTEET

I Vertailumenetelmät

1. Rikkidioksidin analyysin vertailumenetelmä

EN14212:2012 (Ambient air – Standard method for the measurement of the concentration of sulphur dioxide by ultraviolet fluorescence)

2. Typpidioksidin ja typen oksidien analyysin vertailumenetelmä

EN14211:2012 (Ambient air– Standard method for the measurement of the concentration of nitrogen dioxide and nitrogen monoxide by chemiluminescence)

3. Hengitettävien hiukkasten näytteenoton ja analyysin vertailumenetelmä

EN 12341:2014 (Ambient air – Standard gravimetric measurement method for the determination of the PM₁₀ or PM_{2,5} mass concentration of suspended particulate matter)

4. Pienhiukkasten näytteenoton ja analyysin vertailumenetelmä

EN 12341:2014 (Ambient air – Standard gravimetric measurement method for the determination of the PM₁₀ or PM_{2,5} mass concentration of suspended particulate matter)

5. Lyijyn näytteenoton ja analyysin vertailumenetelmät

Lyijyn näytteenoton vertailumenetelmä on sama kuin hengitettävien hiukkasten näytteenottoon käytetty menetelmä.

Lyijyn analysoinnin vertailumenetelmä on EN 14902:2005 (Standard method for measurement of Pb/Cd/As/Ni in the PM₁₀ fraction of suspended particulate matter).

6. Hiilimonoksidin analyysin vertailumenetelmä

EN 14626:2012 (Ambient air – Standard method for the measurement of the concentration of carbon monoxide by nondispersive infrared spectroscopy)

7. Bentseenin näytteenoton ja analyysin vertailumenetelmä

EN 14662:2005 (Ambient air quality – Standard method for measurement of benzene concentrations; parts 1–3)

8. Otsonin analyysin vertailumenetelmä

EN 14625:2012 (Ambient air – Standard method for the measurement of the concentration of ozone by ultraviolet photometry)

II Vastaavuuden osoittaminen

Mittauksissa voidaan käyttää mitä tahansa muuta menetelmää, joka antaa vastaavat tulokset kuin jokin I kohdassa tarkoitetuista menetelmistä, tai hiukkasten osalta mitä tahansa muuta menetelmää, jonka tulokset ovat yhteneviä vertailumenetelmän antamien tulosten kanssa. Tällaisella menetelmällä saatuja tuloksia on tarvittaessa korjattava, jotta saataisiin vertailumenetelmää käyttämällä saatavia tuloksia vastaavat tulokset.

Korjauksia sovelletaan mahdollisuuksien mukaan myös takautuvasti aikaisempiin mittauksiin aineiston vertailukelpoisuuden parantamiseksi.

III Mittaustulosten ilmoittaminen

Kaasumaisten epäpuhtauksien tilavuuden on oltava standardoitu 293 K:n lämpötilassa ja 101,3 kPa:n ilmanpaineessa. Hiukkasten ja hiukkasista analysoitavien aineiden (kuten lyijy) näytetilavuus edustaa mittausajankohtana vallitsevaa ulkoilman lämpötilaa ja ilmanpainetta.

IV Aineiston vastavuoroinen tunnustaminen

Mittalaitteiden testiraportit, jotka on julkaistu muissa jäsenmaissa, on hyväksyttävä kun on osoitettu, että mittalaite täyttää tämän liitteen I kohdassa lueteltujen vertailumenetelmien suorituskyykyvaatimukset, edellyttäen että kyseisen laitteen testannut laboratorio on akkreditoitu testaus- ja kalibrointilaboratorioita koskevan yhdenmukaistetun standardin mukaisesti. Ilmatieteen laitos vastaa testiraporttien tarkastamisesta ja hyväksymisestä.

Yksityiskohtaisten testiraporttien ja kaikkien testitulosten on oltava kaikkien jäsenvaltioiden vertailumenetelmien suorituskyykyvaatimuksiin liittyvien testiraporttien hyväksyntää tekevien viranomaisten käytettävissä. Testiraporteilla on osoitettava, että laitteet täyttävät kaikki suorituskyykyvaatimukset, myös silloin, kun ympäristöön tai sijaintiin liittyvät olosuhteet ovat ominaisia tietyille jäsenvaltiolle eivätkä vastaa niitä olosuhteita, joiden osalta laite on jo testattu ja tyyppihyväksytty toisessa jäsenvaltiossa.

Liite 11

TIEDOTUS- TAI VAROITUS KYNNYKSEN YLITTYESSÄ YLEISÖLLE ANNETTAVAT TIEDOT

Yleisölle 19 §:n 2 momentin nojalla annettaviin tietoihin on sisällytettävä vähintään:

1. tiedot havaitusta ylityksestä:

- paikka tai alue, jossa ylittyminen on tapahtunut;
- tieto siitä, onko kysymyksessä tiedotus- vai varoituskynnyksen ylittyminen;
- ylittymisen alkamisaika ja kesto;
- suurin tuntikeskiarvo ja otsonin osalta lisäksi suurin kahdeksan tunnin keskiarvo;

2. ennuste seuraavaksi iltapäiväksi tai yhdeksi tai useammaksi vuorokaudeksi:

- alue, jota tiedotus- tai varoituskynnyksen odotettavissa oleva ylittyminen koskee;
- odotettavissa olevat muutokset pitoisuudessa (paraneminen, vakiintuminen tai huononeminen) sekä odotettavissa olevien muutosten syyt;

3. tiedot asianomaisista väestöryhmistä ja mahdollisista terveysvaikutuksista sekä suositeltavista varotoimista:

- tiedot väestöryhmistä, jotka voivat saada ylityksistä terveyshaittoja;
- todennäköisten oireiden kuvaus;
- suositukset kyseisiä väestöryhmiä koskeviksi varotoimiksi;
- tiedot lisätietojen antajista;

4. tiedot ennalta ehkäisevistä toimita pitoisuuden tai sille altistumisen vähentämiseksi:

– toiminnot ja toimialat, joilla suoria päästöjä tai otsonin muodostumiseen vaikuttavia päästöjä syntyy eniten sekä toimintasuosituksia näille päästöjen vähentämiseksi.

Liite 12

ILMANSUOJELUSUUNNITELMIIN SISÄLLYTETTÄVÄT TIEDOT

I Ympäristönsuojelulain 145 §:ssä tarkoitettuun ilmansuojelusuunnitelmaan sisällytettävät pakolliset tiedot

Suunnitelmaan tulee sisältyä vähintään seuraavat tiedot:

1. epäpuhtaus tai epäpuhtaudet, joita suunnitelma koskee;

2. alue, jossa raja-arvot ylittyvät tai ovat vaarassa ylittyä:

– ilmanlaadun seuranta-alue ja sen koodi;

– paikkakunta (kartta);

– mittausasema (kartta, pituus- ja leveyspiirit) ja sen koodi;

3. yleiset tiedot:

– aluetyyppi (kaupunki, esikaupunki, teollisuusalue tai maaseutualue);

– arvio ylitysalueen pinta-alasta (km²);

– arvio ylitysalueella asuvan väestön määrästä;

– käytettävissä olevat meteorologiset tiedot;

– tarpeelliset tiedot alueen topografiasta;

– tarpeelliset tiedot suojelua vaativista herkistä kohteista;

4. vastuuviranomaiset:

– suunnitelman laatineiden tahojen ja henkilöiden yhteystiedot;

– suunnitelman toteuttamisesta vastuulliset tahot ja henkilöt yhteystietoineen;

5. arvio ilman pilaantumisesta ja tiedot käytetyistä seurantamenetelmistä:

– ennen suunnitelman toimeenpanoa havaitut pitoisuudet;

– suunnitelman toimeenpanon jälkeen mitatut pitoisuudet;

– arvioinnissa käytetyt menetelmät;

6. päästöt ja päästölähteet:

- luettelo tärkeimmistä päästölähteistä (kartta);
- päästömäärät mahdollisuuksien mukaan lähteittäin (tonnia/vuosi);
- tiedot muilta alueilta peräisin olevista päästöistä ja niiden vaikutuksista alueen ilmanlaatuun;

7. arvio ylityksen syistä:

- yksityiskohtaiset tiedot ylityksen aiheuttaneista tekijöistä (alueellinen kuormitus, kaukokulkeuma, sekundaaristen epäpuhtauksien muodostuminen ilmakehässä ym.);
- yksityiskohtaiset tiedot mahdollisista ilmansuojelutoimista;

8. tiedot jo toteutetuista toimista:

- paikalliset, alueelliset, kansalliset tai kansainväliset toimet;
- näiden toimien todetut vaikutukset;

9. tiedot uusista toimista:

- kuvaus kaikista suunnitelmaan sisällyvistä toimista;
- toimien toteuttamisaikataulu ja vastuutahot;
- arvio toimien vaikutuksista ilmanlaatuun aikatauluineen;

10. pitkällä aikavälillä suunniteltuja toimia koskevat tiedot;

11. luettelo julkaisuista, asiakirjoista, neuvotteluista jne., jotka täydentävät edellä kohdissa 1–10 mainittuja tietoja.

II Ilmansuojelusuunnitelmaa täydentävät tiedot

Ilmansuojelusuunnitelmaa on täydennettävä edellä I kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi tarvittaessa ja soveltuvin osin tiedot toimista, joiden toteuttamista on harkittu paikallisella, alueellisella tai kansallisella tasolla mukaan lukien:

- pienten ja keskisuurten polttolaitosten ja/tai polttolaitteiden uusiminen tai varustaminen päästöjä vähentävillä tekniikoilla;
- jälkiasennettavien päästörajoitustekniikoiden käyttöönotto ajoneuvoissa ja käytön edistäminen taloudellisin ohjausekeinoin;
- julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön ([348/2007](#)) 2 §:n mukaisten ympäristönäkökohtien huomioon ottaminen hankinnoissa mukaan lukien ajoneuvojen ja kuljetuspalveluiden sekä polttoaineiden ja polttolaitteiden hankinnat;

- muut toimenpiteet, joilla tuetaan vähäpäästöisten polttoaineiden käyttöä;
- liikennesuunnittelun ja liikenteen ohjauksen kehittäminen mukaan lukien ympäristövyöhykkeiden perustaminen, ruuhkamaksut, eriytetyt pysäköintimaksut ja muu taloudellinen ohjaus;
- muut toimenpiteet, joilla tuetaan siirtymistä vähemmän saastuttaviin liikennemuotoihin;
- päästöjen rajoittaminen ympäristölupamenettelyn, suuria polttolaitoksia koskevien kansallisten suunnitelmien ja taloudellisten ohjauskeinojen, kuten verojen, maksujen tai päästökaupan avulla;
- tarvittaessa toimet lasten ja muiden herkkien väestöryhmien terveyden suojelemiseksi.

Imatran, Lappeenrannan ja Svetogorskin alueiden ilmanlaatu julkaisuja:

1984

Kuopion yliopisto: Kaakkois-Suomen ilman ja maaperän puhtaustutkimus, Kuopio 1984

1985

Ilmatieteen laitos: Imatran ilman rikkidioksidin ja keskeisten hajurikkidisteiden pitoisuustasot sekä alueen havupuuvauriot, Helsinki 1985

1987

Ilmatieteen laitos: Prosessiteollisuuden vaikutus Imatran hiukkaspitoisuuksiin vuonna 1986, Helsinki 1987

1988

Ilmatieteen laitos: Lappeenrannan ilmanlaadun perusselvitys osa 1: Rikkidioksidipitoisuudet v. 1985 päästötilanteessa sekä maakaasukatkoksen vaikutus rikkidioksiditilanteeseen, Helsinki 1988

Ilmatieteen laitos: Lappeenrannan ilmanlaadun perusselvitys osa 2: Epäpuhtauksien biologinen vaikutuskartoitus v. 1987, Helsinki 1988

1990

Imatran kaupunki, Ympäristönsuojelutoimisto: Imatran ilman laatu vuonna 1989, Imatra 1990

Ilmatieteen laitos: Imatran ilman epäpuhtauksien biologisten vaikutusten seuranta vuonna 1989, Helsinki 1990

1991

Imatran kaupunki, Ympäristönsuojelutoimisto: Imatran ilman laatu vuonna 1990, Imatra 1991

Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutti: Etelä-Karjalan sisäilmatutkimus, loppuraportti, Yhdyskuntailman hajurikkidisteet sisäilmassa; Joutseno 26.4.1991

Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutti: Etelä-Karjalan ilman hajurikkidisteet ja terveys: Loppuraportti, Ympäristöministeriö 1991

1992

Lappeenrannan kaupunki, Lappeenrannan ilman laadun vuosiraportti 1991, Lappeenranta 1992

Imatran kaupunki, Ympäristönsuojelutoimisto: Imatran ilman laatu vuonna 1991 Imatralla, Joutsenossa ja Svetogorskissa, Imatra 1992

1993

Ympäristöntutkimuskeskus, Jyväskylän yliopisto: Raskasmetallien kertyminen sammalpalloihin ja männyn neulasten fluoridipitoisuudet Imatralla 1992, Jyväskylä 1993

Imatran kaupunki, Ympäristönsuojelutoimisto: Ilman laatu vuonna 1992 Imatralla, Joutsenossa ja Svetogorskissa, Imatra 1993

Imatran Kaupunki, Ympäristönsuojelutoimisto: Imatran alueen jäkäläkartoitus vuonna 1993, Imatra 29.10.1993

Ilmatieteen laitos: Ilman epäpuhtauksien ilmeneminen Kaakkois-Suomen metsissä, Helsinki 1993

Ilmatieteen laitos: Neste Oy:n Räikkölän maakaasukompressoriaseman typen oksidipäästöjen leviämiselvitys, Helsinki 1993

1994

Imatran kaupunki, Ympäristönsuojelutoimisto: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan, Ruokolahden ja Svetogorskin ilmanlaatu 1993, Imatra 1994

1995

Imatran kaupunki, Ympäristönsuojelutoimisto: Imatran, Joutsenon ja Lappeenrannan ilman laatu 1994, Imatra 1995

Ilmatieteen laitos: Imatra-Svetogorsk-Joutseno-Lappeenranta-Rautjärvi-Ruokolahti-alueen näkyvien metsävaurioiden kartoitus vuonna 1994, Helsinki 1995

1996

Imatran kaupunki, Ympäristönsuojelutoimisto: Imatran, Joutsenon ja Lappeenrannan ilman laatu 1995, Imatra 1996

1997

Imatran kaupunki, Ympäristönsuojelutoimisto: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilman laatu 1996, Imatra 1997

1998

Imatran kaupunki, Ympäristönsuojelutoimisto: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilman laatu 1997, Imatra 1998

Imatran kaupunki, Ympäristönsuojelutoimisto: Salaattien lyijypitoisuudet Imatralla 1997, Imatra 1998

Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutti: Imatran, Enson (Svetogorsk) ja Varkauden ilman hajurikkyhdisteet ja terveys (IEVA) loppuraportti, Joutseno 3.7.1998

Imatran kaupunki, Ympäristönsuojelutoimisto: Lappeenrannan, Joutsenon, Imatran ja Rautjärven jäkäläkartoitus 1998, Imatra 1998

Imatran kaupunki: Nuijamaan rajanylityspaikan ilmanlaatu 1998, Imatra 1998

1999

Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutti: Kaupunki ilmansaasteet sisäilmassa 1998, Joutseno 1999

Imatran kaupunki: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilman laatu vuonna 1998, Imatra 1999

Imatran kaupunki: Typen oksidit Imatran maakaasun vastaanottoaseman läheisyydessä, mittausjakso 3 (talvi 1998-1999), Imatra 1999

2000

Ilmatieteen laitos: Imatran-Joutsenon- Rautjärven-Ruokolahden seudun ilmanlaadun vaikutusten seurantatutkimus vuonna 1999, Helsinki 2000

Imatran kaupunki: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilman laatu vuonna 1999, Imatra 2000

2001

Imatran kaupunki: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilman laatu vuonna 2000, Imatra 2001

2002

Imatran kaupunki: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2001, Imatra 2002

2003

Imatran kaupunki: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2002, Imatra 2003

2004

Imatran kaupunki: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2003, Imatra 2004

Lappeenrannan kaupunki ja Nordic Envicon Oy: Lappeenrannan leijuvaan pölyn koostumus vuodelta 2002, Helsinki 2004

2005

Imatran kaupunki: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2004, Imatra 2005

2006

Imatran kaupunki: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2005, Imatra 2006

2007

Imatran kaupunki: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2006, Imatra 2007

Lappeenrannan kaupunki: Street dust, Lappeenranta 2007

2008

Imatran kaupunki: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2007, Imatra 2008

2009

Imatran kaupunki: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2008, Imatra 2009

2010

Imatran kaupunki: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2009, Imatra 2010

2011

Imatran kaupunki: Imatran, Joutsenon, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2010, Imatra 2011

2012

Imatran kaupunki: Imatran, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2011, Imatra 2012

2013

Imatran kaupunki: Imatran, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2012, Imatra 2013

2014

Imatran kaupunki: Imatran, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2013, Imatra 2014

2015

Imatran kaupunki: Imatran, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2014, Imatra 2015

2016

Imatran kaupunki: Imatran, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2015, Imatra 2016

2017

Imatran kaupunki: Imatran, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2016, Imatra 2017

2018

Imatran kaupunki: Imatran, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2017, Imatra 2018

2019

Imatran kaupunki: Imatran, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2018, Imatra 2019

2020

Imatran kaupunki: Imatran, Lappeenrannan ja Svetogorskin ilmanlaatu vuonna 2019, Imatra 2020

2021

Imatran kaupunki: Imatran ja Lappeenrannan ilmanlaatu vuonna 2020, Imatra 2021

2022

Imatran kaupunki: Imatran ja Lappeenrannan ilmanlaatu vuonna 2021, Imatra 2022

2023

Imatran kaupunki: Imatran ja Lappeenrannan ilmanlaatu vuonna 2022, Imatra 2023